

**PRIMJERI DOBRE PRAKSE
U LOKALNOJ SAMOUPRAVI
U CRNOJ GORI**

2011. GODINE

SADRŽAJ:

1. ODGOVORNOST I TRANSPARENTNOST NA LOKALNOM NIVOU

Građanski biro - OPŠTINA BIJELO POLJE	7
Podizanje kapaciteta za povećanje transparentnosti u Opštini Kotor kroz saradnju sa Centrom za demokratsku tranziciju - OPŠTINA KOTOR	13
Jačanje transparentnosti rada organa lokalne uprave i veća uključenost građana u proces donošenja odluka - OPŠTINA NIKŠIĆ	21
Info bilten Opštine Pljevlja, list građana i organa Opštine Pljevlja - OPŠTINA PLJEVLJA ...	29
Sms servis i web portal ili "Kancelarija u jednom koraku" - OPŠTINA TIVAT	37

2. POLOŽAJ I ULOGA MJESNIH ZAJEDNICA U JEDINICAMA LOKALNE SAMOUPRAVE

Izgradnja dječijeg igrališta u MZ Pešca - OPŠTINA BERANE	47
--	----

3. PRIPREMA I UPRAVLJANJE PROJEKTIMA EVROPSKE UNIJE

Uspostavljanje funkcionalnog okvira za pripremu i upravljanje projektima Evropske unije - OPŠTINA DANILOVGRAD	57
Opština Pljevlja - Pripremanje i upravljanje EU projektima - OPŠTINA PLJEVLJA	65
Prekogranični IPA projekat sa Albanijom - "Izgradnja puteva saradnje u turizmu kroz razvoj zanatstva" - OPŠTINA PODGORICA	75

4. ODRŽIVI RAZVOJ I ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Podizanje nivoa ekološke svijesti građana partnerstvom svih zainteresovanih strana u Opštini Berane - OPŠTINA BERANE	83
Podsticanje selektivnog prikupljanja otpada na teritoriji opštine Budva - "PRIKUPI DA SE NE BACI" - OPŠTINA BUDVA	91
Uspostavljanje i promocija modela održivog razvoja na lokalnom nivou - OPŠTINA DANILOVGRAD	101

Sanacija i rekultivacija bivšeg rudnika olova i cinka "Brskovo" u Mojkovcu - OPŠTINA MOJKOVAC	109
Izvođenje javnih radova u cilju održivog razvoja i zaštite životne sredine - OPŠTINA PLJEVLJA	115
Edukacija u oblasti zaštite životne sredine - OPŠTINA PODGORICA	123

5. UNAPREĐENJE POSLOVNOG AMBIJENTA U LOKALNOJ SAMOUPRAVI

Pomoć preduzetnicima kroz uređenje tehničkih i ljudskih resursa u Opštini Bijelo Polje - OPŠTINA BIJELO POLJE	135
Mikro-kreditni fond kao primjer unapređenja poslovnog ambijenta u lokalnoj samoupravi - OPŠTINA TIVAT	141

1

**ODGOVORNOST I TRANSPARENTNOST
NA LOKALNOM NIVOU**

Naziv jedinice lokalne samouprave:

OPŠTINA BIJELO POLJE

Kratka informacija o jedinici lokalne samouprave (do 100 riječi):

Opština Bijelo Polje je privredni, saobraćajni i kulturni centar na sjeveru Republike Crne Gore. To je treća opština u Crnoj Gori po broju stanovnika, a četvrta po površini. Opština ima oko 57.000 stanovnika.

Opština Bijelo Polje raspolaže značajnim kapacitetima u oblasti drvoprerade, mesne industrije, kao i prerađivačkim kapacitetima u oblasti poljoprivrede. Ovo područje naročito je pogodno za razvoj stočarstva i voćarstva. Dugoročna perspektiva razvoja opštine je u aktiviranju nalazišta mineralnih i termalnih voda, otvaranju planine Bjelasice sa svim njenim potencijalima za razvoj turizma i poljoprivrede i otvaranje Đalovića pećine, koja po svojim gabaritima i bogastvu pećinskih ukrasa prevazilazi Postojnsku jamu u Sloveniji.

Brojni su ostaci duhovne kulture iz prošlosti ovog kraja kao što su: crkva Sv. Nikole u Nikoljcu, Svetog Jovana u Zatonu, kameni most na Bistrici u mjestu Lozna Luka, Gušmirska džamija u Bijelom Polju i dr. Među spomenicima kulture svakako je naznačajnija crkva Svetog Petra i Pavla, sagrađena u 12. vijeku, u kojoj je napisano Miroslavljevo jevanđelje-dokument koji se nalazi na UNESCO listi najvaznijih dokumenata svjetske istorije - Pamćenje svijeta.

Vodjena preznatljivom politikom, opština je već duži niz godina na stabilnom putu evropskih i evroatlanskih integracija.

Sažeti prikaz primjera dobre prakse (do 200 riječi):

Analizirajući stanje potreba građanstva, a u cilju njihovog pojednostavljenog i bržeg pristupa opštinskim službama, nametnulo se efikasno rešenje velikog broja te vrste problema, a to je otvaranje Građanskog biroa.

U okviru njega funkcionisaće službe kojima se građani najčešće obraćaju, u njemu će moći da dobiju savjete o svojim pravima i obavezama, zakazati sastanke, podnijeti pritužbe i pohvale na rad zaposlenih, sve vrste informacija iz domena rada službi i mjesnih zajednica počev od raznih vrsta odluka pa do datuma održavanja javnih rasprava, manifestacija... Ono što čini dodatnu vrijednost je i sama lokacija biroa jer je bez arhitektonskih barijera čime je omogućen nesmetan pristup osobama sa invaliditetom.

Osoba u jedinici lokalne samouprave zadužena za sprovođenje/koordinaciju projekta koji nominujete:

Jela Mrdak

Pozicija u jedinici lokalne samouprave:

Savjetnik za finansije i budžetska pitanja

Kontakt adresa:

Ul. Slobode bb, Bijelo Polje

Telefon:

+382 69 215 576

e-mail:

jela.mrdak@gmail.com

Potvrđujem da su podaci u prijavi istiniti.

Predsjednik opštine

Aleksandar Žurić

Informacije o primjeru dobre prakse

1. Glavni problemi opštine

Jedan od problema koji su pogađali Opštinu su bili i prostorni kapaciteti. Glavna zgrada Opštine koja se nalazi u centru grada i više nema mogućnosti za proširenjem i dograđivanjem. To je uzrokovalo da se određene službe izmjeste u sportsku halu i druge zgrade. Osim toga povećao se broj poslova koji građani treba da završavaju u Opštini.

I pored svih obavještanja ali i već višegodišnjeg rada u tim prostorijama ipak su ostale gužve na hodnicima glavne zgrade ali i lutanja građana od zgrade do zgrade.

Sve ovo dalje uzrokuje ometanja i kašnjenja u radu i u krajnjem doprinosi stvaranju ružne slike o Opštini. Arhitektonske barijere za osobe sa invaliditetom su stalni problem koji je do sada riješen u granicama mogućega ali nedovoljno.

2. Opis problema koji primjer dobre prakse treba da riješi

Problem je nastao i širio se u poslednjih desetak godina. Savremena zakonska rešenja, povećanje obima pravnog i ekonomskog prometa kod građanstva uzrokovali su i širenje i povećanje opštinskih službi.

Obzirom da sve službe ni fizički nijesu mogle biti smještene u glavnoj zgradi Opštine izmještene su u savremeno opremljene funkcionalne prostore.

Koliko je to izmještanje pomoglo opštinskim službama da bolje funkcionišu toliko je dovelo i do lutanja građana od zgrade do zgrade.

Isto tako nije moguće u potpunosti arhitektonske barijere koje su konstantan problem za OSI osobe.

3. Ciljevi dobre prakse

Osnovni cilj ovog projekta je ujedno i strateški cilj lokalne uprave: efikasniji odnos lokalne samouprave prema građanima uporedo sa jačanjem uloge i aktivnijim učešćem građana u donošenju odluka iz nadležnosti lokalne zajednice, transparentnost njenog rada.

Cilj projekta je da se građanima omogući da na jednom mjestu na efikasniji i potpuniji način obezbijede ostvarivanje svojih prava i obaveza utvrđenih Zakonom i opštinskim odlukama.

U okviru biroa funkcionisaće sledeće službe: Sluzba predsjednika, podpredsjednika i predsjednika skupštine, Sekretarijat za uređenje prostora i održivi razvoj, Sekretarijat za preduzetništvo i održivi razvoj, Salter ostalih službi i sekretarijata

Ovo su službe - sekretarijati kojima se građani najčešće obraćaju. Građanski biro će doprinijeti ostvarenju ovog cilja na način što će: Prikupljati informacije od ostalih službi, Sekretarijata i Mjesnih zajednica, sistematizovati ih i objavljivati, Pružati informacije i pouke o pravima i obavezama konkretne stranke, primati pismene podneske za sve službe ali i pritužbe na rad organa i ili službenika, zakazivanje sastanaka, podizanje

rešenja i odgovora, dijeljenje edukativno- propagandnih brošura i obavještenje o tribinama, sportsko- kulturnim manifestacijama, javnim nastupima u medijima i slično.

Građanski biro će u svakom slučaju značajno smanjiti vrijeme stranaka provedeno u Opštini oko rešavanja svojih zahtjeva, olakšati rad službi i sveukupno će se povećati efikasnost rada lokalne uprave.

4. Iniciranje i priprema dobre prakse

Ova ideja je plod zajedničke inicijative grupe Lokalne Samouprave, grupe NVO koje je predvodila i NVO "Modus Acquirendi", ali i svesrdne pomoći Zajednice Opština i holandskog donatora VNG Internacional.

Naime, poslije niza aktivnosti koje je sprovela Zajednica Opština i Opština BP između ostalih i studijsku posjetu Češkoj republici paralelno su uslijedile su i inicijative jednog broja NVO koje je objedinila NVO "Modus Acquirendi".

Poslije konkretnih dogovora i razrađivanja ideje Opštine i NVO "Modus Acquirendi" došlo se do aplikacije koju je odobrila VNG Internacional.

Ljudi koji su zaduženi za realizaciju ove ideje odnosno projekta ispred Opštine su Glavni administrator Radovan Obradović i rukovodilac kancelarije za mlade i razvoj Vladan Čampar dok su ispred NVO "Modus Acquirendi" bili angažovani mr. Uroš Vukićević, Gorica Šaković, Enko Burdžović i veliki broj volontera.

Naime konstantni kontakti i razmjene ideja R. Obradovića i V. Čampara sa timom NVO "Modus Acquirendi" ali i razumijevanje sve trojice predsjednika Opštine su doveli do razvoja ove ideje i usavršavanja ovog projekta.

Razumijevanje ljudi iz VNG Internationala je bilo izuzetno visoko i koje nam je pomoglo skoro kao i donacija koju su nam odobrili.

5. Realizacija dobre prakse

Ovaj projekat je podržala Zajednica opština i VNG International a realizovala ga je Opština Bijelo Polje uz partnerski odnos sa NVO "Modus Acquirendi".

Osnivanje Građanskog biroa je ideja koja se nametnula sama po sebi i koja je naišla na odobravanje svih struktura - od građana i NVO, čelnih struktura Opštine pa do inostranog donatora.

Naime prvobitna ideja i mogućnost se odnosila na tehničko opremanje prostora uz minimalne građevinske intervencije i obuku službenika koji će raditi u birou. Poseban akcenat obuke je stavljen na odnos sa građanima i načinima uključivanja građana u donošenje odluka na lokalnom nivou.

Razrađivanjem ideje došlo se do toga da se napravi i potupno nov prostor za funkcionisanje biroa. Dalje, stečeno iskustvo doprinijelo je da se napravi i opremi i prostor koji se nalazi uz prostor biroa a u kojem su smještene arhiva i matičari.

U krajnjem, investicija od par hiljada je dosegla cifru koja je blizu pedeset hiljada ali što je najvažnije stvorena je mogućnost građanima da na jednom mjestu završe većinu poslova i u najkraćem roku. Ubačeni su i naplatni aparati tako da građani u birou mogu da izmire većinu novčanih obaveza.

Prostori koji su bili u ponuđeni iako pogodni a možda i bolji i veći su odbačeni jer je kod izabranog presudno bilo nepostojanje arhitektonskih barijera , tako da smo na ovaj način i problem pristupa OSI osoba sveli na minimum.

Kao što smo naveli ispred Opštine su na aktivnostima u najvećoj mjeri bili uključeni sada Podpredsjednik Opštine a na početku realizacije projekta Glavni administrator gospodin Radovan Obradović, rukovodilac kancelarije za mlade i razvoj Vladan Čampar a ispred NVO "Modus Acquirendi" Gorica Šaković i mr. Uroš Vukićević.

Situacija koja se događala paralelno sa razvojem ove ideje u Opštini nije joj baš išla na ruku. Naime došlo je do promjene, odnosno gradonačelnika Tarzana Miloševića je zamijenio Milorad Rmandić poslije kojega je došao na tu poziciju i sada aktuelni Predsjednik Opštine Aleksandar Žurić. Takođe je došlo do izmjena sistematizacije, promjena sekretara imenovanje novih podpredsjednika.... zatim tenderi i tenderske procedure koje su zahtjevne i spore... lako nije bilo niti sada ima protivnika ove ideje odnosno projekta sve ovo je uticalo da se ne radi predviđenom dinamikom odnosno znatno brže, ali na kraju kad se pogledaju rezultati sve to se zaboravi jer se dobila jedna služba koja će u mnogome pomoći i građanima i administraciji.

Odštampane su promotivni lifleti i plakati i edukativno- promotivne brošure koje su podijeljene građanima u nekoliko navrata.

Takođe smo prosljedili veliki broj mejlova preko e-mreže na koje su prijavljene skoro sve NVO organizacije i veliki broj pojedinaca CG.

U skoro svim medijskim nastupima čelnih ljudi Opštine i NVO "Modus Acquirendi" se posebno naglase aktivnosti koje se odnose na projekat Građanski biro.

6. Rezultati dobre prakse

Formiranjem Građanskog Biroa omogućeno je građanima da na jednom mjestu mogu da dođu do službi koje su po svim analizama najfrekventnije, zatim da dobiju savjet i pomoć, podignu rešenja i zakažu sastanke, dobiju informacije iz ostalih segmenata rada službi, manifestacijama, uplate jedan broj dažbina....

OSI osobama će Biro možda biti i najviše od koristi jer nemju arhitektonskih barijera a omogućen im je pristup službama kojima se građani najčešće obraćaju.

Građanski biro je olakšao rad ostalih službi posebno onih smještenih u glavnoj zgradi ali i omogućio efikasniji rad posebno onih službi smještenih u birou, tako da se efikasnost rada opštinskih službi značajno podigla.

Zvanična evidencija ne postoji ali je upjeh rada lako izmjeriti kroz praćenje broja podnešenih zahtjeva i rokova rešavanja. Analiza knjige žalbi je takođe bitan pokazatelj efikasnosti rada.

Odštampane su promotivni lifleti i plakati i edukativno-promotivne brošure koje su podijeljene građanima u nekoliko navrata.

Članovi NVO su prosljedili veliki broj mejlova preko e-mreže na koje su prijavljene skoro sve NVO organizacije ali veliki broj pojedinaca CG.

Preko fejsbuka je prosljeđen veliki broj informacija o projektu.

U skoro svim medijskim nastupima čelnih ljudi Opštine i NVO "Modus Acquirendi" se posebno naglase aktivnosti koje se odnose na projekat Građanski biro.

Pravnim licima i pojedincima - građanima je pored toga što je skraćeno vrijeme koje treba da provedu u Opštini postalo je nevažno u kojoj zgradi i spratu su smještene službe koje su im potrebne jer sve to imaju na jednom mjestu u glavnoj zgradi opštine u centru grada.

OSI osobama je skoro u potpunosti riješen problem koji se odnosi na arhitektonske barijere.

7. Resursi

Za realizaciju projekta je bilo predviđeno da se utroši oko 8 000 evra međutim težnja da Građanski biro postane ogledalo Opštine dovele su do toga da konačna investicija dostigne 50 000 evra.

Veliki broj službenika pomenutih ali i ostalih sekretarijata i službi se prijavio da radi u Birou što je takođe jedan od pokazatelja kvaliteta projekta.

8. Održivost dobre prakse

Građanski biro je postao organizaciona jedinica Opštine tako da se njegova dalja finansijska održivost ne dovodi u pitanje.

9. Podrška drugim jedinicama lokalne samouprave koji žele da preuzmu dobru praksu

Ubijedeni smo u to da je ovakav način organizacije i funkcionisanja Biroa jedan veliki korak ka boljoj i većoj efikasnosti rada službi ali i način da se u što većoj mjeri izađe građanima u susret.

Odabir sekretarijata koji bi trebalo funkcionišu u okviru biroa su bili plod analize rada svih opštinskih službi ali smatramo da većih odstupanja u ostalim opštinama u odabiru ne bi trebalo da bude.

10. Naučene lekcije - preporuke

Obzirom na specifičnost situacije koja je zadesila ljude koji su radili na realizaciji projektnih aktivnosti ne možemo pružiti pouke koje bi nekom drugom značile, jer one ni nama neće u realizaciji nekog od narednih projekata koristiti jer smo počeli realizaciju projekta u momentu kad je počela i rekonstrukcija Opštinske administracije.

U svakom slučaju ubijednost u opravdanost ideje i tim u kojem vlada povjerenje i razumijevanje su recept koji može samo uspjeh da donese.

PODIZANJE KAPACITETA ZA POVEĆANJE TRANSPARENTNOSTI U OPŠTINI KOTOR KROZ SARADNJU SA CENTROM ZA DEMOKRATSKU TRANZICIJU

Naziv jedinice lokalne samouprave:

OPŠTINA KOTOR

Kratka informacija o jedinici lokalne samouprave (do 100 riječi):

Površina teritorije opštine Kotor obuhvata 335 km²; na području opštine, prema popisu iz 2003. godine, živi 22.947 stanovnika. U najvećim naseljima, gradskim i prigradskim, živi 57,4 % ukupnog stanovništva: Dobrota - 8. 169, Škaljari - 4.002, Risan - 2.083, Kotor (Stari grad) - 1.331, Prčanj - 1.244. Na zaštićenom području, od ukupnog broja 22.947 stanovnika opštine Kotor, živi oko 70 %. Procenat aktivnog stanovništva na području opštine Kotor (prema popisu iz 2003.godine) je 42,8%, a zaposlenih 25,9 %. Boka Kotorska, kao jedini fjord na Mediteranu, u julu 2000. godine uvrštena je u jedan od 25 najljepših fjordova na svijetu.

Kulturno-istorijsko područje Kotora je na trećem zasjedanju UNESCO-vog Komiteta Svjetskog nasljeđa, 26. oktobra 1979. godine, zbog univerzalnih kulturnih vrijednosti, upisano na Listu svjetske kulturne baštine.

Sažeti prikaz primjera dobre prakse (do 200 riječi):

U periodu od aprila do oktobra 2011. godine, Opština Kotor u saradnji sa Centrom za demokratsku tranziciju realizuje projekat "Podizanje kapaciteta za povećanje transparentnosti". Projekat je usmjeren na razvijanje kapaciteta kotorske opštinske administracije za borbu protiv korupcije, veću transparentnosti njenog rada i poboljšanje interakcije sa građanima i pojedinim zainteresovanim grupama. Ciljevi projekta su: razvijanje kapaciteta opštinske administracije za borbu protiv korupcije; unaprijeđenje transparentnosti rada Opštine i omogućavanje građanima i zainteresovanim grupama visokog stepena informisanosti o aktivnostima opštine.

Osnovne projektne aktivnosti su: Utvrđivanje ključnih i konkretnih opštinskih problema, na temelju već sprovedenih istraživanja u opštini, kao i drugih relevantnih studija i analiza; Uspostavljanje formalne saradnje sa opštinom Rijeka, kao jednim od regionalnih lidera na području transparentnosti opštinske uprave; Završetak i nadgradnja opštinske anti-korupcijske strategije na temelju razmijenjenih platformi sa opštinom Rijeka i prethodnih aktivnosti. Novi dokument će sadržati ključne preporuke i konkretne akcije; Nadgledanje realizacije preporuka od strane projektnog tima; Organizovanje niza opštinskih događaja i tribina u cilju prezentacije ključnih promjena u opštinskim procedurama i novim mogućnostima koje opština pruža građanima; Poboljšanje postojećeg veb sajta i povećanje njegove transparentnosti; Izdavanje biltena o najznačajnijim ak-

tivnostima opštine; Razvijanje mehanizama praćenja i ocjenjivanja koji će se koristiti za procjenu realizacije opštinske anti-korupcijske strategije, kao i povratnih informacija od građana i drugih zainteresovanih strana.

Projekat se finansira iz donacije Partnerstva za transparentnost, a koju je obezbijedio CDT.

Zajednički projekat se kandiduje kao primjer dobre prakse saradnje između lokalne samouprave i civilnog sektora u cilju povećanja nivoa transparentnosti rada svih organa lokalne samouprave i unaprijeđenju mehanizama za efikasno praćenje i evaluaciju implementacije anti-korupcijske strategije.

Osoba u jedinici lokalne samouprave zadužena za sprovođenje/koordinaciju projekta koji nominujete:

Snežana Macić Stanačev

Pozicija u jedinici lokalne samouprave:

Savjetnik predsjednika za pravna pitanja

Kontakt adresa:

Stari grad 317, Kotor

Telefon:

+382 32 325 862

e-mail:

kotornabavka@t-com.me

Potvrđujem da su podaci u prijavi istiniti.

Predsjednik opštine

Marija Maja Čatović

Informacije o primjeru dobre prakse

1. Glavni problemi opštine

Predloženi primjer dobre prakse ima za cilj da doprinese rješavanju nekoliko značajnih problema sa kojima se suočava ne samo Opština Kotor, već najveći broj lokalnih samouprava u Crnoj Gori. Problemi kojima se bavi zajednički projekat Opštine Kotor i Centra za demokratsku tranziciju odnose se na mogućnosti razvoja kapaciteta opštinske administracije da se na efikasan i efektivan način bori protiv korupcije, zatim na poboljšanje transparentnosti rada Opštine i njenih organa i povećanje stepena informisanosti građana i zainteresovanih grupa o aktivnostima Opštine.

Navedeni problemi su identifikovani i utvrđeni kroz više zvaničnih i nezvaničnih dokumenata koja tretiraju pitanje transparentnosti i borbe protiv korupcije, kako na lokalnom tako i na nacionalnom nivou.

2. Opis problema koji primjer dobre prakse treba da riješi

Nedovoljno razvijeni kapaciteti opštinske administracije u borbi protiv korupcije, nedovoljna transparentnost rada opštine i opštinskih organa i nizak stepen informisanosti građana o aktivnostima koje sprovodi uprava grada pripadaju grupi problema koja predstavlja zaostavšinu prethodnog društvenog sistema. Proces evropskih integracija dovodi do uvođenja određenih standarda u organizaciji i kvalitetu rada lokalne administracije, posebno u oblasti kapaciteta opštinskih administracija, transparentnosti rada i učešća građana u procesima odlučivanja (jačanje građanskog aktivizma). Pomenuti problemi pogađaju cjelokupnu lokalnu zajednicu odnosno njene građane koji ostaju uskraćeni za adekvatne metode informisanja o radu lokalne samouprave, što za posljedicu ima nemogućnost praćenja i procjene kvaliteta rada opštinske administracije.

3. Ciljevi dobre prakse

Primjena dobre prakse za cilj ima razvijanje kapaciteta opštinske administracije za borbu protiv korupcije; unaprjeđenje transparentnosti rada Opštine i omogućavanje građanima i zainteresovanim grupama visokog stepena informisanosti o aktivnostima opštine.

Dobra praksa istovremeno ima cilj da promoviše saradnju između lokalne samouprave i organizacija civilnog društva, kao i širenje regionalne saradnje kroz zajedničke projekte, razmjenu prakse i iskustva, kao što je to rojektom obezbijedeno sa Rijekom iz Hrvatske.

U cilju ostvarivanja planiranih rezultata predviđene su sljedeće aktivnosti: Utvrđivanje ključnih i konkretnih opštinskih problema, na temelju već sprovedenih istraživanja u opštini, kao i drugih relevantnih studija i analiza; Uspostavljanje formalne saradnje sa opštinom Rijeka, kao jednim od regionalnih lidera na području transparentnosti opštinske uprave; Završetak i nadgradnja opštinske anti-korupcijske strategije na temelju razmijenjenih platformi sa Gradom Rijeka i prethodnih aktivnosti. Novi dokument će sadržati ključne preporuke i konkretne akcije; Organizovanje niza opštinskih događaja i tribina u cilju prezentacije ključnih promjena u opštinskim procedurama i

novim mogućnostima koje Opština pruža građanima; Razvoj mehanizama za praćenja i ocjenjivanja koji će se koristiti za procjenu realizacije opštinske anti-korupcijske strategije, kao i povratnih informacija od građana i NVO-a. Paralelno sa navedenim aktivnostima, CDT i Opština Kotor sprovede sljedeće mjere koje će povećati nivo transparentnosti i poboljšati nivo komunikacije sa građanima i tako doprinijeti sveukupnoj implementaciji opštinske anti-korupcijske strategije (Analizirati ukupan rad Opštine i opštinska dokumenta, te razviti plan za proaktivno objavljivanje službenih dokumenata na zvaničnom, opštinskom veb sajtu; Kreirati i sprovesti jednostavna i interaktivna veb rješenja, koja će omogućiti lak i direktan pristup ključnim informacijama o radu Opštine, odnosno dokumentima, opštinskim odlukama, itd. Akcenat će biti stavljen na područja koja su od posebne važnosti za lokalni ekonomski kontekst, npr. turizam, i prostorno planiranje, kao i ona od opšteg interesa građana, te u isto vrijeme ključ za održavanje transparentnosti i odgovornosti opštinske uprave, npr. oporezivanja, javne nabavke; Unaprijediti pristup informacijama u Opštini, određivanjem i obučavanjem potrebnog osoblja, kao i uspostavljanjem potrebnih procedura koje će biti promovisane kroz opštinske medije i kancelarije koje imaju direktne kontakte s građanima; Utvrditi strukturu opštinskog biltena o najznačajnijim aktivnostima Opštine i pripremiti bilten za mjesec: jul, avgust i septembar, nakon čega će Opština samostalno nastaviti ovaj posao).

Bilten (čiji je prvi broj već objavljen) sadrži: sveobuhvatne informacije o radu Opštine, kontakte opštinskih službenika zaduženih za određene poslove, konkretne projekte i druge podatke o radu opštinskih organa.

4. Iniciranje i priprema dobre prakse

Inicijativu za rješavanje problema pokrenuo je Centar za demokratsku tranziciju, i zajednički sa Opštinom Kotor razradio korake za sprovođenje dobre prakse kroz zajednički projekat koji realizuje tim sastavljen od predstavnika Opštine i organizacije.

Centar za demokratsku tranziciju je izabrao Opštinu Kotor kao lokalnu samoupravu sa istaknutom dobrom praksom u oblasti regionalne i međunarodne saradnje, kao i po ocjeni kvaliteta postojećeg veb sajta i dostupnih informacija koje se svakodnevno na njemu objavljuju. Ocjenjujući da nivo na kojem Opština Kotor vodi međunarodnu saradnju, daje dobre predispozicije za prihvatanje dobre prakse iz regiona po pitanju transparentnosti i otvorenosti rada, Centar za demokratsku tranziciju je predložio inicijativu koja je prihvaćena. Centar za demokratsku tranziciju je prepoznao Opštinu Kotor kao idealnog partnera među crnogorskim opštinama u koji može u potpunosti implementirati praksu transparentnosti i otvorenosti grada Rijeke iz Hrvatske.

5. Realizacija dobre prakse

U okviru realizacije zajedničkog projekta "Podizanje kapaciteta za povećanje transparentnosti Opštine Kotor", predstavnici Centra za demokratsku tranziciju (CDT) i Opštine Kotor boravili su 7. i 8. juna u Rijeci. U delegaciji su bili izvršni direktor CDT-a Dragan Koprivica, koordinatorica projekta Marija Mirjačić i predstavnici Opštine Kotor: savjetnica predsjednice za pravna pitanja Snežana Macić Stanačev, glavni administrator Đorđije Vukčević, savjetnica za informisanje Vesna Đurović, savjetnik za administrativno-pravna pitanja Nikola Banićević i pripravnik u IT sektoru Nikola Ljesar.

Tokom posjete Gradu Rijeci predstavnici Opštine Kotor i CDT-a susreli su se sa zamjenikom gradonačelnika Željkom Jovanovićem, koji je i predsjednik Nacionalnog vijeća za praćenje provođenja Nacionalnog programa za suzbijanje korupcije. Organizovani su, takođe, i sastanci sa predstavnicima Gradskog odjela za kulturu, Službe za odnose sa javnošću, Direkcije za mjesnu samoupravu te Informativnog centra Grada Rijeke, kao i susreti sa predstavnicima lokalnih medija i civilnog društva: udruga Gong, Eko-Kvarner i Regionalnog info-centra za mlade. Na sastancima su predstavljeni različiti modeli informisanja i komunikacije sa građanima i medijima, od načina koji pružaju građanima direktan odgovor preko informisanja putem portala Grada Rijeke, do razvoja informacionih sistema, kao osnove transparentnosti i djelotvornosti gradske uprave. Dvodnevnom studijskom posjetom uspostavljena je formalna saradnja sa Gradom Rijeka, kao jednim od regionalnih lidera na području transparentnosti opštinske uprave. S obzirom da je projekat CDT-a i Opštine Kotor usmjeren na razvijanje kapaciteta kotorske opštinske administracije za zaustavljanje korupcije, veću transparentnost rada i poboljšanje interakcije sa građanima i pojedinim zainteresovanim grupama, razgovori sa predstavnicima Gradske uprave i i NVO sektora u Rijeci bili su izuzetno korisni za predstavnike Opštine i CDT-a.

Proces primjene dobre prakse projektno je predviđen za period od aprila do oktoba ove godine i zajednički ga realizuje projektni tim sastavljen od predstavnika Opštine Kotor i Centra za demokratsku tranziciju. U okviru realizacije projekta nije bilo neočekivanih problema i sve aktivnosti se odvijaju u predviđenim rokovima.

Projekat je u četvrtom mjesecu realizacije, i trajaće do oktobra ove godine nakon čega će Opština Kotor nastaviti samostalno da priprema, štampa i distribuira bilten o radu lokalne samouprave koji je namjenjen građanima. Istovremeno, opštinski kadar će ojačati svoje kapacitete u pogledu podizanja nivoa transparentnosti rada i efikasnijeg postupanja po zahtjevima za pristup slobodnim informacijama.

U procesu pripreme i realizacije dobre prakse građani su informisani putem lokalnih medija, veb sajta opštine i CDT-a, kao i mjesečnog biltena koji je štampan i distribuiran na teritoriji opštine Kotor. Bilten je istovremeno dostupan i na veb sajtovima opštine i CDT-a.

Projektom je predviđena i realizacija konferencija za novinare kao i okruglih stolova na kojima će se šira javnost upoznati sa implementacijom projekta.

6. Rezultati dobre prakse

Dobra prakse koju primjenjuje Opština Kotor kroz ovaj projekat je u značajnoj mjeri je poboljšala kapacitete opštinske administracije u borbi protiv korupcije, transparentnost rada Opštine i opštinskih organa i povećala stepen informisanosti građana o aktivnostima koje sprovodi lokalna samouprava. Na to je posebno uticala činjenica da se Bilten Opštine Kotor nalazi na web portalima Opštine i našeg partnera u projektu CDT-a, stoga je dostupan širokoj javnosti u elektronskoj formi. Osim toga, urađena je i štampana verzija Biltena koja se distribuira građanima. Ovakva praksa izdavanja Biltena jednom mjesečno podigla je stepen rada i angažovanosti zaposlenih u svim sekretarijatima, koji sada redovno i ciklično dostavljaju podatke o aktivnostima i radu sekretarijata i službi. Na taj način zaposleni sve podatke ažuriraju redovno te se tako stvara i izvjesna baza podataka o svim aktivnostima lokalne uprave u koje spadaju i aktivnosti predsjednika Opštine. O svim ovim aktivnostima građani su obaviješteni posredstvom pomenutog Biltena. Uticaj ovako koncipirane dobre

prakse doveo je do približavanja lokalne uprave građanima na koje se ovaj projekat najviše odnosi. Na ovaj na građani imaju apsolutni uvid u rad lokalne uprave, a samim tiim lokalnu upravu to podstiče na veći rad i bolju angažovanost. Veliki dio stanovništva ima koristi od ovog projekta, jer je njegova dostupnost izuzetno izražena. Ovim projektom postiže se cilj kojem treba da teži svaka lokalna uprava, a to je lokalna uprava u službi građana uz maksimalnu transparentnost u radu.

Zvaničnu evidenciju o projektnim aktivnostima i postignutim rezultatima vodi projektni tim Centra za demokratsku tranziciju. CDT je razvio mehanizme za praćenje i ocjenjivanje koje će koristiti za evaluaciju projekta.

Građani su se informisali o primjeru dobre prakse putem lokalnih medija, veb sajta Opštine i CDT-a, kao i mjesečnog biltena koji je štampan i distribuiran na teritoriji opštine Kotor. Bilten je istovremeno dostupan i na veb sajtovima Opštine i CDT-a.

Projektom je predviđena i realizacija konferencija za novinare kao i okruglih stolova na kojima će se šira javnost upoznati sa implementacijom projekta. Na okruglim stolovima će biti prisutne sve zainteresovane strane, uključujući i građane koji će moći da daju svoje sugestije u vezi sa poboljšanjem transparentnosti rada opštinske administracije te predložiti načine na koje se ona može dodatno unaprijediti iz njihove perspektive.

Dobra praksa je uticala na rješavanje problema koji se odnosi na nivo transparentnosti rada opštinske administracije u onom dijelu u kojem su službenici lokalne samouprave postali svjesni zbog čega je otvorenost rada važna za lokalnu samoupravu, kao i na koje sve načine se nivo otvorenosti prema građanima može podići i unaprijediti, čineći opštinsku upravu efikasnijom i kvalitetnijom.

Podizanje nivoa svijesti građana i zaposlenih u opštinskoj administraciji o značaju transparentnosti, kao obavezi i dobroj praksi treba dugoročno da dovede do poboljšanja u cjelokupnom sistemu lokalne samouprave.

7. Resursi

Troškovi realizacije projekta u cjelokupnom iznosu su pokriveni uz podršku Partnerstva za transparentnost. Naime, Centar za demokratsku tranziciju je obezbijedio donaciju u visini od 25.000,00 eura za troškove realizacije projekta. Predviđeno je da po isteku projekta, Opština Kotor preuzme troškove realizacije mjesečnog biltena i redizajna veb sajta, čime će se dodatno unaprijediti nivo informisanosti građana o radu lokalne samouprave.

8. Održivost dobre prakse

Predviđeno je da po isteku projekta, Opština Kotor preuzme troškove realizacije mjesečnog biltena i redizajna veb sajta kojim će se dodatno unaprijediti nivo informisanosti građana o radu lokalne samouprave.

9. Podrška drugim jedinicama lokalne samouprave koji žele da preuzmu dobru praksu

Sve opštine u Crnoj Gori bi mogle da preuzmu primjer saradnje Opštine Kotor i Centra za demokratsku tranziciju u realizaciji zajedničkog projekta sa ciljem podizanja kapaciteta

za povećanje transparentnosti i odgovornosti na lokalnom nivou. Opština Kotor, kao i Centar za demokratsku tranziciju su raspoloženi da podijele svoja iskustva sa svim ostalim zainteresovanim opštinama kroz organizaciju sastanaka.

10. Naučene lekcije - preporuke

Naučene lekcije će biti sumirane i analizirane na kraju projekta, kada će se na osnovu prethodno utvrđenih indikatora izvršiti evaluacija realizovanog projekta. Publikacija u vidu Biltena u štampanoj i elektronskoj verziji trebalo bi da bude objavljivana dvojezično, odnosno prevedena na engleski jezik. Trenutno je obezbijeden prevod na engleski jezik za tri broja Biltena sa tim što bi ovakva praksa trebalo da bude nastavljena. Na početku realizacije projekta potrebno je bilo uložiti trud i napor da se stanje promijeni, ali je ovaj projekat pokazao da se predanim i konstantnim radom može u krako vrijeme postići vidan napredak. Neophodno je bilo pojasniti svim subjektima koji su učesnici u realizaciji programa, a dio su lokalne uprave, koji su ciljevi projekta i to isključivo u neposrednoj komunikaciji sa službenicima i starješinama organa lokalne uprave. U dosadašnjem radu na ovom projektu zaključeno je da je za funkcionisanje lokalne uprave potrebna dobro razvijena mreža saradnika, da je potrebna neposredna komunikacija među zaposlenima. Ovakav red i posvećenost radu doveo je do realizacije projekta, a potom je on učinjen dostupan građanima koji imaju jasnu sliku o radu lokalne uprave.

JAČANJE TRANSPARENTNOSTI RADA ORGANA LOKALNE UPRAVE I VEĆA UKLJUČENOST GRAĐANA U PROCES DONOŠENJA ODLUKA

Naziv jedinice lokalne samouprave:

OPŠTINA NIKŠIĆ

Kratka informacija o jedinici lokalne samouprave (do 100 riječi):

Služba predsjednika opštine Nikšić je osnovana 2005. godine i u skladu sa Odlukom o lokalnoj upravi opštine Nikšić, ima sljedeće nadležnosti:

- obavlja stručne i administrativno-tehničke poslove koji se odnose na ostvarivanje funkcije predsjednika, kao izvršnog organa Opštine;
- vrši protokolarne poslove za potrebe predsjednika Opštine;
- organizuje prijeme kod predsjednika i potpredsjednika Opštine;
- postupa po zahtjevima, predstavkama i pritužbama građana;
- ostvaruje komunikaciju sa medijima;
- vrši i druge poslove u skladu sa Odlukom o lokalnoj upravi i po nalogu predsjednika Opštine.

Zaposleni u Službi predsjednika su aktivno uključeni u izradu i realizaciju više projekata iz različitih oblasti.

Sažeti prikaz primjera dobre prakse (do 200 riječi):

U okviru projekta "Jačanje transparentnosti i odgovornosti na lokalnom nivou", koji sprovodi Asocijacija opština Holandije (VNG International) i Zajednica opština CG, a finansira se od strane MATRA programa Ministarstva spoljnih poslova Holandije, u opštini Nikšić je realizovano niz aktivnosti u cilju jačanja transparentnosti rada organa lokalne uprave i povećanja uključenosti građana u proces donošenja odluka. Realizovano je sljedeće:

- Skupštine Opštine je usvojila Strategiju komunikacija u opštini Nikšić;
- instalirana je računarska kablovska mreža na III spratu zgrade Opštine, i tako postavljene osnove za formiranje Inforamacionog centra
- urađen je i promovisan Priručnik za građane o mehanizmima učešća u procesu odlučivanja na lokalnom nivou, kao i odgovarajući promotivni materijal.

Osoba u jedinici lokalne samouprave zadužena za sprovođenje/koordinaciju projekta koji nominujete:

1. Slobodanka Roganović
2. Biljana Pinjatić

Pozicija u jedinici lokalne samouprave:

1. Rukovodilac Službe predsjednika opštine Nikšić
2. Samostalna savjetnica u Službi predsjednika opštine Nikšić

Kontakt adresa:

Njegoševa 18, Nikšić

Telefon:

+382 40 214 239

e-mail:

predsjedniknk@t-com.me

Potvrđujem da su podaci u prijavi istiniti.

Predsjednik opštine

Nebojša Radojičić

Informacije o primjeru dobre prakse

1. Glavni problemi opštine

I pored zakonskih procedura koje organi lokalne samouprave opštine Nikšić sprovode, u cilju ostvarivanja saradnje sa građanima i nevladinim sektorom, uočeni su određeni problemi. Postojeća saradnja se ostvaruje informisanjem o svim pitanjima značajnim za NVO, konsultovanjem NVO o programu razvoja Opštine i nacrtima opštih akata koje donosi Skupština, omogućavanjem učešća u radu radnih grupa za izradu projekata i programa, organizovanjem javnih rasprava, okruglih stolova, seminara, finansiranjem projekata NVO, značajnih za lokalnu zajednicu i slično.

Predsjednik Opštine, najmanje jednom godišnje, održava sastanak sa NVO, na kojem se razmatraju sva pitanja koja su vezana za njihov rad, kao i prijedlozi, sugestije i inicijative upućene od strane nevladinog sektora. Takođe, organizuje se i "Dan otvorenih vrata" kojem prisustvuje predsjednik Opštine i članovi Komisije za raspodjelu sredstava za projekte NVO, a često se organizuju sastanci u cilju razmatranja aktuelnih pitanja.

Nevladine organizacije nijesu u dovoljnoj meri uključene u radu radnih grupa za pripremu normativnih akata, jer je mali broj onih koji se bave pitanjima iz nadležnosti lokalne samouprave, ali se uključuju u izradu strateških dokumenata.

Postoji institut "prazne stilice", putem koje predstavnici NVO mogu učestvovati u radu Skupštine.

Medjutim, prema istraživanju koje je u poslednjih 5 godina radjeno u saradnji sa CRNVO, uz podršku Ulof Palme i Zajednice opština CG, dobijeni su podaci da su i građani i predstavnici lokalne samouprave nezadovoljni stepenom saradnje i da se ona mora unaprijediti.

Da bi se unaprijedilo učešće građana i povećao njihov uticaj na odlučivanje u lokalnoj samoupravi, kao i da bi se povećala njihova informisanost, odnosno poboljšala komunikacija - lokalna uprava - NVO - građani, bilo je potrebno realizovati niz aktivnosti koje su predviđene ovim projektom.

Svi navedeni problemi su identifikovani u Strateškom planu razvoja opštine Nikšić i Programu i Akcionom planu za borbu protiv korupcije u lokalnoj samoupravi opštine Nikšić.

2. Opis problema koji primjer dobre prakse treba da riješi

Ključni problemi su:

- nedovoljan broj građana i NVO prisustvuje javnim raspravama
- mali je broj sugestija i konstruktivnih prijedloga za rad i razvoj lokalne samouprave
- nedovoljna je zastupljenost predstavnika NVO u radu radnih tijela lokalne uprave
- nedovoljna informisanost građana o mogućnostima njihovog učešća u procesu odlučivanja

3. Ciljevi dobre prakse

Ciljevi su:

- Unapredjenje eksterne i interne komunikacije lokalne samouprave za 30%
- Poboljšanje pružanja javnih usluga građanima i protoka informacija postavljanjem osnova za elektronsku upravu kroz nabavku dijela opreme za osnivanje Informacionog centra
- Povećanje učestvovanja građana u procesu odlučivanja posredstvom mjesnih zajednica kroz mogućnosti koje su im zagarantovane Zakonom o lokalnoj samoupravi

Realizacijom projekta "Jačanje transparentnosti rada organa lokalne uprave i veća uključenost građana u proces donošenja odluka" službenici lokalne samouprave će razviti komunikacijske vještine i vještine kvalitetnog pružanja informacija, ostvariti neposredniju saradnju sa građanima, a biće im olakšan rad i povećaće se njihov profesionalizam.

Predstavnici NVO će biti u značajnijoj mjeri informisani i uključeni u rad radnih tijela lokalne samouprave, unaprijedit će se saradnja i komunikacija sa lokalnom samoupravom.

Gradjani će dobiti jasne i precizne informacije o svim aktivnostima lokalne samouprave, pojednostaviće se procedure vezane za ostvarivanje njihovih prava kod organa lokalne uprave, povećaće se informisanost o načinima uključivanja građana u proces odlučivanja, a samim tim razviće se bolje partnerstvo i saradnja sa lokalnom samoupravom.

4. Iniciranje i priprema dobre prakse

Projekat "Jačanje transparentnosti rada organa lokalne uprave i veća uključenost građana u proces donošenja odluka" u opštini Nikšić je realizovan u okviru projekta "Jačanje transparentnosti i odgovornosti na lokalnom nivou", koji sprovodi Asocijacija opština Holandije (VNG International) i Zajednica opština CG, a finansira se od strane MATRA programa Ministarstva spoljnih poslova Holandije.

Inicijativa za rješavanje problema je pokrenula Služba predsjednika Opštine u saradnji sa predstavnicima NVO koji su bili uključeni i u realizaciji projekta. Koraci za sprovođenje dobre prakse su razradjeni kroz prijedlog projekta.

Direktne ciljne grupe su:

- službenici lokalne samouprave
- predstavnici NVO
- gradjani

Indirektne ciljne grupe su:

- javne institucije na lokalnom nivou
- odbornici
- mediji
- druge zainteresovane grupe i pojedinci

5. Realizacija dobre prakse

Implementacija projekta je trajala 6 mjeseci. Troškovi realizacije su iznosili 12.916,82 €, a dio sredstava je obezbijedjen od strane MATRA programa Ministarstva spoljnih poslova Holandije kroz projekat "Jačanje transparentnosti i odgovornosti na lokalnom nivou", koji sprovodi Asocijacija opština Holandije (VNG International) i Zajednica opština CG.

Aktivnosti iz projekta su realizovali predstavnici lokalne uprave Nikšića u sardnji sa odbornikom i predstavnikom NVO "Bolja budućnost". U proces realizacije bili su angažovani i spoljni eksperti za izradu Priručnika za građane o mehanizmima učešća u procesu odlučivanja na lokalnom nivou i za instaliranje računarske -kablovske mreže.

Strategije komunikacija:

- Formiran je tim za izradu koji su činili predstavnici lokalne uprave, odbornik i predstavnik NVO
- U cilju definisanja ključnih problema u internoj i eksternoj komunikaciji Opštine Nikšić, kao i definisanja načina prevazilaženja istih, održano je više fokus grupa sa predstavnicima NVO, medija, službenicima i namještenicima organa lokalne uprave, kao i sa zaposlenima u javnim ustanovama i preduzećima čiji je osnivač Opština
- Na osnovu dobijenih podataka uradjena je situaciona analiza i akcioni plan
- Nakon izrade Nacrta strategije održana je javna rasprava u trajanju od 15 dana i završna tribina. Sve primjedbe i sugestije na Nacrt su prihvaćene i uvrštene u dokument
- Strategija komunikacija je jednoglasno usvojena od strane Skupštine Opštine, na sjednici održanoj u decembru 2010.godine
- Za promociju Strategije komunikacija pored medijskog oglašavanja i namjenskih sastanaka, korišćena je svaka druga prilika
- Tokom izrade i nakon usvajanja Strategije komunikacija vodjena je aktivna medijska kampanja.

Postavljanje osnova za formiranje Inforamcijog centa

- U cilju usvajanja dobre prakse u osnivanju i funkcionisanju Inforamcionog centra organizovane su dvije studijske posjete Baru i Podgorici
- Uradjen je projekat Inforamcionog centra
- Na osnovu šoping metode odabran je najpovoljniji ponudjač opreme i izvodjač radova
- Postavljena je kablovska računarska mreža na trećem spratu zgrade Opštine i glavni REK ormar u koji su smještena 2 servera
- Radovi na izradi strukturnog kablovskog sistema na trećem spratu su smo jednim djelom finansirani od sredstava projekta, dok je ostatak finansirala Opština;
- Realizacijom navedenog, omogućeno je umrežavanje računara izmedju Gradjan-skog biroa, Matične službe, trećeg, četvrtog, sedmog i osmog sprata i na taj način je uspostavljena elektaronska komunikacija medju službama;

Priručnik za građane o mehanizmima učešća u procesu odlučivanja

- Uradjena je anketa za građane koja je pokazala da je glavni razlog neuključivanja građana u procese odlučivanja neinformisanost o načinima ostvarivanja ovog prava
- Za izradu je angažovan ekspert za pisanje priručnika, inače predstavnik NVO
- Priručnik je štampan u 1000 primjeraka
- Uradjen je i štampan promotivni materijal (flajeri)
- U cilju promocije održan je sastanak sa predstavnicima mjesnih zajednica i nevladinih organizacija iz Nikšića
- Distribucija priručnika i flajera je vršena preko Gradjanskog biroa i Matične službe, kao i neposredno u mjesnim zajednicama

Projekat je realizovao tim sastavljen od predstavnika lokalne uprave opštine Nikšić, odbornika Skupštine Opštine i predstavnika NVO "Bolja budućnost". Aktivnosti na realizaciji projekta su počele u oktobru 2010. godine i sve su realizovane.

Osnovni problem pri primjeni dobre prakse ogledao se u nerazumjevanju i skepsi da ovaj projekat može nešto promjeniti u postojećem društvenom ambijentu. Međutim, agresivnom kampanjom, čestim istupima u javnost i kratkom i jasnim obrazloženjima uspjeli smo zainteresovati i uključiti ciljne grupe.

Korišćene su sve raspoložive metode: sastanci, fokus grupe, neposredni kontakt, tribina, štampani i elektronski mediji, web sajt.

6. Rezultati dobre prakse

Realizacijom projekta:

- Povećana je odgovornost i transparentnost rada lokalne samouprave unapređenjem eksterne (lokalna samouprava-gradjani, NVO, privrednici, mediji, državni organi i institucije itd) i interne (medjusobna komunikacija službenika, službi, sekretarijata..)
- Poboljšana je komunikacija i medjusobna informisanost lokalne samouprave i NVO o planovima, projektima i aktivnostima od opšteg interesa
- Poboljšana je saradnja na zajedničkim projektima lokalne samouprave i NVO kroz zajednički rad u radnim tijelima i grupama
- Pojednostavljena je komunikacija medju organima uprave umrežavanjem računara
- Inoviranjem web sajta, koji je sada uređen na način da do detalja svim zainteresovanim pruža informacije o radu lokalne uprave, o nadležnostima organa uprave, o procedurama kako gdje i kod kojeg organa se mogu ostvariti određene usluge i prava.

Aktivnosti iz projekta su definisane i u Akcionom planu za borbu protiv korupcije u lokalnoj samoupravi opštine Nikšić (2009-2012). Realizacija je detaljno opisana u Izvještaju o implementaciji navedenog plana, koji je razmatrala Skupština opštine Nikšić na sjednici održanoj u 30.marta 2011.godine.

Tokom realizacije projekta vodjena je aktivna medijska kampanja posredstvom štampanih medija, a u najvećoj mjeri Lokalnog javnog servisa RTNK. Takođe, putem fokus grupa, sastanaka, skupova i slično, direktne i indirektno ciljne grupe su upoznate sa realizovanim. Odredjeni broj primjeraka Strategije komunikacije, Priručnika za građane i flajara je svakodnevno bio dostupan u Gradjanskom birou i drugim prostorima u kojima su građani prisutni, a vršena je i distribucija preko mjesnih zajednica.

Štampani materijal je ustupljen i drugim opštinama koje su planirale da realizuju iste ili slične aktivnosti.

Izradom Strategije komunikacija stvorene su pretpostavke za dalje usavršavanje eksterne i interne komunikacije lokalne samouprave. Izradom Priručnika za građane o mogućnostima učešća u procesu odlučivanja na lokalnom nivou, njegovom promocijom i distribucijom, obezbijedjuje se dugoročna i pravovremena informisanost građana, a samim tim povećava se i njihovo učešće u javnim raspravama, tribinama, radu radnih tijela, kao i njihove inicijative, sugestije i prijedlozi od značaja za ostvarivanje njihovih interesa. Nabavkom opreme za Informacioni centar, poboljšana je kvaliteta protoka informacija. Realizacijom predviđenih aktivnosti, povećava se povjerenje građana u lokalnu samoupravu, kao i transparentnost i odgovornost na lokalnom nivou.

7. Resursi

Ukupna vrijednost realizacije projekta "Jačanje transparentnosti rada organa lokalne uprave i veća uključenost građana u proces donošenja odluka" je iznosila 12.916,82 €, od čega je 8.000,00 € obezbjedjeno od strane MATRA programa, a ostatak je finansirala Opština Nikšić.

Pored zaposlenih u lokalnoj upravi koji su bili odgovorni za realizaciju projekta, bili su uključeni odbornici, predstavnik NVO i spoljni eksperti (za izradu priručnika i postavljanje računarske mreže).

Efekte uštede kroz realizaciju dobre prakse već su evidentni, imajući u vidu da se dio materijala koji je ranije distribuiran između organa putem dostavnih knjiga, sada prosljeđuje elektronskim putem. Takođe, obilni materijali neophodni za održavanje sjednica Skupštine Opštine također se distribuiraju na e-mail adrese odbornika kojima je Opština Nikšić obezbjedila lap topove. Sve ove aktivnosti su rezultirale dosljednom primjenom Strategije komunikacija.

8. Održivost dobre prakse

Strategija komunikacija opštine Nikšić je dokument koji sadrži osnovne smjernice za dalje usavršavanje eksterne i interne komunikacije lokalne samouprave.

Promocijom i distribucijom Priručnika za građane o mogućnostima učešća u procesu odlučivanja na lokalnom nivou, obezbijediće se dugoročna i pravovremena informisanost građana, a samim tim povećaće se i njihovo učešće u javnim raspravama, tribinama, radu radnih tijela, kao i njihove inicijative, sugestije i prijedlozi od značaja za ostvarivanje njihovih interesa.

Nabavkom nedostajuće opreme za Informacioni centar, poboljšaće se kvaliteta protoka informacija i svakodnevno će se ažurirati web sajt.

Primjena dobre prakse će biti i u buduću nastavljena, a finansiraće se iz Budžeta opštine Nikšić.

Prihvatanje novih načina komunikacije, kako između samih službenika u organima uprave, tako i između organa uprave i spoljnih činilaca, obezbjeđuje održivost dobre prakse.

9. Podrška drugim jedinicama lokalne samouprave koji žele da preuzmu dobru praksu

Dobra volja, tim sa iskustvom i određena finansijska sredstava su potrebni za realizaciju aktivnosti u cilju jačanja transparentnosti rada organa lokalne uprave i veće uključenosti građana u proces donošenja odluka.

Opština Nikšić je spremna da svima koji su zainteresovani pruži svu neophodnu pomoć za primjenu dobre prakse, a neke od tih aktivnosti su već i odradjene u smislu posjeta, ustupanja materijala, stručne posjete i savjeta.

10. Naučene lekcije - preporuke

Rad na ovom projektu ukazao nam je na osnovne probleme lokalne uprave u saradnji sa civilnim sektorom i građanima, a to su prije svega nedovoljna informisanost građana o radu organa lokalne uprave, prepuštanje realizacije određenih aktivnosti, a kao osnovno - nezainteresovanost i pasivnost građana osim u dijelu rješavanja ličnih zahtjeva, i pored svakodnevnih napora lokalne uprave u tom smjeru.

Evidentno je da se ubuduće mora poklanjati veća pažnja podizanju svijesti građana o pripadnosti zajednici i značaju njihovog uključivanja u odlučivanje, a ujedno i pokazivati da je lokalna uprava istinski spremna, odnosno otvorena za sve vidove saradnje i sa građanima i sa NVO.

INFO BILTEN OPŠTINE PLJEVLJA, LIST GRAĐANA I ORGANA OPŠTINE PLJEVLJA

Naziv jedinice lokalne samouprave:

OPŠTINA PLJEVLJA

Kratka informacija o jedinici lokalne samouprave (do 100 riječi):

Opština Pljevlja nalazi se na krajnjem sjeveru države i predstavlja svejevrnsnu "sjevernu kapiju" Crne Gore. Prostire se na 1.346 km² što čini oko deset odsto teritorije države. U opštini živi 30.786 stanovnika (Popis 2011. godine) od čega 63,30 odsto (19.489 stanovnika) u urbanom dijelu i 11.297 ili 36,7 odsto u seoskom dijelu Opštine.

Pljevaljska lokalna uprava je organizovana je u šest Sekretarijata, po jednu Upravu, Direkciju, Agenciju. Ima i pet stručnih Službi. Opština Pljevlja je teritorijalna jedinica i tip samouprave u kojoj se ostvaruje lokalna samouprava radi zadovoljavanja potreba od neposrednog i zajedničkog interesa za lokalno stanovništvo.

Opština Pljevlja je pravno lice čije su prava i obaveze utvrđene zakonom, Ustavom i Statutom. Opština ostvaruje i razvija privrednu, kulturnu i drugu saradnju sa gradovima i opštinama u zemlji inostranstvu u skladu sa zakonom i Statutom. Kao i sa drugim organizacijama. Opština ima imovinu i prihode kojima samostalno raspolaže u skladu sa zakonom. Opštinu predstavlja i zastupa Predsjednik opštine. Rad organa Opštine i javnih službi je javan i transparentan i dostupan javnosti.

Sažeti prikaz primjera dobre prakse (do 200 riječi):

Info bilten je list građana i organa Opštine Pljevlja, koji izlazi periodično. Sredstva za njegovu realizaciju obezbijeđena su donacijom holandske VNG International i minimalnim utroškom budžetskih sredstava Opštine Pljevlja, uz korišćenje postojećih kadrovskih i drugih resursa. Publikacija izlazi u obimu od najmanje 20 stranica, u punom koloru, modernog dizajna i uvijek sa aktuelnim temama i sadržajem.

Projekat se realizuje u partnerstvu sa NVO "Udruženje mladih" iz Pljevalja, čija su dva člana imenovana za članove redakcije. Urednik i preostali član redakcije su iz reda zaposlenih u Opštini Pljevlja.

Info bilten je povećao informisanost građana, prvenstveno iz ruralnih područja, i neposredno učešće građana u donošenju odluka, projekata, planova i dokumenata, ali i transparentnost i odgovornost rada organa lokalne uprave.

Bilten konstantno ukazuje na afirmaciju potrebe direktnog učešća što doprinosi da građani budu važan akter u demokratskom procesu vršenja javnih poslova, istinski aktivni subjekt u procesu kreiranja i donošenja odluka, programa i planova, a time i istinski aktivni subjekt u kontroli organa vlasti.

Pored informativne izuzetno je važna i edukativna komponenta, s obzirom da Info bilten sadržajem, edukuje građane o njihovim pravima, zakonskoj regulativi i procedurama.

Takođe, Info bilten je i mjesto gdje se objavljuju i sve odluke Skupštine opštine, nacrti ili finalni akti strateških razvojnih, planskih i drugih dokumenta itd.

Osoba u jedinici lokalne samouprave zadužena za sprovođenje/koordinaciju projekta koji nominujete:

Dejan Kandić

Pozicija u jedinici lokalne samouprave:

Saradnik za odnose sa javnošću u Kabinetu predsjednika opštine

Kontakt adresa:

Opština Pljevlja, Ulica kralja Petra I br 48, Pljevlja

Telefon:

+382 52 321 305

e-mail:

dejan.kandic@pljevlja.co.me

opstinapv@t-com.me

Potvrđujem da su podaci u prijavi istiniti.

Predsjednik opštine

Dr Filip Vuković

Informacije o primjeru dobre prakse

1. Glavni problemi opštine

Problemi Opštine Pljevlja uzrokovani su skromnim Budžetom (prosječno, posljednjih godina iznosi oko deset miliona eura), koji se decenijama unazad ne ostvaruje u planiranom obimu. Stoga, iako je riječ o jednoj od privredno najjačih opština s obzirom na rudno energetska kompleks (Rudnik uglja i Termoelektrana), šumsko bogatstvo (Vektra Jakić) i druge kompanije sa sjedištem u Pljevljima (Gradir Montenegro), opština stagnira u razvoju.

Gradska i seoska infrastruktura je zastarjela, neadekvatno održavana i u fazi propadanja, a istu sudbinu dijeli i ukupan javni i društveni život.

Problemi narušene životne sredine su jako izraženi, saobraćajna infrastruktura je skromna, Opština "kuburi" i sa pitkom vodom.

Decenijama gomilani problemi se ne mogu riješiti preko noći, pogotovo ako je Budžet i njegovo ostvarenje limitirajući faktor, ali je Opština od 2007. godine pokrenula i realizovala značajne investicije u cilju stvaranja boljih uslova življenja kako u gradu tako i na selu.

Nedovoljna je i informisanost stanovništva.

2. Opis problema koji primjer dobre prakse treba da riješi

Opština Pljevlja redovno, na sopstvenoj Internet stranici i medijima, informiše i poziva građane i NVO sektor na aktivno učešće u procesu pripreme, izrade i donošenja programa, projekata i dokumenata, ali je na žalost njihov odziv nerijetko slab ili zakasnio, pa samim tim učešće građana u izradi odluka i drugih akata ili predlaganju, planiranju i realizaciji potrebnih infrastrukturnih projekata nije na željenom nivou.

Uprkos Institutu "Prazne stolice", koji egzistira već šest godina, čime je zainteresovanima omogućeno učešće u radu Skupštine opštine (SO), u posljednje vrijeme primjetno je manje, gotovo neznatno interesovanje građana i NVO u korišćenju ove mogućnosti.

Neki od razloga su nedostupnost informacija i nedostatak vremena za informisanje od javnog značaja. Na to utiču subjektivni, ali i objektivni faktori.

Oko 37 % stanovništva živi u ruralnom području i nema pristup Internetu, gro njih nije u prilici da čita dnevne novine ili prati RTV program.

Nedovoljno su informisani i stanovnici gradskog dijela koji, usljed tempa života i sopstvenih problema, ne prate redovno medije.

Stanovništvo takođe u dovoljnoj mjeri ne poznaje nadležnosti Opštine, zakonsku regulativu i procedure, posebno pri planiranju Budžeta i programu uređenja prostora, što uzrokuje dodatne probleme.

Zbog svega, pojedine odluke SO, planski i razvojni dokumenti i projekti, koje građani smatraju važnim, donijeti su ili realizovani tek nakon nekih drugih, po mišljenju građana, za njih manje važnih i stoga se ponekad u javnosti javljaju bespotrebne sumnje u odgovoran rad organa vlasti.

3. Ciljevi dobre prakse

Realizacijom projekta Info bilten, s obzirom da se projekat implementira do kraja jula 2011. godine, povećaće se informisanost i neposredno učešće građana, prvenstveno iz ruralnih područja, u donošenju odluka, projekata, planova i dokumenata, ali i transparentnost i odgovornost rada organa lokalne uprave.

Projekat će kroz afirmaciju potrebe direktnog učešća doprinijeti da građani budu važan akter u demokratskom procesu vršenja javnih poslova, istinski aktivni subjekt u procesu kreiranja i donošenja odluka, programa i planova, a time i istinski aktivni subjekt u kontroli organa vlasti.

Pored informativne izuzetno je važna i edukativna komponenta, obzirom da će Info bilten sadržajem, obrazovati građane o njihovim pravima, zakonskoj regulativi i procedurama.

Imajući u vidu da su u Info biltenu publikovana najznačajnija dokumenta, poput Budžeta, Višegodišnjeg investicionog plana i slično, u značajnoj mjeri je povećana odgovornost i transparentnost rada svih organa lokalne uprave.

Takođe, Info bilten je i mjesto gdje se objavljuju i sve odluke Skupštine opštine.

4. Iniciranje i priprema dobre prakse

Inicijativu za bolje informisanje građana i njihovo aktivnije učešće u procesu priprema, donošenja i izrade razvojnih dokumenata, planova i projekata pokrenula je Opština Pljevlja u okviru projekta "Povećanje odgovornosti i transparentnosti na opštinskom nivou u Republici Crnoj Gori", koji sprovode VNG INTERNATIONAL i Zajednica Opština Crne Gore i finansiran je od strane Holandskog Ministarstva inostranih poslova u okviru Programa društvene transformacije zemalja Centralne i Istočne Evrope (MATRA).

Partner u realizaciji projekta je NVO "Udruženje mladih" iz Pljevalja.

Ciljna grupa su svi stanovnici Opštine, posebno na selu, koji će biti kvalitetnije informisani i blagovremeno će moći prijaviti potrebu gradnje neophodne infrastrukture, izradu planova i socijalne politike, čime će se izbjeći da zbog nepoznavanja procedure i zakona kasni realizacija za njih vrlo važnih poslova.

Sljedeće ciljne grupe su osjetljivi slojevi društva - omladina, žene, stara i siromašna lica, te osobe sa invaliditetom.

Indirektnu korist imaće organi vlasti, odbornici, javna preduzeća, privreda i potencijalni investitori, kroz pravovremen uvid u sve važno za ukupni razvoj Opštine - poput nacрта i važećih strateških razvojnih dokumenata, planova, Budžeta, skupštinskih odluka, ugovora i dinamike realizacije infrastrukturnih projekata, nadležnosti SO, zakonske regulative, procedura za ostvarenje građanskih i drugih prava.

Projekat je pripremio opštinski tim za pripremu projekata, a odlučeno je da se pokrene realizacija ovog projekta sa nadom da će jedna nova opštinska publikacija, zamišljena kao list građana i organa opštine, uz postojeću Internet stranicu, doprinijeti još transparentnijem i odgovornijem radu organa lokalne uprave i samouprave. Takođe i da obezbijedi da svi činioци lokalne samouprave, prvenstveno građani, budu blagovremeno, tačno i besplatno informisani o funkcionisanju opštinskih institucija i ustanova, ali i o svemu onome od značaja za interese stanovništva.

5. Realizacija dobre prakse

Realizacija Info biltena zahtijevala je obuku članova tima za pisanje projekata, a potom i niz drugih aktivnosti u cilju realizacije projekta koji je odobren od strane međunarodnih donatora na osnovu kvalitativno pripremljenog prijedloga projekta.

Po odobrenju je oformljena redakcija Info biltena koju sačinjavaju urednik i još tri člana. Vodilo se računa o stručnosti pa tako članovi redakcije imaju višegodišnje novinarsko iskustvo u pisanim i elektronskim medijima, što je bila olakšavajuća okolnost za kvalitetnu i jeftinu realizaciju projekta.

Obezbijedene su prostorije, oprema i sredstva za rad redakcije, čiji su članovi u neformalnim anketama i intervjuima građana prikupljali podatke o temama koje bi građani željeli da čitaju, o kojima bi željeli da se bolje upoznaju itd. Sredstva za opremanje redakcije partnerski su obezbijedili Opština Pljevlja (prostor i kancelarijski namještaj) i VNG International (kompjuter, štampač, skener i foto aparat).

Istovremeno drugi dio redakcije bavio se dizajnerskim poslovima u cilju izrade modernog i atraktivnog glasila kao i definisanjem njegovog sadržaja.

Po okončanju tih poslova, u novembru 2010. godine, uslijedila je priprema za štampu prvog broja Biltena. U obradi tema i njihovom publikovanju, osim članova redakcije ogroman doprinos su dale sve opštinske službe i sekretarijati koji su, dinamički, redakciji dostavljali svoje aktivnosti, pa je Info bilten imao i aktuelnost.

Prelom i štampa Info biltena su sljedeće aktivnosti koje su realizovane angažovanjem grafičkih dizajnera i štamparije. Štampa je povjerena preduzeću Daily press koje je dalo najbolju ponudu.

Sljedeća faza bila je distribucija Biltena koju su obavljali partnerski Opština Pljevlja i NVO Udruženje mladih.

Sve navedene aktivnosti organizovao je i njima rukovodio urednik biltena koji je istovremeno, kao koordinator, zadužen za realizaciju projekta.

Od početka realizacije projekta štampana su dva broja - u novembru 2010. godine i u aprilu 2011. godine. Treći broj Info biltena koji podrazumijeva realizaciju svih navedenih aktivnosti biće štampan u julu 2011. godine. Vrijednost projekta je oko 11.000 eura od čega je donacija VNG International 8.000, a ostatak sredstava je obezbijedila Opština.

Opština Pljevlja nastaviće izdavanje Info biltena i po okončanju devetomjesečnog projekta odobrenog od VNG International.

Cio postupak vodila je Opština Pljevlja odnosno redakcija Info biltena na čelu sa urednikom. Implementacija traje 9 mjeseci i okončaće se publikovanjem trećeg broj u julu 2011. godine. Prva dva broja Biltena su izuzetno dobro primljena u javnosti, a uprkos činjenici da su objavljeni u novembru prošle i aprilu ove godine još uvijek su aktuelni s obzirom da se o njihovom sadržaju vodilo izuzetno mnogo računa.

Sitnijih problema u novinarstvu, uvijek ima, ali su oni prevaziđeni na najbolji način, najviše dobrom organizacijom rada i redakcije. Ozbiljnijih problema pri realizaciji projekta nije bilo.

U procesu pripreme projekta vršene su neformalne ankete i intervjui stanovnika Opštine Pljevlja. Aktivisti NVO "Udruženje mladih" usmeno su razgovarali i sa brojnim žiteljima pljevaljskih sela. Organizovani su i sastanci sa starješinama organa lokalne uprave, sa

Predsjednikom skupštine, informisani su i odbori i predsjednici mjesnih zajednica.

Info bilten je predstavljen i u javnosti, dnevnim novinama "Dan" i "Vijesti", lokalnim "Pljevaljskim novinama" i na lokalnoj televiziji Pljevlja.

Oba broja Info biltena publikovana su i u elektronskoj verziji i mogu se preuzeti sa zvaničnog sajta Opštine Pljevlja.

6. Rezultati dobre prakse

Interesovanje građana za Info bilten je veliko, posebno u danima nakon izlaska publikacije, što govori o želji da budu aktivni sudionik u demokratskom vršenju javnih poslova.

S obzirom na ukupni tiraž prva dva broja (3.000 komada) može se reći da je najmanje svako treće pljevaljsko domaćinstvo bilo u prilici da se kvalitetno i tačno upozna sa planovima i projektima lokalnih vlasti, sa realizovanim i poslovima čija se realizacija planira, ali i da posredstvom javljanja redakciji Info biltena ukaže na neke probleme i potrebe ulice, naselja ili mjesne zajednice u kojoj žive. Dio građana je i iskoristio tu priliku najčešće neformalnim sastankom i razgovorom sa članovima redakcije.

Na osnovu ličnih utisaka može se reći da su građani prepoznali značaj pokretanja Info biltena te da na ovu publikaciju gledaju kao na izuzetno korisnu cijeneći da u njoj mogu naći najveći dio onog što ih zanima i interesuje. Od ukupnog tiraža oko 40 odsto distribuirano je na seoskom dijelu opštine što je u značajnoj mjeri poboljšalo informisanost stanovništva u ruralnom dijelu.

Info bilten je po tvrdnjama novinara i dopisnika u Pljevljima vrlo koristan i za njihovu profesiju, s obzirom da iz njega mogu "crpiti" teme, komentare, ali i pratiti rad lokalne uprave u skoro svim sferama.

Pokretanje Info biltena uticalo je i na rad organa lokalne uprave, prvenstveno u domenu prezentacije sopstvenog rada i aktivnosti, pa iako formalno nijesu članovi redakcije skoro svi sekretarijati i službe redovno dostavljaju redakciji najznačajnije realizovane ili planirane poslove.

Cijeneći da je za stanovništvo jedna od koristi ovog projekta bolja informisanost, a s obzirom na tiraž i broj domaćinstava u Pljevljima, najmanje trećina stanovništva ili oko 10.000 žitelja pljevaljske opštine, imalo je neki vid koristi od ovog projekta. Bilo da su upoznati sa opštinskim Budžetom, o projektima koji će biti realizovani u njihovom naselju, mjesnoj zajednici ili susjedstvu, skupštinskim odlukama i slično.

Info bilten je pretrpio i određene neutemeljene kritike minornog dijela NVO sektora koji je zamjerio Opštini na izdavanju ove publikacije, ali je i to dokaz primijećenosti Info biltena u pljevaljskoj javnosti.

Evidencija o rezultatima se zvanično ne vodi. Ali kroz kontakte sa građanima i njihovo interesovanje za publikacijom evidentno je da je Info bilten zaživio u javnosti i da ispunjava svoju ulogu.

Redakcija je dobila i nekoliko pisama pohvala.

Projekat Info biltena predstavljen je javnosti putem medija, a organima lokalne samouprave na sastancima sa starješinama organa.

Prvi broj Biltena štampan je u povodu Dana opštine, 20. novembra, i podijeljen je svim zvaničama svečane sjednice SO Pljevlja, među kojima su bili predsjednik Države, predstavnici

Vlade, predsjednici i predstavnici brojnih opština iz zemlje i regiona, strane diplomate, predstavnici međunarodnih, neprofitnih i humanitarnih organizacija pa se može reći da je Bilten promovisan na najvišem nivou.

O Info biltenu su pisale dnevne novine "Dan" i "Vijesti", Bilten je predstavljen i na TV Pljevlja, a "Pljevaljske novine" posvete svakom broju određen dio prostora.

Reakcije građana su vrlo pozitivne, ali nijesu dovoljno upoznati, a u krajnjem to ih i ne zanima mnogo, o značajnom radu koji je uložen da bi se ovakva jedna publikacija našla u njihovim rukama. Osnovni problem Opštine Pljevlja, koji multiplicira ostale probleme, je skroman Budžet i njegovo neostvarivanje, a to je posao za čije je rješenje potrebna saradnja Vlade, lokalne uprave i privrede Pljevalja, posebno u sferi neredovnog uplaćivanja pripadajućeg dijela koncesione naknade.

Info bilten taj problem nije i ne može riješiti, ali je u značajnoj mjeri reazriješio pitanje kvalitetnog informisanja građana i podsjećanja na ono što je urađeno i što još treba uraditi kako bi Opština Pljevlja postala ugodno mjesto za život i biznis, kroz potrebu aktivnijeg učešća građana u tom procesu.

Prva dva broja Biltena štampana su u 3.000 primjeraka od čega je oko 1.200 komada podijeljeno stanovništvu na seoskom području Opštine. Ovo praktično znači da je svako treće pljevaljsko domaćinstvo bilo u posjedu Info biltena.

Info bilten građanima jasno predočava sve probleme i potrebe Opštine, ali im stavlja do znanja da se decenijska nebriga i propadanje infrastrukture ne može nadomjestiti preko noći te da je stoga potrebno etapno rješavati probleme, počev od najkrupnijih i onih od čijeg razrješenja će najveću korist imati najveći broj građana ako ne svi. Takav pristup u skladu je sa budžetskim sredstvima Opštine, ali i u najvećoj mjeri sa stavovima građana.

7. Resursi

Projekat "Info bilten" vrijedan je oko 11.000 eura od čega je učešće donatora, holandske VNG International 8.000 eura, a ostatak Opštine Pljevlja.

Najskuplje stavke su dizajn, priprema za štampu tekstova i fotografija i njihova obrada, prelom Biltena i sama štampa. Zbirno, ove stavke, koje su morale biti urađene angažovanjem trećih lica, zavisno od tiraža kreću se od 1.400 do 2.000 eura.

Za realizaciju projekta bilo je neophodno obezbijediti kancelariju i izvršiti nabavku kompjutera, štampača, skenera i druge opreme neophodne za kvalitetan rad redakcije.

Pored ovih resursa najvažniji je ljudski resurs odnosno kvalitetan kadar, a zahvaljujući činjenici da u Opštini rade profesionalni novinari sa dugogodišnjim iskustvom oni su istovremeno imenovani za članove redakcije, tako da nije potrebno upošljavati nove radnike i izdvajati sredstva za njihov lični dohadak. Članovi redakcije iz NVO "Udruženje mladih" rade volonterski na ovom projektu.

S obzirom na obavezu Opštine da publikuje svojevrsan "Budžetski vodič za građane" uoči donošenja Budžeta te da se isti može publikovati u Biltenu ušteda u Budžetu samo po ovoj stavki je oko 1.000 eura.

Ušteda u ličnih dohocima za eventualne novozaposlene (da Opština nije imala već ranije zaposlene profesionalne novinare) je takođe značajna i iznosi oko 600 eura mjesečno po osobi u bruto iznosu ili oko 2.400 eura mjesečno s obzirom da redakcija broji četiri člana.

8. Održivost dobre prakse

Opština Pljevlja nastaviće izdavanje Info biltena do kraja 2011. godine, odnosno još jedan broj, sopstvenim sredstvima, za šta je potrebno oko 1.400 eura, a Skupštini će prilikom usvajanja Budžeta za 2012. godinu predložiti da dio sredstava opredijeli za realizaciju Info biltena i u narednoj godini.

Cijenimo da će pljevaljski parlament, zbog značaja projekta, obezbijediti i u narednoj godini između pet hiljada i šest hiljada eura koliko je potrebno za izdavanje četiri broja Info biltena, jer nije potrebno vršiti nabavku opreme i eventualno drugih sredstava za rad redakcije pošto su ista nabavljena u ovoj godini.

9. Podrška drugim jedinicama lokalne samouprave koji žele da preuzmu dobru praksu

Opština Pljevlja realizuje projekat Info bilten uz minimalan utrošak budžetskih sredstava i koristeći raspoložive kadrovske resurse.

Jedan od ključnih faktora su upravo kadrovi i dobra organizacija.

Opština Pljevlja je otvorena za prenošenje iskustava, eventualne savjete i podršku drugim opštinama zainteresovanim da realizuju ovakav projekat, kroz uzajamne posjete i slično, a spremna je i da pruži eventualnu stručnu pomoć ukoliko se pokaže potrebnom.

Glavni preduslovi za realizaciju Projekta u drugim opštinama su kvalitetan kadar koji bi sačinjavao Redakciju i obezbjeđenje sredstava za štampu u Budžetu, koja su u slučaju Pljevalja vrlo skromna.

10. Naučene lekcije - preporuke

Info bilten u narednoj i narednim godinama treba da izlazi periodično, u tačno definisanim mjesecima kako bi građani znali kada da očekuju novi broj.

Takođe je važno obezbijediti aktuelnost svakog broja što se može postići kvalitetnim sadržajem i u čemu je Opština Pljevlja uspjela već u ovoj godini.

Redakciju je potrebno ojačati grafičkim dizajnerom ili licem iz reda zaposlenih koji se bavi grafičkim dizajnom jer bi se tako ionako skromni troškovi realizacije ovog projekta još više umanjili.

SMS SERVIS I WEB PORTAL ILI "KANCELARIJA U JEDNOM KORAKU"

Naziv jedinice lokalne samouprave:

OPŠTINA TIVAT

Kratka informacija o jedinici lokalne samouprave (do 100 riječi):

Opština Tivat, kao najmanja bokeška Opština, nalazi se u centralnom dijelu bokokotorskog zaliva, ispod lovcenskog ogranka Vrmca, koji se proteže sa sjeveroistočne strane grada. Nasuprot se proteže tivatski zaliv koji ujedno predstavlja i najveći od četiri zaliva u Boki Kotorskoj. Tivat zahvata površinu od 46 km², od kojih oko 5 km² izlazi na otvoreno more. Po posljednjem popisu ima oko 15.000 stanovnika. Glavna privredna grana je turizam. Skupština opštine ima 32 odbornika. Ukupan broj zaposlenih u organima lokalne uprave je 86. U Opštini Tivat posljednjih godina sprovedena je opsežna aktivnost na izradi planske dokumentacije. Donešen je PUP do 2020 godine, usvojen je veliki broj detaljnih urbanističkih planova, urbanističkih projekata i studija lokacije. Dolaskom kanadskog milionera Pitera Munka, i projektom Porto Montenegra, luksuzne marine za mega jahte, otškrinuta su vrata jednom novom razvoju i imidžu Tivta, koji polako ali sigurno postaje turistički i nautički centar Crne Gore i Jadrana. U toku je realizacija još tri izuzetno značajna projekta: Luštica development - izgradnja integrisanog turističkog naselja, sa 8 hotela, golf igralištem, vilama i apartmanima; Ostrvo Sveti Marko - izgradnja centralnog hotela i 100 manjih bungalova, Qatary Diar - Izgradnja wellness i spa resorta na području uvale Pržno (Plavi horizonti). U opštini Tivat u toku je izgradnja kanalizacionog sistema kao najznačajnija investicija koja treba da stvori pretpostavke ubrzanom razvoju grada i turističkoj valorizaciji njegovih potencijala, te početak izgradnje sistema za prečišćavanje otpadnih voda - zajednička investicija sa Opštinom Kotor.

Sažeti prikaz primjera dobre prakse (do 200 riječi):

Opština Tivat, kao jedna od 5 pilot Opština u Crnoj Gori odabrana je za sufinansiranje projekta iz oblasti "Unapređenje odgovornosti i transparentnosti na lokalnom nivou" finansiranog od strane MATRE (Programa socijalne transformacije holandske vlade za Centralnu i Istočnu Evropu), VNG International-a (Agencije za međunarodnu saradnju Asocijacije opština Holandije) i Zajednice Opština Crne Gore.

U okviru ovog projekta Opština Tivat je otvorila nove kanale komunikacije sa svojim građanima: **SMS OBAVJEŠTAVANJE I INTERNET PORTAL.**

1. SMS servis - obavještenja o promjenama na predmetu SMS porukama. To podrazumjeva slanje SMS porukom informacija građanima o statusu njihovog predmeta/ zahtjeva/ u Sekretarijatu za uređenje prostora i zaštitu životne sredine, ukoliko se građani registruju u informacionom sistemu. Nakon registracije za ovu uslugu građani dobijaju informacije o: Prijemu zahtjeva na pisarnici sa podacima o broju i datumu pod kojim je predmet zaveđen, Prijemu zahtjeva kod službenika u organu rješavanja, Promjeni statusa zahtjeva (riješen, odobren, nepotpun...), Prijemu žalbe na predmet, Povrat predmeta u pisarnicu, Arhiviranje predmeta.

2. Web portal - uvid u stanje predmeta. Građani koji se registruju za korišćenje Web portala, nakon logovanja na internet portal mogu da vide sve svoje predmete i dokumente koji se nalaze u nekoj fazi obrade u organima lokalne uprave. Informacije koje na taj način mogu da se dobiju su: status predmeta u obradi, organ lokalne uprave, ime i prezime službenika koji trenutno radi na njemu, kao i promjene koje su do tada učinjene na predmetu. Samim tim: gubi se potreba za pružanjem ovakvih informacija putem telefona ili dolaskom na šaltere.

Info bilten je povećao informisanost građana, prvenstveno iz ruralnih područja, i neposredno učešće građana u donošenju odluka, projekata, planova i dokumenata, ali i transparentnost i odgovornost rada organa lokalne uprave. Bilten konstantno ukazuje na afirmaciju potrebe direktnog učešća što doprinosi da građani budu važan akter u demokratskom procesu vršenja javnih poslova, istinski aktivni subjekt u procesu kreiranja i donošenja odluka, programa i planova, a time i istinski aktivni subjekt u kontroli organa vlasti. Pored informativne izuzetno je važna i edukativna komponenta, s obzirom da Info bilten sadržajem, edukuje građane o njihovim pravima, zakonskoj regulativi i procedurama. Takođe, Info bilten je i mjesto gdje se objavljuju i sve odluke Skupštine opštine, nacrti ili finalni akti strateških razvojnih, planskih i drugih dokumenta itd.

Osoba u jedinici lokalne samouprave zadužena za sprovođenje/koordinaciju projekta koji nominujete:

Petar Vujović

Pozicija u jedinici lokalne samouprave:

Savjetnik Predsjednika Opštine za Međunarodne odnose i ekonomski razvoj

Kontakt adresa:

Trg magnolija br. 1, Tivat

Telefon:

+382 32 661 338

e-mail:

petar.vujovic@opstinativat.com

Potvrđujem da su podaci u prijavi istiniti.

Predsjednik opštine

Miodrag Kankaraš

Informacije o primjeru dobre prakse

1. Glavni problemi opštine

U svakodnevnoj komunikaciji organa lokalne uprave, NVO-a, građana, investitora koji su zainteresovani za ulaganja u našu Opštinu i ostalih subjekata u zajednici javljaju se problemi, od kojih najteže posljedice može imati neefikasnost u radu. Ona je prouzrokovana komplikovanim pravnim procedurama, neadekvatnom informativnom povezanošću organa i službi lokalne administracije, nedovoljnim brojem informatičkih treninga lokalnih zaposlenika, nedovoljnom edukacijom građana o procedurama u Opštini i njihovim pravima. Sve to dovodi do povećanja troškova, procedura, a zainteresovani građani gube dragocjeno vrijeme u postupcima pred organima lokalne uprave, a posebno (zbog složenosti postupaka) u Sekretarijatu za uređenje prostora i zaštitu životne sredine. Neefikasnim rješavanjem zahtjeva građana povećava se i njihovo nezadovoljstvo, gubi se povjerenje u službenike zaposlene u lokalnoj upravi te se stvara prostor koji može biti rizičan za pojavu korupcije i nelegalnih radnji.

2. Opis problema koji primjer dobre prakse treba da riješi

Što se tiče problema koji smo htjeli riješiti ovim primjerom dobre prakse, teško je utvrditi tačno vrijeme njegovog nastanka. Ovakva vrsta problema nastaje u svakodnevnom radu lokalnih zaposlenika i predstavlja prepreku u komunikaciji i obavljanju dužnosti zaposlenih prema građanima. Stranke koje predaju svoje zahtjeve službenicima građanskog biroa do sada nijesu imale blagovremene i adekvatne informacije koji će službenik njihov zahtjev uzeti u rješavanje, u kom vremenskom roku će biti završen, a nijesu dobijali ni povratnu informaciju da je njihov predmet riješen bilo pozitivno ili je njihov zahtjev odbijen.

Dosadašnji način rada iziskivao je da su podnosioci zahtjeva morali lično da dođu i da od lokalnih službenika u Sekretarijatu za uređenje prostora i zaštitu životne sredine, dobiju potrebne informacije. Ovaj projekat je namijenjen svim građanima koji predaju zahtjeve nadležnom sekretarijatu ali i ostalim subjektima preduzetnicima, kompanijama i investitorima koji sve više prepoznaju našu Opštinu kao povoljnu sredinu za ulaganja svog kapitala, i upravo oni su direktni korisnici benefita ovog projekta. Takođe, projekat je namijenjen i lokalnoj službi, posebno Sekretarijatu za uređenje prostora i zaštitu životne sredine u vidu olakšavanja posla i boljeg organizovanja, praćenja rada i rezultata svakog službenika ponaosob. Uvođenje ovakvog načina poslovanja biće svojevrsni podstrek zaposlenima u sekretarijatu da budu efikasni u izvršavanju svojih zadataka.

Naša intencija je bila da, sa približavanjem ulaska Crne Gore u EU, uradimo što više kako bi povećali odgovornost i transparentnost rada lokalne samouprave. S tim u vezi, projektom koji je kandidovala Opština Tivat pod nazivom "Kancelarija u jednom koraku" željeli smo postići povećanu efikasnost administracije u oblasti uređenja prostora (urbanizma) kao jednoj od ključnih kompetencija lokalne samouprave u kojoj građani ostvaruju svoja prava. To će biti pilot projekat za uvođenje tzv. E- uprave u svim segmentima rada lokalne uprave, a koji će u krajnjem doprinijeti ostvarenju transparentnosti i odgovornosti kao ključnog principa koji želimo realizovati.

3. Ciljevi dobre prakse

Ostvarenje specifičnog cilja našeg projekta treba da dovede do skraćivanja i pojednostavljenja procedura pred Sekretarijatom za uređenje prostora i zaštitu životne sredine, (nekadašnjeg Sekretarijata za urbanizam) čime će se direktno smanjiti troškovi postupka i potrebno vrijeme za rješavanje zahtjeva građana i drugih subjekata. Nova usluga omogućit će povećanje informisanosti građana o proceduri, načinu i mogućnostima ostvarivanja prava pred organima lokalne uprave, postići će se obučenosť službenika i bolje poznavanje propisa, ostvariće se ušteda u vremenu i smanjenjene troškova što će sve skupa dovesti do povećanja zadovoljstva građana i svih subjekata u zajednici radom organa lokalne uprave i njihovog povjerenja. Na taj način povećat će se i njihova zainteresovanost za učestvovanje u kreiranju politike na lokalnom nivou a samim tim smanjiti prostor za eventualne koruptivne radnje.

4. Iniciranje i priprema dobre prakse

Inicijativa je došla od strane Zajednice opština Crne Gore, sa kojom Opština Tivat ima više nego dobru saradnju. Prepoznata i kao Opština koja je mnogo toga uradila u domenu uključivanja nevladinih organizacija u oblasti upravljanja, (dobitnici nagrade za najbolju praksu pod nazivom "Slobodna stolica" - učešće nevladinih organizacija u radu lokalnog parlamenta) Zajednica Opština je uputila poziv Opštini Tivat da bude jedna od 5 pilot Opština u Crnoj Gori koja bi bila odabrana za finansiranje projekta u oblasti "Unapređenje odgovornosti i transparentnosti na lokalnom nivou". Na čelu sa lokalnim ekspertom, sada glavnom administratoricom Opštine Tivat, gđom Jovankom Laličić, formiran je projektni tim kojeg su činili: Petar Vujović - Savjetnik Predsjednika Opštine, Kristina Petrović - odbornica u lokalnom parlamentu; Slaviša Ognjanović - Izvršni direktor NVO "Omladinski centar" i Đorđe Trajčevski - Izvršni direktor NVO "Pravi put". Radna grupa je boravila 5 dana na trening radionici u Češkoj kojom prilikom je razrađena ideja o izradi projekta "Kancelarija u jednom koraku". Kao ciljnu grupu naveli smo građane, ali i zaposlene u organima uprave.

5. Realizacija dobre prakse

Ovim primjerom dobre prakse nastojali smo doprinjeti skraćivanju i pojednostavljenju procedura prilikom dobijanja raznih dozvola pred Sekretarijatom za uređenje prostora i zaštitu životne sredine. Pored smanjenja troškova i vremena potrebnog za sprovođenje postupka izdavanja odgovarajućih dokumenata, namjera nam je bila da motivišemo i same službenike da dobijeni predmet završe brzo i efikasno, u za to zakonski predviđenom roku. Sama činjenica da je njihov rad podložan javnom uvidu dovela je do toga da lokalni službenici će zasigurno biti motivisaniji u svom radu, a sa druge strane građani više neće morati "lutati" od kancelarije do kancelarije da bi znali ko je zadužen za njihov predmet kao i u kojem je statusu, već će prostim uvidom u web portal kao i putem SMS poruke biti redovno informisani o svim pojedinostima vezanim za njihov predmet. Radna grupa je na samom početku osmislila Anketu kojom je nastojala dobiti što više informacija od građana u pogledu njihovog zadovoljstva radom Sekretarijata za uređenje prostora kao i viđenjem eventualnih problema u njihovom radu. Rezultati Ankete bili su više nego ohrabrujući za nas jer su pokazali da ovim projektom koji sada kandidujemo za primjer

dobre prakse možemo u mnogome ispraviti određene nedostatke i eventualnu sporost u radu Sekretarijata za uređenje prostora i zaštitu životne sredine. Nakon toga, napravljen je detaljan plan aktivnosti koji je podrazumjevao nabavku odgovarajućeg kancelarijskog materijala (sto, kompjuter, stolica, telefon, fax..), obuku službenika Sekretarijata, nabavku softvera, promociju i adekvatnu medijsku kampanju te na kraju završnu anketu koja bi pokazala koliko su građani zadovoljni novim uslugama.

Proces primjene dobre prakse vodila je jedinica lokalne samouprave, tačnije radni tim na projektu uz podršku nadležnih Sekretarijata. Implementacija je trajala 9 mjeseci, s tim što treba imati na umu i niz nepredvidivih okolnosti sa kojima smo se suočili tokom implementacije projekta (preseljenje kompletne Opštine u nove poslovne prostorije, iznenadno odsustvo jedinog sistem administratora koji je bio uključen u projekat od starta, zapošljavanje novih ljudi-pripravnik koji bi nastavili rad na IT održavanju, njihovo upoznavanje sa projektom i dodatna obuka). Uprkos svemu, radni tim je sproveo projekat do kraja, te su nove usluge, web portal i sms servis, zvanično otpočeli sa radom prije 01.07.

Na samom početku projekta, radni tim je sačinio Anketu uz pomoć koje je, na slučajnom uzorku, nastojao pribaviti što više ulaznih informacija o informisanosti građana o tome koje sve usluge mogu koristiti u Sekretarijatu za prostorno planiranje i zaštitu životne sredine. Takođe, nastojali smo dobiti informacije o tome kakvo je njihovo iskustvo u dosadašnjoj saradnji sa ovim Sekretarijatom, koji su uzroci eventualne neefikasnosti u radu Sekretarijata, kao i šta misle, da li bi uvođenje nove usluge "Kancelarija u jednom koraku" doprinjela povećanoj efikasnosti u radu organa lokalne uprave. Rezultati su bili više nego ohrabrujući jer je preko 90% anketiranih izjavilo da bi nova usluga doprinjela većoj transparentnosti i odgovornosti lokalne samouprave, a samim tim i većem zadovoljstvu građana. Javnost je informisana i preko sjednica lokalne skupštine, lokalnog radija, televizije, te u vidu članaka u dnevnim novinama. Takođe izvršena je simulacija funkcionisanja nove usluge za sve zainteresovane građane.

6. Rezultati dobre prakse

Sistem "One Step Office"-a funkcioniše kao dio građanskog biroa lokalne administracije i služi kao pilot projekat uvođenja elektronskog upravljanja u svim segmentima rada lokalne administracije.

Ovim primjerom dobre prakse nastojali smo skratiti i pojednostavniti proceduru neophodnu za dobijanje određenih dozvola ili saglasnosti pred nadležnim sekretarijatom, na taj način što će od sada građani svoje zahtjeve dostavljati na jednom mjestu, bez lutanja od šaltera do šaltera. Primljeni zahtjevi se skeniraju, elektronskim putem šalju na obradu sekretaru nadležnog sekretarijata koji automatski zadužuje službenika a podnosilac zahtjeva, naravno ukoliko iskaže interesovanje, na svom mobilnom telefonu dobiće SMS poruku o urednom zavođenju svog premeta, kao i odgovarajuću šifru pomoću koje će na svom kućnom računaru moći pratiti status svog dokumenta i tačno znati ime i prezime službenika zaduženog za njegov predmet. Po završetku obrade premeta, isti se elektronskim putem vraća na pisarnicu a stranka ponovo dobija SMS poruku kojom se obavještava da je njen premet završen, te datum i vrijeme kada ga može podići. Ista procedura je i u slučaju kada zahtjevu nedostaju određena dokumenta, SMS porukom se stranka obavještava da u određenom roku dopuni svoj zahtjev. Na ovaj način, svim stankama u njihovim zahtjevima pred Sekretarijatom za

uređenje prostora i zaštitu životne sredine olakšali smo proceduru, smanjili troškove, povećali informisanost a sa druge strane motivisali službenike da ažurnije obavljaju svoj posao te povećali transparentnost i odgovornost u radu organa lokalne samouprave.

Postoji evidencija, jer se svi premeti uredno zavode na pisarnici i statistički obrađuju, tako da rukovodstvo Opštine u svakom trenutku može dobiti podatke o postotku završenih premeta. To je dobra osnova za ocjenjivanje rada lokalnih službenika i namještenika ali i uvid u efikasnost rada lokalne administracije.

Dobra praksa, odnosno ovaj projekat promovisan je od samog starta, kroz pominjanje na skupštinskim zasjedanjima lokalnog parlamenta koja se javno prenose, zatim putem ankete, gostovanja na lokalnom radiju, televiziji kao i putem odgovarajućih flajera. Takođe, izvršena je i javna prezentacija funkcionisanja novih usluga za zainteresovane sugrađane i zaposlene u Opštini, a na opštinskom sajtu postoji jasno istaknuti baner koji vodi u aplikaciju WEB PORTAL pomoću koje zainteresovani građani mogu pratiti status svog dokumenta.

Uticala je na taj način da su skraćene i pojednostavljene procedure izdavanja odgovarajućih dokumenata pred Sekretarijatom za uređenje prostora i zaštitu životne sredine, smanjeni su troškovi postupka, ubrzano vrijeme izdavanja odgovarajućih dokumenata, smanjene su gužve pred šalterima, građani imaju mogućnost uvida u status svog premeta kao i mogućnost SMS obavještenja. Prijem zahtjeva u Sekretarijatu za uređenje prostora i zaštitu životne sredine obavlja se za 30% manje vremena od vremena prijema zahtjeva bez ovog programa. Takođe, za 30% manje vremena se obrađuju isti zahtjevi. Sa druge strane službenici su motivisaniji za što brže i kvalitetnije angažovanje na konkretnom premetu jer postoji javni uvid u njihov rad a njihovi pretpostavljeni u svakom trenutku mogu ostvariti uvid u postotak riješenih predmeta. Time će se stvoriti dobra podloga za oroces praćenja, ocjenjivanja i nagrađivanja službenika u ovom sekretarijatu.

7. Resursi

Ovaj projekat je dijelom sufinansiran od strane MATRE (Programa socijalne transformacije holandske vlade za Centralnu i Istočnu Evropu), VNG International-a (Agencije za međunarodnu saradnju Asocijacije Opština Holandije) i Zajednice Opština Crne Gore. Oko 30% vrijednosti projekta je učešće Opštine Tivat. Za realizaciju ovog projekta bilo je potrebno nabaviti odgovarajuću opremu (sto, stolicu, računar, fax, telefon, skener), instalirati novi softwer, odštampati propagandni materijal, te obučiti zaposlene.

8. Održivost dobre prakse

Realizacija ovog projekta je jedan od strateških ciljeva utvrđenih strateškim dokumentima- Prostorno Urbanističkim planom Opštine Tivat za 2010-2020, a kao jedan od strateških ciljeva biće utvrđen i Strateškim planom za 2011-2016, Godišnjim budžetom planiraju se i obezbjeđuju neophodna sredstva za održivost ovog projekta. Ovaj projekat kao što je već naglašeno treba da rezultira uspostavljanjem elektronskog upravljanja u svim organima lokalne uprave. Projektni tim će dva puta godišnje istraživati efekte implementacije projekta te na osnovu dobijenih podataka predlagati aktivnosti za poboljšanje kvaliteta usluga uvedenih ovim projektom. Kao prvi korak ka stvaranju elektronskog oblika upravljanja, ovaj projekat može služiti kao uzor ostalim lokalnim samoupravama u Crnoj Gori. Projektni tim voljan je da prenese svoja iskustva sa ovog

projekta kolegama iz drugih opština i na taj način doprinese jačanju transparentnosti i odgovornosti lokalnih samouprava u Crnoj Gori.

9. Podrška drugim jedinicama lokalne samouprave koji žele da preuzmu dobru praksu

Potrebno je obezbjediti osnovne preduslove za funkcionisanje tzv "kancelarije u jednom koraku". To podrazumjeva postojanje odgovarajuće opreme (odgovarajući prostor, kancelarijski namjestaj, telefon, fax, stampac, skener), obučenos kadra kao i odgovarajući softwer. Iskustva koje je radni tim stekao svojim boravkom u Češkoj, kao i tokom same implementacije projekta spremni smo da podjelimo sa svim zainteresovanim stranama.

10. Naučene lekcije - preporuke

Imajući u vidu da živimo u doba ekspanzije elektronske komunikacije, kada savremena tehnologija polako ali sigurno potiskuje tradicionalna komunikaciona sredstva (direktan kontakt, dopisi, telefon), potrebno je ići u korak sa dostignućima i polako uvoditi model tzv "Elektronske Opštine". Ovaj projekat predstvalja samo prvi korak u postizanju tog cilja, koji ćemo svi mi morati dostići u skorije vrijeme ukoliko želimo ići u korak sa Evropom. Što se tiče prepreka, one će uvijek postojati. Bitno je shvatiti da su prepreku tu da bi ih mi zajedničkim radom, modernim pristupom i svojim znanjem savladali. Pouke: kao sami početak stvaranja "elektronske opštine", ovaj projekat primjer je težnji ka modernizovanom i savremenom funkcionisanju lokalne samouprave. Opština Tivat sprovođenjem projekata ove vrste pokazuje da teži da radi na nov način, da njeni zaposleni teže da steknu nova znanja i vještine, da prati dobre standarde, da teži da poboljša svoju praksu i osavremeni je, osposobi svoju službu kako bi ona bila korisna za svoje građane. Sprovođenje ovakve prakse najbolji je svjedok funkcionisanja lokalne samouprave u korist građana- građanima i za građane, i oličenje je poštovanja osnovnih prava čovjeka i građanina i podsticanje na ostvarivanje principa da su organi lokalne uprave istinski servis svih građana i da su zaposleni tu zbog građana a ne građani zbog njih Opština je još jednom pokazala da je prva i osnovna adresa na kojoj svaki građanin zajednice i svi drugi subjekti može ostvariti svoja prava.

**POLOŽAJ I ULOGA MJESNIH ZAJEDNICA
U JEDINICAMA LOKALNE SAMOUPRAVE**

IZGRADNJA DJEČIJEG IGRALIŠTA U MZ PEŠČA

Naziv jedinice lokalne samouprave:

OPŠTINA BERANE

Kratka informacija o jedinici lokalne samouprave (do 100 riječi):

Područje opštine Berane prostire se na površini od 717 km², što čini 5,2% površine Crne Gore. Opština ima oko 35000 stanovnika.

Organima lokalne uprave rukovodi predsjednik Opštine, a u najužem rukovodstvu su i četiri potpredsjednika i glavni administrator. Sekretarijati lokalne uprave su: Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu životne sredine, Sekretarijat za finansije i ekonomski razvoj, Sekretarijat za opštu upravu i društvene djelatnosti, Sekretarijat za stambeno komunalne poslove i saobraćaj, Sekretarijat za inspeksijske poslove, Uprava lokalnih javnih prihoda, Direkcija za imovinu.

Službe za vršenje specifičnih poslova su: Komunalna policija, Služba zaštite, Informacioni centar, Agencija za investicije i izgradnju, Služba za zajedničke poslove i Služba skupštine, a za vršenje stručnih i drugih poslova su: Služba predsjednika Opštine, Služba glavnog administratora i Služba menadžera.

Opština je osnivač 5 javnih preduzeća: JP Centar za kulturu, JP Komunalne djelatnosti, JP Vodovod i kanalizacija, JP Sportski centar, JP Polimski muzej.

Sažeti prikaz primjera dobre prakse (do 200 riječi):

Opština Berane i MZ Pešča u saradnji sa NVO Critas Luxembourg iz Berana sagradili su dječije igralište u MZ Pešča i predali objekat korisnicima na upotrebu. Ukupna vrijednost izvedenih radova je 13500 eura. Radove na izgradnji dječijeg igrališta izvelo je JP "Komunalno" Berane, za šta je sredstva opredijelio Caritas Luksemburg, posredstvom Ministarstva inostranih poslova Luksemburga u iznosu od 9500 eura. Svoj doprinos projektu Opština Berane je obezbijedila kroz učešće u zemljištu i u novčanom iznosu od 4000 eura.

Na projektu je posredstvom JP "Komunalno" Berane bilo angažovano i 8 stanovnika iz mjesne zajednice koji se nalaze na evidenciji Zavoda za zapošljavanje u Beranama.

Osoba u jedinici lokalne samouprave zadužena za sprovođenje/koordinaciju projekta koji nominujete:

Ranko Raičević

Pozicija u jedinici lokalne samouprave:

Potpredsjednik Opštine

Kontakt adresa:

IV crnogorske 1, Berane

Telefon:

+382 69 305 105

e-mail:

potpredsjednik@berane.co.me

Potvrđujem da su podaci u prijavi istiniti.

Predsjednik opštine

Vuk Golubović

Informacije o primjeru dobre prakse

1. Glavni problemi opštine

Kao glavni problem sa kojim se opština susreće je nedovoljna zainteresovanost građana da daju doprinos lokalnom razvoju. Nedovoljno posjećene javne rasprave i nezainteresovanost građana da uzmu učešće u aktivnostima kojima bi se unaprijedili uslovi života u lokalnim zajednicama.

Opština u skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi i drugim propisima pored ostalog :

- uređuje i obezbjeđuje obavljanje poslova izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite lokalnih i nekategorisanih puteva, kao i ulica u naseljima;
- uređuje, obezbjeđuje i stara se o lokalnim dobrima od opšteg interesa
- stvara uslove za razvoj i unaprjeđenje sporta djece, omladine i građana

Menadžer koordinira rad na pripremi i realizaciji razvojnih programa i projekata kojima se: podstiče ekonomski razvoj, obezbjeđuje zaštita životne sredine, održivi razvoj, podstiču preduzetničke inicijative, privatno-javna partnerstva i iniciraju izmjene propisa u cilju stvaranja podsticajnog ambijenta za razvoj lokalne samouprave.

2. Opis problema koji primjer dobre prakse treba da riješi

Na dijelu teritorije MZ Pešča prolazi novosagrađena saobraćajnica tj. ul "Mira i Slobode". Osim ove mjesne zajednice na ovo područje se oslanja još nekoliko mjesnih zajednica, što gradskih, što prigradskih, sa preko 4000 stanovnika. Područje duž zaobilaznice nije uređeno, na nekim mjestima se formiraju divlje deponije. Nema nikakvih sadržaja za djecu. Takođe nema, pošto se radi o šetalištu, klupa ni kanti za otpatke. Dio mjesne zajednice koji je uz samu saobraćajnicu je gusto naseljen. Mještani su kao problem prepoznali to što djeca iz naselja nemaju uređen i bezbjedan prostor za igru, kao i opasnost od sve češćih formiranja divljih deponija u blizini naselja duž saobraćajnice.

Ovim projektom se uređuje dio zaobilaznice, upošljavaju radnici sa Zavoda za zapošljavanje, postavljaju sadržaji za djecu, i u okviru samog igrališta, postavljaju se klupe i kante za otpatke.

3. Ciljevi dobre prakse

Ovim primjerom želi se pokazati kako se zajedničkim snagama i sinergetskim efektom može postići kvalitet života u nekoj sredini.

U ovom projektu su bile veoma aktivne sve zainteresovane strane u toku cijelog procesa, počevši od pripreme predloga projekta, preko realizacije projekta, što se nastavilo i kroz monitoring.

MZ Pešča su dobar primjer angažovanosti cjelokupne zajednice na razvoju projekata.

Na zboru građana u mjesnoj zajednici izabran je Odbor za razvoj zajednice. Sam odbor za razvoj zajednice kandidovao je projekte koji su prioritetni za samu zajednicu.

4. Iniciranje i priprema dobre prakse

Inicijativu za realizaciju ovog projekta pokrenula je sama mjesna zajednica. Caritas Luksemburg već nekoliko godina surađuje sa mjesnim zajednicama na teritoriji naše opštine. U okviru programa "Razvoj zajednica", MZ Pešca je izabrana kao jedna od tri zajednice u Opštini Berane za partnersku zajednicu koja će surađivati sa Caritas Luksemburgom u četvorogodišnjem periodu. U okviru ovog programa, realizovana su četiri projekta, iz četiri sektora: infrastruktura, društveno-ekonomski projekat, mali dohodovni projekat i zaštita životne sredine.

Jedan od ciljeva programa "Razvoj zajednica" je da, pored realizacije određenih projekata, članovi zajednice budu ohrabreni da sami biraju i predlažu projekte koji su od velike važnosti za razvoj njihove sredine. Oni to rade putem organizovanja zborova građana na kojima daju predloge, a onda biraju projekate. Odbor za razvoj zajednice, koji je izabran na sličnom zboru građana, razvija projekat u saradnji sa predstavnikom Caritasa, i kandiduje projekat Caritasu.

U Strateškom planu razvoja opštine Berane za period 2009-2014 jedan od prioriteta je i razvoj infrastrukture, planiranje i uređenje prostora a operativni cilj u okviru ovog prioriteta je: obezbeđivanje uslova zaštite, unapređenja, korišćenja i upravljanja prostorom na teritoriji opštine Berane kao posebno vrijednog prirodnog bogatstva u skladu sa planskom dokumentacijom sa kojom se određuju mjere i smjernice za uređenje, zaštitu i unapređenje prostora.

Opština Berane kroz jednogodišnji Program javnih radova je u svom budžetu opredijelila sredstva za saradnju sa donatorima i na taj način dala učešće i u ovom projektu i bila aktivni partner u toku realizacije projekta. Ciljna grupa na ovom projektu su građani ove i susjednih mjesnih zajednica njih oko 4000, a posebno djeca.

5. Realizacija dobre prakse

Aktivnosti koje su realizovane prilikom sprovođenja dobre prakse su:

- Organizovano više zborova građana (Caritas Luksemburg je u početku realizacije svog programa "Razvoj zajednice" odabrao na osnovu svojih kriterijuma zajednice sa kojima će surađivati u određenom vremenskom periodu. Prvi zbor građana u odabranoj MZ je održan uz pomoć ove NVO. Ostale zborove je sama zajednica inicirala)
- Izabran Odbor za razvoj zajednice (na jednom od zborova građani MZ Pešca su izabrali Odbor za razvoj zajednice)
- Izabrani projekti od strane samih građana (na sastancima odbora mjesne zajednice građani su sami predlagali prioritete projekte koje su kasnije kandidovali kod organizacije Caritas Luksemburg)
- Projekat dobio podršku od strane lokalne samouprave koja je učestvovala u realizaciji, zajedno sa komunalnim preduzećem i Zavodom za zapošljavanje (izvođač radova je bilo JP Komunalno Berane. Ovo preduzeće je kroz Program javnih radova zaposlilo osam stanovnika mjesne zajednice koji su se nalazili na evidenciji Zavoda za zapošljavanje)
- Prikupljanje ponuda za mobilijar za igralište, izbor (Caritas Luksemburg je raspisao tender za nabavku opreme i mobilijara, na osnovu idejnog rješenja koje je dala lokalna samouprava, izabrali dobavljača i platili nabavljenu opremu)

- Implementacija projekta (lokalna samouprava je odredila lokaciju za izgradnju igrališta. JP Komunalno i mještani mjesne zajednice su uredili ustupljenu lokaciju i postavili mobilijar za igralište)
- Projekat predat na korišćenje zajednici
- Monitoring projekta (Odbor mjesne zajednice se obavezao da će donatoru podnositi izvještaj o korišćenju uređenog igrališta , što on i čini)

Ovu aktivnost je vodio partner, Caritas Luksemburg uz podršku lokalne samouprave tj. Službe menadžera. Caritas Luksemburg je u početku realizacije svog programa "Razvoj zajednice" odabrao na osnovu svojih kriterijuma zajednice sa kojima će sarađivati u određenom vremenskom periodu. Prvi zbor građana u odabranoj MZ je održan uz pomoć ove NVO. Ostale zborove je sama zajednica inicirala. Na sastancima odbora mjesne zajednice građani su sami predlagali prioritete projekte koje su kasnije kandidovali kod organizacije Caritas Luksemburg.

Projekat dobio podršku od strane lokalne samouprave koja je učestvovala u realizaciji, zajedno sa komunalnim preduzećem i Zavodom za zapošljavanje

Projekat je započeo sa implementacijom u novembru 2010.godine i trajao je do aprila 2011.godine.

Tokom implementacije projekta nije bilo nikakvih neočekivanih problema.

Od samog početka pripreme projekta, građani su bili uključeni, kroz zborove građana, sastanke odbora zajednice, odabira prioriteta aktivnosti. Lokalna samouprava je kroz saopštenja u medijima (lokalna radio stanica), na zvaničnom sajtu Opštine Berane informisala javnost o uspješnoj saradnji i realizaciji datog projekta. Caritas Luksemburg je takođe informisao građanje saopštenjima u lokalnim medijima, čime je obezbijedena vidljivost projekta.

6. Rezultati dobre prakse

Realizacijom ovog projekta ostvareni su sledeći rezultati:

- JP "Komunalno" Berane, uz podršku lokalne samouprave i građana uklonilo postojeću divlju deponiju i uredilo prostor uz saobraćajnicu
- Izgradnjom dječijeg igrališta MZ Pešča postalo je znatno urednije, djeca su dobila lijepo uređen prostor za igru, ograđen i siguran
- Direktno koristi od ovog projekta su imala djeca i njihovi roditelji, kao i cjelokupno stanovništvo ove i susjednih mjesnih zajednica, oko 4000
- Ovim projektom povećala se zainteresovanost građana da daju aktivan doprinos u rješavanju problema u njihovoj zajednici

Kada je projekat realizovan, Caritas Luksemburg, Opština Berane i JP "Komunalno" Berane predali su igralište na korišćenje i staranje mjesnoj zajednici. JP "Komunalno" Berane preuzelo je obavezu održavanja čistoće i zelenila na dječijem igralištu. Mjesna zajednica preuzela je obavezu održavanja mobilijara, takođe zajednica ima obavezu izvještavanja donatora o adekvatnom korišćenju igrališta. Lokalna samouprava ima bazu fotografija koja dokumentuje sve aktivnosti u realizaciji projekta.

Projekat je promovisan putem štampanih i elektronskih medija tako što je objavljeno saopštenje na lokalnom radiju "Radio Berane", u dnevnim novinama "Dan" i "Pobjeda". Služba menadžera je informaciju i detalje o projektu postavila na zvaničnom sajtu Opštine Berane. Caritas Luksemburg je takođe promovisao projekat u medijima. Objavljivanjem ovog primjera dobre prakse u publikaciji Zajednice opština, lokalna samouprava će upoznati i ostale opštine sa ovim projektom.

Osnovna prepreka realizacije aktivnosti planiranih akcionim planom ili nekim drugim aktom, je opšte prihvaćeno, nepisano pravilo, usađeno u svijest građana da svaki pravni akt donijet od strane opštine (ili njenog preduzeća) u osnovi nosi restriktivne mjere koje su u suprotnosti sa pojedinačnim interesima građana.

Zato smo ovim primjerom uspjeli riješiti osnovni problem, a to je da jasno pokažemo građanima da ova aktivnost kao i ostale iz strateškog plana koje zelimo sprovesti jesu u interesu opštine, ali isto tako i u interesu ciljne grupe koja je obuhvaćena ovim planom, tj. u interesu gradjana.

Kroz ovaj primjer, gradjani su postali ohrabreni i vise svjesni da ce sada imati transparentniji pristup zajednickom planiranju, odlucivanju i sprovođenju aktivnosti koje su od važnosti za razvoj njihove sredine, a koje su oni sami zahtijevali.

Tako da su sve vise zainteresovani za ukljucivanja u javne rasprave, u procese odlucivanja izrade kako dokumentacije tako i implementacije razvojnih prioriteta, sada ubijedjeni da ce im lokalna uprava izaci u susret implementiranjem projekata od obostranog interesa.

7. Resursi

Ukupna vrijednost projekta je 13.500 eura.

Caritas Luksemburg je za realizaciju ovog projekta donirao nabavku opreme i inventara u vrijednosti od 9.500 eura.

Lokalna samouprava je dala svoj doprinos projektu kroz ustupanje zemljišta i u novčanom iznosu od 4.000 eura.

Izvođač radova je bilo JP "Komunalno" Berane.

Za pripremu i realizaciju projekta korišćeni su kadrovski resursi organizacije Caritas Luksembur, takođe i kadrovski resursi Opštine Berane. Tehničko rješenje za ovaj projekat uradili su inženjeri iz lokalne samouprave u Beranama.

JP "Komunalno" Berane takođe dalo doprinos projektu tako što je angažovalo 8 stanovnika iz mjesne zajednice koji se nalaze na evidenciji Zavoda za zapošljavanje u Beranama.

JP "Komunalno" koristilo je svoju mehanizaciju za čišćenje i uređenje terena, kadrove koji su pripremili i montirali opremu i mobilijar.

Lokalna samouprava je na ovaj način uštedjela sredstva iz svog budžeta za iznos donacije.

8. Održivost dobre prakse

JP "Komunalno" Berane je ozelenilo prostor između igrališta i saobraćajnice koji redovno održava i čisti. Mjesna zajednica se stara i održava igralište. Lokalna samouprava će nastaviti da sprovodi aktivnosti kako bi ovakve primjere dobre prakse primjenjivala u

ostalim mjesnim zajednicama. Lokalna samouprava kroz jednogodišnji Program javnih radova koji priprema Služba menadžera svake godine predviđa aktivnosti koje se odnose na razvoj mjesnih zajednica i saradnju sa donatorima. Sredstva se za ove aktivnosti planiraju budžetom lokalne samouprave, a Služba menadžera kroz pripremu predloga projekata prema donatorima konkuriše za dodatna finansijska sredstva.

9. Podrška drugim jedinicama lokalne samouprave koji žele da preuzmu dobru praksu

Za realizaciju ove dobre prakse ne postoje specifični preduslovi. Uz finansijsku podršku donatora i ulaganje sopstvenih sredstava, potrebno je, takodje, dosta dobre volje zainteresovanih strana i dobro razrađen akcioni plan koji će obuhvatiti sve pojedince iz ciljne grupe u okviru jedne mikrolokacije, kao i mnogo detaljniji i potpuniji opis koraka koje treba realizovati. Najbitnije je ostvariti dobru komunikaciju sa mještanima naselja u kojima bi se aktivnosti sprovele, i naravno, imati dobrog i pouzdanog partnera za saradnju.

Stručne službe lokalne uprave i JP Komunalno koje su bile uključene u pripremanju i realizaciji projekta mogu pomoći sličnim službama drugih opština kada je u pitanju savjet i pomoć pri izradi dokumentacije za projekat, ali i rad na terenu.

10. Naučene lekcije - preporuke

Potrebno je da sve jedinice lokalne uprave što prije krenu u realizaciju ove prakse. Osnovna pouka je da praksa u unapređenju infrastrukture i uredjenju prostora u mjesnim zajednicama moraju prije svega biti okrenuti potrebama građana u tim mjestima uz poštovanje svih zakonskih propisa. Samo tako će lokalna uprava biti prepoznata kao strateški partner prije svega mjesnim zajednicama, a onda i ostalim poslovnim subjektima, sa kvalitetnom saradnjom zasnovanom na obostranim interesima.

Strateškim dokumentima lokalne samouprave potrebno je jasno definisati pravce razvoja, kao i niža dokumenta tj, cjelokupnu praksu uskladiti sa planiranim razvojem opštine.

Praksa pokazuje da građani danas zahtijevaju i imaju pravo na punu informisanost i aktivno učešće u donošenju i realizaciji projekata, a posebno onih koji se ticu njihovih ličnih interesa. Ako im omogućite da budu ravnopravni učesnici vašeg akcionog plana stvorili ste, u startu, dobre preduslove za realizaciju projekta. Ostalo je na vama da svojim znanjem i sposobnostima ostvarite najbolje rezultate.

3

PRIPREMA I UPRAVLJANJE PROJEKTIMA EVROPSKE UNIJE

USPOSTAVLJANJE FUNKCIONALNOG OKVIRA ZA PRIPREMU I UPRAVLJANJE PROJEKTIMA EVROPSKE UNIJE

Naziv jedinice lokalne samouprave:

OPŠTINA DANILOVGRAD

Kratka informacija o jedinici lokalne samouprave (do 100 riječi):

Opština Danilovgrad nalazi se u središnjem dijelu Crne Gore. Zauzima površinu od 501 km². Graniči se sa opštinama: Podgorica, Nikšić, Cetinje i Kolašin, sa kojima je povezana dobrim komunikacijama.

Bjelopavlička ravnica zauzima površinu od oko 160 km². Kroz nju protiče rijeka Zeta, što daje mogućnost za intenzivan razvoj poljoprivrede. Na jugozapadu se prostire planina Garač, sa najvišim vrhom od 1436 metara, a sjeveroistočno se uzdiže planina Prekornica, sa najvišim vrhom od 1927 metara.

Planinski dio je bogat šumom. Ti predjeli su pogodni za razvoj turizma, a naročito na prostorima Vukotice, Studenog, Ponikvice, Borovog Dola, Ivanj Uba i Topolova.

Prema posljednjem popisu opština ima 18.472 stanovnika. Administrativni i kulturni centar opštine je Danilovgrad, sa preko 4000 stanovnika.

Lokalna uprava je organizovana u 4 Sekretarijata i 5 stručnih službi.

Sažeti prikaz primjera dobre prakse (do 200 riječi):

Glavni problemi izazovi su obezbjeđivanje održivog socio-ekonomskog razvoja opštine Danilovgrad. Konkretno, obezbjeđivanje izvora finansiranja (poželjno bespovratnih sredstava) za investiciono razvojne projekte, kako bi se osigurala stabilnost javnih finansija i konkurentnost ovog područja. Takođe, potreba stalnog unapređivanja kadrovskih kapaciteta i uspostavljanje institucionalnih okvira za poboljšanje usluga i servisa lokalne uprave neophodnost je za efikasno rješavanje najvećeg broja izazova koji se postavljaju pred Opštinu Danilovgrad.

Ovi problemi su identifikovani u više formalnih strateških dokumenata. Kako su Crnoj Gori (pa i jedinicama lokalne samouprave), sticanjem statusa kandidata za članstvo u EU 2010.godine, sada na raspolaganju sve komponente IPA-e, a time i značajno veći iznos bespovratnih sredstava, nedostatak kapaciteta za apsorpciju sredstava EU može negativno uticati na proces evropskih integracija Crne Gore.

Ovom dobrom praksom uspostavljen je institucionalni okvir za pripremu i upravljanje projektima Evropske unije kroz osnivanje Tima za upravljanje projektima, podignut je nivo znanja i vještina članova Tima za upravljanje projektima kroz realizaciju obuka, uspostavljena je baza podataka dostupnih izvora finansiranja projekata iz EU fondova, us-

postavljena baza podataka potencijalnih aplikacija sa područja opštine Danilovgrad te podignut nivo informisanosti potencijalnih aplikacija sa područja opštine Danilovgrad o pripremi i upravljanju projektima EU, dostupnim izvorima finansiranja i procedurama za prijavljivanje.

Kroz saradnju sa državnim, međuopštinskim, regionalnim i međunarodnim organizacijama, uz neznatne finansijske troškove, uspjeli smo na kvalitetan način realizujemo ovu dobru praksu i obezbijedimo održivost njenih rezultata u budućnosti.

Osoba u jedinici lokalne samouprave zadužena za sprovođenje/koordinaciju projekta koji nominujete:

Darko Mrvaljević

Pozicija u jedinici lokalne samouprave:

Koordinator Tima za upravljanje projektima Opštine Danilovgrad

Kontakt adresa:

Trg 9. decembar, Danilovgrad

Telefon:

+382 20 816 140

e-mail:

ipatimg@gmail.com

Potvrđujem da su podaci u prijavi istiniti.

Predsjednik opštine

Branislav Đuranović

Informacije o primjeru dobre prakse

1. Glavni problemi opštine

Glavni problemi ili, kako ih mi shvatamo, izazovi su obezbjeđivanje održivog socio ekonomskog razvoja opštine Danilovgrad. Konkretno, obezbjeđivanje izvora finansiranja (poželjno bespovratnih sredstava) za investiciono razvojne projekte, kako bi se osigurala stabilnost javnih finansija i konkurentnost ovog područja. Takođe, potreba stalnog unapređivanja kadrovskih kapaciteta i uspostavljanje institucionalnih okvira za poboljšanje usluga i servisa lokalne uprave neophodnost je za efikasno rješavanje najvećeg broja izazova koji se postavljaju pred Opštinu Danilovgrad.

Ovi problemi su identifikovani u sledećim formalnim dokumentima:

- "Strateški plan razvoja Opštine" - usvojen 2003. godine
- "Razvojne šanse" - usvojen 2004. godine
- "Višegodišnji investicioni plan (2010-2014.)" - usvojen 2010. godine
- "Strategija održivog razvoja" - usvojena 2011. godine
- Strateški plan razvoja Opštine "2011-2017." - radna verzija
- Strategija regionalnog razvoja Crne Gore, usvojena 2011. godine

2. Opis problema koji primjer dobre prakse treba da riješi

Uspostavljanjem Instrumenta za predpristupnu podršku (IPA), Crna Gora kao potencijalni kandidat za članstvo u EU imala je na raspolaganju svega dvije od ukupno pet komponenti IPA-e. U tom periodu počelo je intenzivnije korišćenje sredstava EU za finansiranje projekata u našoj Državi. Međutim, nedostatak kadrovskih i institucionalnih kapaciteta za pripremu kvalitetnih projekata, posebno na nivou lokalne uprave, pokazao se kao ograničavajući faktor. Kako su Crnoj Gori (pa i jedinicama lokalne samouprave), sticanjem statusa kandidata za članstvo u EU 2010.godine, sada na raspolaganju sve komponente IPA-e, a time i značajno veći iznos bespovratnih sredstava, nedostatak kapaciteta za apsorpciju sredstava EU može negativno uticati na proces evropskih integracija Crne Gore.

Takođe, neophodnost obezbjeđivanja finansijskih sredstava za realizaciju kapitalnih projekata kroz korišćenje dostupnih EU fondova jedan je od problema sa kojim se suočavala Opština Danilovgrad. Posebno imajući u vidu da su u pitanju bespovratna sredstva. U lokalnoj upravi nije bio uspostavljen institucionalni okvir za pripremu i upravljanje projektima Evropske unije. Nivo informisanosti o dostupnim izvorima finansiranja iz EU fondova nije bio zadovoljavajući. Nedostatak kvalitetno obučenog kadra iz ove oblasti predstavljao je rizik da u narednom periodu lokalna uprava ne bude u mogućnosti da na pravi način odgovori izazovima evropskih integracija.

Ciljna grupa ovog primjera dobre prakse je lokalna uprava, javna preduzeća i ustanove, NVO sektor (potencijalni korisnici sredstava EU), ali i svi građani opštine Danilovgrad kao krajnji korisnici postignutih rezultata projekata.

3. Ciljevi dobre prakse

Ovim primjerom dobre prakse željeli smo da postignemo sledeće ciljeve:

- Uspostavljen institucionalni okvir za pripremu i upravljanje projektima Evropske unije
- Podignut nivo znanja i vještina članova Tima za upravljanje projektima
- Uspostavljena baza podataka dostupnih izvora finansiranja projekata iz EU fondova
- Uspostavljena baza podataka potencijalnih aplikanata sa područja opštine Danilovgrad
- Podignut nivo informisanosti potencijalnih aplikanata sa područja opštine Danilovgrad o pripremi i upravljanju projektima EU, dostupnim izvorima finansiranja i procedurama za prijavljivanje

Kod postavljanja ciljeva posebno smo vodili računa da oni budu konkretni, jasno mjerljivi i dostižni. Ispunjenjem ovih ciljeva postižu se održivi rezultati koji će trajati i nakon završetka primjene dobre prakse.

4. Iniciranje i priprema dobre prakse

Inicijativu za rješavanje problema pokrenuo je Predsjednik Opštine, što je naišlo na nepodijeljenu podršku kompletne rukovodeće strukturu u lokalnoj samoupravi, kao i u menadžmentu javnih ustanova i preduzeća.

Korake za sprovođenje dobre prakse razradio je Kabinet predsjednika Opštine kroz Akcioni plan za uspostavljanje kapaciteta Opštine Danilovgrad u oblasti upravljanja projektima finansiranim iz EU fondova. Nakon osnivanja, operativnu ulogu je preuzeo Tim za upravljanje projektima Opštine Danilovgrad. Ova dobra praksa zasnovana je više strateških dokumenata Opštine Danilovgrad, u kojima je istaknuta mogućnost finansiranja pojedinih projekata kroz EU fondove kao i jačanje kadrovskih kapaciteta lokalne uprave. Za ovu inicijativu smo se odlučili radi obezbjeđivanja adekvatnog učešća zainteresovanih strana, obezbjeđivanja efikasnosti, efektivnosti, ekonomičnosti i uslova za dugoročni održivi razvoj Opštine Danilovgrad. Naime, kroz stvaranje institucionalnog okvira, unapređenje kadrovskih kapaciteta stvoreni su uslovi za dugoročnu održivost kvalitetnih rezultata dobre prakse. Kroz uspostavljanje neposredne saradnje sa potencijalnim aplikantima sa područja opštine Danilovgrad, kako sa javnim preduzećima i ustanovama tako i sa nevladinim organizacijama, otvorene su mogućnosti za saradnju na konkretnim projektima i eventualno zajedničko apliciranje.

Korisnici dobre prakse su jedinica lokalne samouprave, javne ustanove i preduzeća, nevladine organizacije, a u krajnjem svi građani opštine Danilovgrad.

5. Realizacija dobre prakse

Ova dobra praksa je podrazumijevala više aktivnosti:

- Formiranje Tima za upravljanje projektima

Predsjednik Opštine Danilovgrad formirao je rješenjem Tim za upravljanje projektima opštine Danilovgrad. Tim se sastoji od Koordinatora Tima i četiri člana. Zadaci tima su:

prikupljanje projektnih ideja, pružanje savjetodavnih i konsultantskih usluga potencijalnim aplikantima, priprema, upravljanje, realizacija, praćenje i evaluacija projekata, organizovanje sastanaka sa zainteresovanim subjektima, izrada baze podataka domaćih i stranih donatora, izrada baze podataka projektnih ideja i drugo. Tim je za svoj rad odgovoran Predsjedniku Opštine i istom podnosi mjesečne izvještaje o radu.

- Obezbeđivanje prostornih i tehničkih uslova za rad Tima

Kroz sagledavanje prostorno-tehničkih kapaciteta lokalne uprave, odlučeno je da Tim koristi već postojeće kancelarije koje su dodatno opremljene kancelarijskim namještajem i materijalom (sto stolice, ormani,...) kao i tehničkom opremom (računari, štampači, skener i slično).

- Obuka članova Tima za pripremu i upravljanje projektima EU

Ova aktivnost je sprovedena kroz saradnju sa Zajednicom opština Crne Gore, Upravom za kadrove, Delegacijom EU u Crnoj Gori, kao kroz projekte nevladinih organizacija. Članovi Tima su prošli više obuka u oblasti upravljanja projektima koji se finansiraju iz EU fondova, učestvovali na Forumima za prekograničnu saradnju.

- Izrada baze podataka dostupnih EU fondova

Kao jedan od prioritetnih zadataka Tima da obezbijedi informacije o potencijalnim donatorima za projekte opštine Danilovgrad, urađena je baza podataka dostupnih EU fondova. Pri tome su korišćene publikacije, internet sajtovi i bilateralni susreti sa donatorima.

- Izrada baze podataka potencijalnih aplikanata sa područja opštine Danilovgrad

Ova aktivnost je realizovana kroz distribuciju upitnika nevladinim organizacijama sa područja opštine Danilovgrad, gdje su prikupljene informacije o ciljevima, aktivnostima, međusobnoj i međunarodnoj saradnji i projektnim idejama ovog sektora. Obavljeni su i razgovori sa predstavnicima javnih preduzeća i ustanova.

- Informisanje potencijalnih aplikanata o metodologiji pripreme i upravljanja projektima EU, dostupnim izvorima finansiranja i procedurama za prijavljivanje

Ova aktivnost je realizovana kroz niz informativnih sastanaka na kojima su prezentovani dostupni izvori finansiranja i procedure za prijavljivanje. Sa više organizacija realizovani su pojedinačni sastanci/treninzi u vezi metodologije pripreme i upravljanja projektima EU. Zavisno od okolnosti, informativni sastanci su bili opšteg tipa ili predstavljanje konkretnog Poziva za projekte (IPA prekogranična saradnja).

Stručnu, tehničku i drugu podršku u ovim aktivnostima imali smo od Zajednice opština Crne Gore, Uprave za kadrove, Delegacije EU u Crnoj Gori, Tima tehničke podrške reformi lokalne samouprave, UNDP-a i više nevladinih organizacija iz Crne Gore i regiona.

Proces primjene dobre prakse vodio je Kabinet predsjednika Opštine Danilovgrad, a u kasnijoj fazi Tim za upravljanje projektima.

Primjena dobre prakse počela je 07.08.2009.godine rješenjem Predsjednika Opštine o osnivanju Tima za upravljanje projektima i njena implementacija je uslovno završena 1.februara 2011.godine, kada je počela realizacija projekta "Unapređenje upravljanja otpadom" koji se finansira iz IPA fonda. Uslovno, jer je time zaokružen jedan ciklus, od uspostavljanja institucionalnog okvira, preko unapređenja administrativnih kapaciteta, do prijavljivanja projekata i početka realizacije konkretnog projekta iz IPA fondova. Međutim, ostvareni rezultati i uspostavljeni institucionalni okviri i dalje traju.

Praksa je u potpunosti primijenjena.

U primjeni dobre prakse nije bilo neočekivanih problema.

Kao metode uključivanja građana u procesu pripreme i realizacije dobre prakse koristili smo:

- Sastanke sa zainteresovanim stranama (info sastanci, seminari, okrugli stolovi, tribine...)
- Gostovanje na lokalnim i državnim medijima
- Brošure
- Web sajt Opštine (www.danilovgrad.me)
- E-mail komunikaciju (ipatimdg@gmail.com)

6. Rezultati dobre prakse

Ova praksa je imala ključni uticaj na rješavanje problema nedostatka institucionalnog okvira i kadrovskog kapaciteta za pripremu i upravljanje projektima Evropske unije.

Dobra praksa je imala uticaj na organizaciju uprave kroz formiranje Tima za upravljanje projektima Opštine Danilovgrad u okviru Kabineta Predsjednika Opštine.

Dobra praksa je imala pozitivan uticaj na korisnike usluga kroz: održavanje info sastanaka sa zainteresovanim stranama, prosleđivanje informacija o preko 30 konkursa i poziva za projekte, učešće u izradi više od 10 projekata.

Dobra praksa je najviše uticala na organe lokalne uprave, javna preduzeća i ustanove, kao i nevladine organizacije, gdje su imali priliku da dobiju kvalitetne informacije, obuku i savjete iz ove oblasti. Na taj način je i njihov kapacitet za pripremu i upravljanje projektima koji se finansiraju iz EU fondova značajno unaprijeđen. Korist od ove dobre prakse imaju sve zainteresovane strane a najviše građani opštine Danilovgrad kroz poboljšanje kvaliteta života.

Kao jedan od rezultata ove dobre prakse ističemo odobreni projekat "Unapređenje upravljanja otpadom u opštini Danilovgrad" koji se finansira iz IPA fonda, omogućio je do povećanja prihoda budžeta Opštine Danilovgrad u iznosu od 1.019.345,00 €.

Zvanična evidencija o rezultatima dobre prakse vodi se kroz:

- Mjesečne izvještaje o radu Tima
- Bazu podataka izvora finansiranja
- Bazu podataka potencijalnih aplikanata
- Obavještanje zainteresovanih strana o objavljenim konkursima
- Bazu podataka projektnih ideja i urađenih projektnih predloga

Ovu evidenciju vodi Tim za upravljanje projektima.

Takođe, posredno, rad Tima se može pratiti kroz Izvještaj o radu Predsjednika Opštine.

Dobra praksa je promovisana kroz nastupe u medijima (lokalni radio, konferencije za medije, nacionalne TV, Informativni sastanci, javne prezentacije...). Na taj način smo predstavili ne samo Tim za upravljanje projektima Opštine Danilovgrad, već i cjelokupan spektar usluga koje on pruža zainteresovanim stranama.

Građani su upoznati sa ovom dobrom praksom i veoma su zadovoljni.

Druge opštine su upoznate sa ovom dobrom praksom. Koristimo svaki susret sa kolegama iz drugih opština da razmijenimo aktuelne informacije, znanje i sugestije kao i iskustva u ovoj oblasti.

Kroz obezbjeđivanje izvora finansiranja kapitalnih projekata (bespovratna sredstva), unapređenje administrativnih i institucionalnih kapaciteta lokalne uprave, poboljšanje usluga i servisa, doprinijeli smo održivom socio ekonomskom razvoju Opštine Danilovgrad. Kako se proces pripreme i upravljanja projektima Evropske unije odvija i dalje, čime se uspostavlja "project pipeline" ili kontinuiran tok izrade projekata, uticaj ove dobre prakse na glavne probleme opštine će biti još pozitivniji u narednom periodu, posebno imajući u vidu naredne korake Crne Gore u procesu evropskih integracije, čime se otvaraju dodatne šanse za veće iznose bespovratnih sredstava, a time i potpuno opravdava postojanje i realizacija ove dobre prakse.

7. Resursi

Ukupni troškovi realizacije dobre prakse u Danilovgradu su iznosili oko 3.500 €. Kao izvore finansiranja koristili smo u najvećoj mjeri opštinski budžet. Za jedan dio aktivnosti korišćen (obuke članova Tima, konferencije za medije...) korišćen je državni i budžet EU.

Za primjenu dobre prakse koristili smo sledeće resurse:

- Postojeći kadrovski resurs lokalne uprave
- Postojeći kancelarijski prostor
- Tehnička oprema (računari, štampači, skeneri, ADSL konekcija...)
- Resursi Uprave za kadrove, Zajednice opština Crne Gore, Tima tehničke podrške reformi lokalne samouprave korišćeni su za obuke članova Tima za upravljanje projektima

Realizacija dobre prakse donijela je značajne uštede u opštionskom budžetu. Konkretno, smanjeni su (sada nepotrebni) troškovi za angažovanje specijalizovanih i skupih eksperata iz oblasti pripreme i upravljanja projektima EU. Kroz realizaciju projekata, dodatno su obezbijeđena sredstva za realizaciju aktivnosti javnih ustanova i preduzeća, kao i nevladinih organizacija.

8. Održivost dobre prakse

Primjena dobre prakse biće nastavljena u budućnosti. Kao izvore finansiranja prepoznajemo, pored opštinskog budžeta, i fondove EU, kroz implementaciju projekata. Takođe, korišćenjem resursa Uprave za kadrove i Zajednice opština Crne Gore (NTS jedinica) obezbijediće se dalje unapređivanje kadrovskih kapaciteta Tima za upravljanje projektima.

Kao značajno ističemo, da će Tim za upravljanje projektima pojačati aktivnosti prenošenja stečenih znanja i vještina, kroz obuke službenika i namještenika lokalne uprave, menadžmenta javnih ustanova i preduzeća i NVO sektora u oblasti pripreme i upravljanja projektima Evropske unije, čime će se obezbijediti realizacija multiplicirajućih efekata ove prakse.

Praksom su uspostavljeni jasni i održivi mehanizmi za nastavak uticaja dobre prakse u budućnosti, kroz formiranje Tima za upravljanje projektima, kao i prepoznatost Tima u strateškim dokumentima dokumentima lokalne uprave kao jedinice koja će obezbeđivati izvore finansiranja za kapitalne projekte.

9. Podrška drugim jedinicama lokalne samouprave koji žele da preuzmu dobru praksu

Ne postoje specifični organizacioni, geografski ili finansijski preduslovi za primjenu ove dobre prakse u drugim opštinama. Prije svega, neophodno je prepoznati značaj pripreme i upravljanja projektima EU, kao značajan izvor finansiranja prioritetnih projekata.

Drugim jedinicama lokalne samouprave možemo ponuditi znanje, vještine i iskustvo stečeno kroz primjenu dobre prakse. Takođe, kroz posjete, treninge možemo pomoći u uspostavljanju sličnih administrativnih i drugih kapaciteta u drugim opštinama.

10. Naučene lekcije - preporuke

Kao prepreke u primjeni prepoznali smo pojedinačne slučajeve nerazumijevanja potrebe striktnog poštovanja metodologije izrade projekata za EU fondove. U tom smislu, pojačano smo djelovali na polju promocije usvajanja metodologije (matrica logičkog okvira, cost/benefit analize i slično,) u izradi projekata, u čemu smo uspjeli.

Kao pouku, možemo izdvojiti karakterističan spoj mladosti i iskustva, ambicioznosti i stipljenja, kreativnosti i stručnosti kroz zajednički rad mladih ljudi i iskusnih kolega koji je doveo do ostvarenja rezultata ove dobre prakse.

OPŠTINA PLJEVLJA - PRIPREMANJE I UPRAVLJANJE EU PROJEKTIMA

Naziv jedinice lokalne samouprave:

OPŠTINA PLJEVLJA

Kratka informacija o jedinici lokalne samouprave (do 100 riječi):

Opština Pljevlja nalazi se na krajnjem sjeveru države i predstavlja svojevrsnu "sjevernu kapiju" Crne Gore. Prostire se na 1.346 km² što čini oko deset odsto teritorije države. U opštini živi 30.786 stanovnika (Popis 2011. godine) od čega 63,30 odsto (19.489 stanovnika) u urbanom dijelu i 11.297 ili 36,7 odsto u seoskom dijelu opštine.

Opština Pljevlja je teritorijalna jedinica i tip samouprave u kojoj se ostvaruje lokalna samouprava radi zadovoljavanja potreba od neposrednog i zajedničkog interesa za lokalno

stanovništvo. Pljevaljska lokalna uprava je organizovana je u sedam Sekretarijata, po jednu Upravu, Direkciju, Agenciju i Informacioni centar, kao i tri stručne Službe.

Sažeti prikaz primjera dobre prakse (do 200 riječi):

Bez obzira na stepen decentralizacije i regionalizacije u državama, proces evropskih integracija nije ekskluzivna nadležnost i odgovornost centralnih vlasti. Horizontalna evropeizacija predstavlja učešće lokalnih samouprava u kreiranju nacionalnih politika te donošenje i sprovođenje lokalnih razvojnih politika u koje su integrisani evropski standardi i norme. Takođe rešavanje prioritetnih pitanja koja su definisana u okviru kako u okviru Prostorno urbanističkog plana Opštine Pljevlja tako i u drugim planskim dokumentima u narednom periodu biće prvenstveno moguće kroz korišćenje EU fondova. Uvažavajući prethodno navedeno Opština Pljevlja je u okviru Službe za izgradnju i razvoj započela prve korake na institucionalizaciji procesa EU integracija i pripreme prvenstveno za apsorpciju IPA fondova.

U okviru procesa institucionalizacije EU procesa u okviru lokalne samouprave, Opština Pljevlja je sprovela sledeće korake: 1. Otvaranjem pozicije Samostalni savjetnik za nove programske inicijative čija je prioritetna obaveza bila da prati proces pripremu programa prekogranične saradnje i drugih programa koji su pristupačni lokanim samoupravama; 2. Jačanje kapaciteta zaposlenih iz lokalne samouprave kroz brojne treninge za pripremu i implementaciju projekata koje finasira EU; 3. Formiranje opštinskog tima za pripremu projekata u okviru programa prekogranične saradnje; 4. Formiranje timova za implementaciju 4 odobrena projekta u periodu 2009-2011.

Kao rezultat dosadašnjeg rada i prakse u Opštini Pljevlja su sledeći projekti:

1. "Razvoj održivog biciklizma" - odobren u okviru Prvog poziva IPA prkograničnog programa Srbija Crna Gora,
2. "Jačanje kapaciteta za upravljanje, zaštitu i promociju područja sa posebnom prirodnom vrijednosti" - odobren u okviru Prvog poziva IPA prkograničnog programa Bosna i Hercegovina Crna Gora,
3. "Modernizacija gradske parking infrastrukture"-odobren u okviru granta za Male infrastrukturne projekte,
4. "GREEN Mountain" - Projekat se implementira u okviru Programa Jugoistočna Evropa

Svi projekti su detaljnije opisani u Rezultati projekta.

Osoba u jedinici lokalne samouprave zadužena za sprovođenje/koordinaciju projekta koji nominujete:

Dijana Anđelić

Pozicija u jedinici lokalne samouprave:

v.d. Direktora Agencije za izgradnju i razvoj

Kontakt adresa:

Pavla Bulatovića bb, Sportski Centar "ADA", Pljevlja

Telefon:

+382 69 387 968

+382 52 356 049

e-mail:

dijana.andjelic@pljevlja.co.me

Potvrđujem da su podaci u prijavi istiniti.

Predsjednik opštine

Filip Vuković

Informacije o primjeru dobre prakse

1. Glavni problemi opštine

Problemi Opštine Pljevlja uzrokovani su skromnim Budžetom (prosječno, posljednjih godina iznosi oko deset miliona eura), koji se decenijama unazad ne ostvaruje u planiranom obimu. Stoga, iako je riječ o jednoj od privredno najjačih opština s obzirom na rudno energetska kompleks (Rudnik uglja i Termoelektrana), šumsko bogatstvo (Vektra Jakić) i druge kompanije sa sjedištem u Pljevljima (Gradir Montenegro), opština stagnira u razvoju.

Gradska i seoska infrastruktura je zapuštena i u fazi propadanja, a istu sudbinu dijeli i ukupan javni i društveni život.

Problemi narušene životne sredine su jako izraženi, saobraćajna infrastruktura je skromna, Opština "kuburi" i sa pitkom vodom.

Decenijama gomilani problemi se ne mogu riješiti preko noći, pogotovo ako je Budžet i njegovo ostvarenje limitirajući faktor, ali je Opština od 2006. godine pokrenula i realizovala značajne investicije u cilju stvaranja boljih uslova življenja kako u gradu tako i na selu. Ti poslovi su finansirani iz kapitalnog Budžeta opštine, iz kapitalnog Budžeta Vlade, preko Direkcije javnih radova, donacijama i iz IPA fondova.

2. Opis problema koji primjer dobre prakse treba da riješi

Proces evropskih integracija koji je pokrenut u Crnoj Gori 2003. godine potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Crne Gore Evropskoj uniji, otvorio je dodatna pitanja odgovornosti lokalnih samouprava za sopstveni razvoj, kao i pitanja njihovih kapaciteta, osposobljenosti, znanja, umješnosti i dobrog upravljanja.

Višedecenijska iskustva sprovođenja evropske kohezivne politike doprinijela su razvoju svijesti o značaju kapaciteta na lokalnom nivou za adekvatno korišćenje sredstava dostupnih u okviru evropskih fondova.

U tom smislu Opština Pljevlja kao i ostale lokalne samouprave u Crnoj Gori suočila se sa nerazvijenim administrativnim kapacitetima prvenstveno za pripremu, kao i za upravljanje projektima koje finansira EU. S druge strane u opštini nisu bili jasno definisani procesi i procedure za pripremu i realizaciju projekata, kao ni definisane jedinice lokalne samouprave koje bi se bavile isključivo procesom evropskih integracija kako u oblasti izrade lokalnih razvojnih planova usklađenim sa evropskim principima, ali i jedinica koje bi se isključivo bavile pripremom i realizacijom projekata koji se finansiraju iz evropskih fondova.

3. Ciljevi dobre prakse

1. Unapređenje uslova života za stanovnike Opštine Pljevlja
2. Jačanje kapaciteta nadležnih organa lokalne samouprave kao dio ekspertize u oblasti pripreme i upravljanja projektima koji se finansiraju iz evropskih fondova

3. Jačanje kapaciteta nadležnih organa lokalne samouprave u oblasti planiranja u skladu sa osnovnim principima i politikama Evropske Unije
4. Integrisanje procesa evropskih integracija u strukturu lokalne samouprave tj. Opštine Pljevlja
5. Jačanje svijesti o značaju procesa evropskih integracija za razvoj Opštine Pljevlja.

4. Iniciranje i priprema dobre prakse

Inicijativu za pripremu i kandidovanje projekata za finansiranje u okviru IPA pretpriputnih fondova, ali i dostupnih transnacionalnih programa pokrenula je Opština Pljevlja početkom 2006.godine u okviru Kabineta predsjednika i Službe za izgradnju i razvoj (sadašnja Agencija za izgradnju i razvoj) kao i uz podršku Menadžera Opštine Pljevlja. Proces identifikacije projektnih ideja i pripremanja projekata za finansiranje u okviru dostupnih fondova iz prve i druge komponente IPA-e obuhvatao je sledeće korake:

1. Formiranje Službe za izgradnju i razvoj (sadašnja Agencija za izgradnju i razvoj)
2. Izrada Programa razvoja Opštine Pljevlja do 2015
3. Formiranje Opštinskog tima za pripremanje projekata u skladu sa EU procedurama
4. Jačanje kapaciteta Opštinskog tima za pripremanje i implementaciju projekata u skladu sa EU procedurama

Važno je napomenuti da je osnovnu ulogu u procesu pripremanja projekata imala Služba za izgradnju i razvoj u čijem je sastavu radno mjesto Samosatni savjetnik za nove programske inicijative koji je morao da posjeduje znanje i iskustvo u pripremi projekata kako bi za koordinirao rad Opštinskog tima.

Služba za izgradnju i razvoj je u procesu pripreme projekata ostvarila direktnu i dobru saradnju sa Operativnim strukturama u Crnoj Gori, tj. Ministarstvom za evropske integracije Vlade Crne Gore i Zajedničkim tehničkim sekretarijatima za sve prekogranične programe.

Opštinski tim za EU integracije pripremio je projektne predloge koji su bliže definisani Programom razvoja Opštine Pljevlja do 2015. godine, a koji se baziraju na Strateškom planu Opštine Pljevlja i drugim važnim planskim dokumentima kako lokalnog tako i nacionalnog karaktera.

Kandidovani su projekti iz Strateškog plana razvoja Opštine Pljevlja kako bi se unaprijedila zaštita životne sredine, unaprijedile mogućnosti za razvoj ekoturizma, unaprijedila gradska parking infrastruktura, dok su članovi Opštinskog tima i građani ciljna grupa prakse Opštine Pljevlja koja u jednu ruku unapređuje kapacitete lokalne samouprave za upravljanje IPA fondovima, a s druge strane ostvaruje značajan doprinosu Budžetu Opštine Pljevlja koji je usled ekonomske krize, ali i ukidanja značajnih prihoda umanjen i direktno utiče na smanjen obim usluga koje Opština Pljevlja treba da obezbijedi svojim građanima.

S toga je primjena ove prakse koja je do sada rezultirala u ugovorenoj podršci Evropske komisije u iznosu od oko 1.000.000,00€ i sa očekivanih 3.500.000,00€ za projekte iz oblasti komunalnih djelatnosti podstrek za Opštinu Pljevlja da u narednom periodu unaprijedi sve aspekte primijenjene prakse.

5. Realizacija dobre prakse

Implementacija prakse sprovedena je kroz sledeće aktivnosti u periodu 2006-2011:

1. Formiranje Službe za izgradnju i razvoj (sadašnja Agencija za izgradnju i razvoj)
2. Izrada Programa razvoja Opštine Pljevlja do 2015
3. Formiranje Opštinskog tima za pripremanje projekata u skladu sa EU procedurama
4. Jačanje kapaciteta Opštinskog tima za pripremanje i implementaciju projekata u skladu sa EU procedurama

1. Formiranje Službe za izgradnju i razvoj (sadašnja Agencija za izgradnju i razvoj) - Predsjednik Opštine Pljevlja je početkom 2006. godine formirao Službu za izgradnju i razvoj čije su nadležnosti definisane Pravilnikom o radu Službe za izgradnju i razvoj. U okviru službe za izgradnju i razvoj iako to u postavljenoj organizaciji nije bilo definisano djelovao je sektor za razvoj koji je zadužen da se bavi poslovima pripreme stručnih predloga razvojnih programa i projekata opštine i praćenje njihove realizacije; poslove pružanja stručne pomoći u izradi i izvodjenju investicionih objekata; promovisanje prijedloga programa, planova i projekata usmjerenih razvoju Opštine radi pronalaženja mogućnosti njihovog finansiranja sredstvima EU i sredstvima iz drugih domaćih i međunarodnih izvora; poslove pripreme proučavanja i ocjenjivanja predloga programa i projekata međunarodne saradnje, kao i projekte koji se kandiduju za korišćenje sredstava međunarodnih izvora finansiranja; poslove uspostavljanja saradnje i održavanje kontakata sa predstavnicima državnih i drugih institucija i stručnih organizacija kao i međunarodnih institucija u sprovođenju razvojnih programa Opštine i ostalih projekata u kojima je Opština vodeći partner.

U okviru sektora za razvoj kreirano je radno mjesto pod nazivom Samostalni savjetnik I za nove programske inicijative sa sledećim opisom posla. Samostalni savjetnik za nove programske inicijative u saradnji sa rukovodiocem Službe istražuje mogućnosti za finansiranje programa koji su u skladu sa strateškim ciljevima Opštine. Koordiniše kreiranjem i održavanjem baze podataka o potencijalnim donatorima i partnerima. U saradnji sa rukovodiocem Službe i ostalim opštinskim službenicima kreira strategije i operativne planove za aktivnosti prikupljanja sredstava i novih programskih inicijativa. Predstavlja opštinske organe na sastancima sa donatorima i na donatorskim konferencijama. U saradnji sa rukovodiocem Službe, koordinira aktivnosti sa ostalim uključenim opštinskim službenicima pisanja koncepata i predloga projekata, koordinira razvoj, promociju i implementaciju svih odobrenih programa i aktivnosti prikupljanja sredstava. Aktivno učestvuje u upravljanju programima i projektima Opštine i Službe. Izvještava rukovodioca Službe i donatore u progresu implementacije programa i projekata. Vršiti ostale poslove, po nalogu rukovodioca Službe i njemu odgovara za svoj rad.

Početkom 2011. godine odlukom predsjednika Opštine formira se Agencija za izgradnju i razvoj koja preuzima nadležnosti Službe, a u kojoj su jasno razdvojene Služba za izgradnju i Služba za razvoj. U okviru Službe za razvoj pored radnog mjesta Samostalni savjetnik I za nove programske inicijative kreirano je i radno mjesto Viši savjetnik III za razvoj i implementaciju projekata sa dva izvršioca.

Paralelno sa procesom institucionalizacije prakse u Opštini Pljevlja sprovedene su i sledeće aktivnosti

2. Izrada Programa razvoja Opštine Pljevlja do 2015 u kojem su definisane konkretni projekti

3. Formiranje Opštinskog tima za pripremanje projekata u skladu sa EU procedurama. Tim ima pet članova i njegova uloga je da koordinira proces pripreme i implementacije projekata.

4. Jačanje kapaciteta Opštinskog tima za pripremanje i implementaciju projekata u skladu sa EU procedurama - članovi Opštinskog tima za kordinaciju kao i zaposleni u drugim jedinicama lokalne uprave i samouprave prisusovali su brojim treninzima i informativnim sastancima.

Realizacija prakse finansirana je najvećim dijelom iz sredstava Budžeta Opštine Pljevlja, a dijelom iz sredstava donatora kao što su Evropska unija i FOSI ROM.

Kao što je već i predstavljeno primjenu dobre prakse sprovodi direktno Opština Pljevlja, a preko Agencije za izgradnju i razvoj. Primjena predstavljene prakse započela je 2006. godine i po prirodi nema određen rok trajanja, jer je u direktnoj vezi sa procesom evropskih integracija koji predstavlja prioritet Crne Gore u narednom periodu i može se samo kontinuirano unapređivati u skladu sa početkom i napredovanjem procesa pregovora Crne Gore o članstvu u Evropskoj uniji. Kao što je poznato Crnoj Gori je dodijeljen status kandidata za članstvo u Evropskoj uniji što će omogućiti pristupanje petoj komponenti IPA fondova - Ruralni razvoj. U vezi sa tim Opština Pljevlja je prva Opština koja je pripremila Lokalnu strategiju ruralnog razvoja koju je Skupština Opštine Pljevlja usvojila krajem 2010. godine, a u kojoj su definisani strateški ciljevi i prioriteti ruralnog razvoja. Priprema studije urađena je u okviru FAO TCP projekta: "IZGRADNJA KAPACITETA ZA FORMULACIJU I ANALIZU AGRARNE POLITIKE RADI PODRŠKE EU INTEGRACIJA U ZEM-LJAMA JUGOISTOČNE EVROPE" u saradnji sa nacionalnim konsultantima. Strategija je dokument koji će biti osnovni okvir za djelovanje na realizaciji ciljeva ruralnog razvoja opštine tokom petogodišnjeg perioda, 2011-2015, sa definisanim usmjerenjima, prioritetima za implementaciju, a bazira se na načelima partnerstva i transparentnosti.

Za promociju projekata i rezultata koristiće se promotivni miks koji u sebi sadrži kako izradu štampanog materijala (lifleti, brošure, mape i vodiči), prezentaciju putem štampanih i elektronskih medija, organizovanje informativnih i edukativnih radionica, ali i izradu web prezentacija. Svi projekti su promovisani, kako u opštinskim glasilima (Info bilten, Internet stranica) tako i u državnim i lokalnim medijima, štampanim i elektronskim, a u skladu sa smjericama Vodiča za promociju EU finansirani projekata. Projekti su predstavljani i posredstvom biltena "Naša zajednica", kao i na brojnim web stranicama.

Sve aktivnosti su medijski praćene, a sa nekoliko radionica i prezentacija Projektni timovi Opštine i partnera u realizaciji projekata su publikovali zajednička saopštenja.

6. Rezultati dobre prakse

Rezultati dobre prakse su:

1. Unaprijeđeni kapaciteti Opštine Pljevlja za pripremu i upravljanje projektima koje finansira EU
2. Odobrena i ugovoreno pet projekta koje finansira EU

Rezultat 1 - Članovi Opštinskog tima i zaposleni u Opštini Pljevlja su kroz nekoliko treninga organizovanih u okviru CBIB (Cross Border Institution Building) projekta, projekta Tehnička pomoć za male infrastrukturne grantove

Rezultat 2 - Odobreno pet projekta koje finansira EU u pripremi Opštine Pljevlja

- *Program IPA prekogranična saradnje Srbija - Crna Gora*

Projekat Razvoj održivog biciklizma. Ovaj projekat je Opština Pljevlja pripremila u saradnji sa Gradom Kraljevo. Opšti cilj projekta je unapređenje kvaliteta rekreativnog turizma u opštinama Pljevlja i Kraljevo i prekograničnom području Srbija i Crna Gora kroz interakciju ljudi i zajednica u cilju jačanja međusobne saradnje upotrebom ljudskih, prirodnih i infasstrukturnih resursa kao i kulturnih i sportskih vrijednosti. Planirana vrijednost projekta je oko 70.000 eura, a trajanje projekta 18 mjeseci po odobravanju. Realizacija projekta počela 01.02.2011. godine.

- *Program IPA prekogranična saradnje Bosna i Hercegovina - Crna Gora*

Projekat "Održivo upravljanje, zaštita i promocija prirodnih resursa". Opština Pljevlja je u partnerstvu sa Centrom za održivi razvoj životne sredine Sarajevo, a uz podršku Ministarstva za zaštitu životne sredine Kantona Sarajevo i pljevaljske Turističke organizacije razvoja ovaj projekat koji bi trebao da traje 18 mjeseci, sa vrijednošću i za cilj ima zaštitu, promociju i jačanje kapaciteta za održivo upravljanje područjima od posebnog značaja u cilju razvoja turizma i drugih alternativnih ekonomskih aktivnosti. Grant dodijeljen Opštini Pljevlja je oko 70.000€. Realizacija projekta počela 17.01.2011. godine.

- *Program IPA Podrška jačanja kapaciteta lokalnih samouprava - Grant šema Evropske unije za male infrastrukturne projekte.*

U okviru ovog programa Opštini Pljevlja je odobren projekat "Izgradnja parkinga na trgu 13.jul". Realizacija projekta je počela 01.02.2011. godine i trajaće 20 mjeseci. Ukupna vrijednost projekta je oko 850.000€ od čega će Evropska unija finansirati 74%, Vlada Crne Gore 20% i Opština Pljevlja 6%.

- *Program IPA Regionalni program za organizacije civilnog društva*

Projekat "Upravljanje područjem sa izuzetnim prirodnim vrijednostima". Projekat je Opština Pljevlja pripremila u saradnji sa NVO "FORS Montenegro". Ostali partneri u projektu pored Opštine Pljevlja su Opština Plaški, Ministarstvo za zaštitu životne sredine Kantona Sarajevo, Park prirode Logarska dolina, organizacija "Kako je zelena moja dolina" iz Plaškog i Centar za održivi razvoj okoliša iz Sarajeva. Vrijednost projekta je 197.000 eura, trajanje 24 mjeseca i ciljevi su: izrada alata za upravljanje područjima od posebnog značaja i unapređenje i razvoj eko turizma.

- *Program Jugoistočna Evropa*

Opština Pljevlja je u saradnji sa partnerima iz Italije, Austrije, Mađarske, Bugarske, Rumunije, Grčke, Bosne i Hercegovine i Ukrajine aplicirala za projekat koji ima za cilj razvoj održivih modela za upravljanje prirodnim resursima oblasti tzv. Green Mountain (zelene planine). Projekat traje 36 mjeseci, vrijednosti 2 miliona eura, dok će za Pljevlja biti opredjeljen iznos od 100.000 eura.

Rezultati dobre prakse ogledaju se u Ugovorima potpisanim sa Delegacijom Evropske unije u Crnoj Gori. Ugovori i kompletna dokumentacija nalaze se u prostorijama Agencije za izgradnju i razvoj koja upravlja imlementacijom do sada odobrenih projekata.

Evidencija se vodi u skladu sa instrukcijama Zajedničkih tehničkih sekretarijata i task menadžera Delegacije evropske unije u Crnoj Gori, a prema EU procedurama i u saglasnosti sa nacionalnim zakonima i praksom.

Svi projekti su promovisani, kako u opštinskim glasilima (Info bilten, Internet stranica) tako i u državnim i lokalnim medijima, štampanim i elektronskim.

Projekti su predstavljani i posredstvom biltena "Naša zajednica".

Sve aktivnosti su medijski praćene, a sa nekoliko radionica i prezentacija Projektni timovi Opštine i partnera u realizaciji projekata su publikovali zajednička saopštenja.

Građanima Pljevalja je predstavljena dinamika realizacije, značaj i vrijednost svih projekata (pojedinačno i zbirno), a u nekim, poput "Razvoja održivog biciklizma", više od sto Pljevaljaka, ali i građana susjednih opština su uzeli aktivno učešće.

EU, sredstvima iz IPA fondova, pored Pljevalja, u još šest crnogorskih opština finansira po jedan značajniji infrastrukturni projekat.

Projekti koje Opština Pljevlja realizuje, a finansira Evropska unija u skladu sa opštim i specifičnim ciljevima konkretno doprinose unapređenju gradske saobraćajne infrastrukture, naporima da se unaprijedi i očuva životna sredina, ali i da se postojeći prirodni potencijali i resursi u području planine Ljubišnje valorizuju u cilju unapređenja lokalnog ekonomskog razvoja.

Izgradnjom parkinga saobraćajno će se rasteretiti centar grada i povećati bezbjednost svih učesnika u saobraćaju. Osim toga ovaj projekat će i u vizuelnom smislu oplemeniti uže gradsko jezgro. Preostala projekti doprinijeće valorizaciji Ljubišnje i zaštiti u kategoriji Regionalni park, i ukupno razvoju turizma, grane koja u lokalnoj privredi, praktično nije ni postojala do unazad 4-5 godina i bila svedena na "slučajne goste".

7. Resursi

Realizacija predstavljene prakse Opštine koja se odnosi na pripremu i upravljanje projekata koji se finansiraju iz EU fondova zahtijeva prvenstveno ulaganje u ljudske resurse, zatim u kancelarijsku i računarsku opremu, kao i troškove putovanja. Troškovi za realizaciju dobre prakse finansiraju se iz nekoliko izvora i prvenstveno Budžeta Opštine Pljevlja, zatim sredstava projekata kojim se obezbijavaju sredstva za jačanje kapaciteta članova Opštinskog tima i drugih zaposlenih u Službi za izgradnju i razvoj, a jedan dio iz donatorskih sredstava. Kako je ključnu ulogu u realizaciji ove prakse imala i ima Služba za izgradnju i razvoj (sadašnja Agencija za izgradnju i razvoj) posebno radno mjesto Samostalnog savjetnika za nove programske inicijative to je prije svega bilo potrebno obezbijediti sredstva za finansiranje zarade u Budžetu Opštine Pljevlja. Kako je potreba za kadrovima u okviru sprovođenja ove prakse porasla u sistematizaciji Agencije za izgradnju i razvoj predviđeno je još jedno radno mjesto Višeg namještenika. U saradnji sa FOSI ROM je realizovan projekat u okviru kojeg je opremljena Služba za izgradnju i razvoj u iznosu od oko 20.000€. Angažovanje pojedinih kadrova u toku realizacije projekta obezbijeduje se iz sredstava projekata.

U suštini može se konstatovati da je za uspostavljanje okvira za pripremu i realizaciju projekata koje finansira EU bilo potrebno obezbijediti oko 70.000€ za period od 2006-2011, ali i obezbijediti trajno finansiranje nekoliko zaposlenih u okviru specijalizovanih jedinica uprave koji se bave isključivo sprovođenjem predložene prakse.

8. Održivost dobre prakse

Održivost dobre prakse obezbijediće se kroz unapređenje postojeće strukture za institucionalizaciju procesa evropskih integracija u lokalnu upravu i samoupravu time što se planira formiranje posebne jedinice za Evropske integracije. Opština Pljevlja kontinuirano radi na unaprijeđenju postojeće prakse. U vezi sa tim planira se reorganizacija Službe za razvoj u okviru Agencije za izgradnju i razvoj u skladu sa potrebama uočenim u toku implementacije projekata koje su u toku. Takođe je uspostavljena saradnja sa Fakultetom za državne i evropske studije sa ciljem unaprijeđenja znanja i kompetencija zaposlenih u lokalnoj samoupravi. Važno je istaći da je kroz implementaciju četiri projekta koje finansira EU opština Pljevlja dobila priliku da unaprijedi znanja zaposlenih koji su direktno uključeni u rad timova koji su formirani u cilju realizacije pojedinačnih projekata i da uspostave procedure unutar same uprave koje su u skladu sa procedurama Evropske unije, a što u jednu ruku predstavlja veliki izazov, ali i šansu za obezbijeđenje pravovremenih i jednostavnih procedura koje će obezbijediti realizaciju projekata prema planiranoj dinamici. Finansijska održivost dobre prakse obezbijediće se kroz finansiranja operativnih troškova rada Službe za razvoj iz Budžeta Opštine Pljevlja.

9. Podrška drugim jedinicama lokalne samouprave koji žele da preuzmu dobru praksu

Preduslovi za primjenu ovog primjera su tehnički i organizacioni. Takođe je potrebno obezbijediti i finansijska sredstva za finansiranje troškova kao što je to prethodno pojašnjeno.

Opština Pljevlja je kao partner u projektu spremna da pruži pomoć drugim opštinama kroz praktične instrukcije, uvid u dokumentaciju, asistenciju u realizaciji kao i kroz razmjenu iskustava kroz razgovore i posjete u cilju razmjene najbolje prakse.

10. Naučene lekcije - preporuke

Opština Pljevlja je tokom realizacije ove prakse stekla ogromno iskustvo u okviru kojeg je nailazila na brojne nejasnoće, jer je priprema i implementacija projekata koje finansira EU vrlo zahtjevan i dugotrajan proces, jer se sve mora odvijati u skladu sa procedurama koje propisuje PRAG. U toku dosadašnjeg procesa implementacije ove prakse Opština Pljevlja može izdvojiti sledeće zaključke tj. preporuke:

1. Potrebno je obezbijediti neophodan broj kadrova unutar Opštine koji posjeduju znanje i kompetencije za pripremu i implementaciju projekata koje finansira EU
2. Potrebno je obezbijediti neophodnu podršku svih jedinica lokalne uprave za implementaciju prakse koja se odnosi na pripremu i sprovođenje projekata koje finansira EU

Predložena praksa predstavlja veliki izazov za Opštine, jer je potrebno uskladiti postojeći način funkcionisanja iste sa novim procedurama koje prije svega zahtijevaju obezbijeđenje većeg broja službenika koji poznaju najmanje jedan od zvaničnih jezika EU prije svega Engleskog, posjeduju visok stepen informatičke pismenosti i ono što je najvažnije imaju potrebno znanje o procedurama koje zahtijevakako priprema tako i implementacija projekata koje finansira EU. Kako je proces reforme lokalne uprave i

samouprave u toku preporuka je da se u toku ovog procesa posebna pažnja posveti in-situcionalizaciji procesa EU integracija na lokalnom nivou pri čemu je posebno otrebno obratiti pažnju na izgradnju ljudskih kapaciteta u okviru opština, a za to je potrebno prvenstveno obezbijediti adekvatne uslove za rad kako bi se u uslovima deficita specifičnih kompetencija i znanja u ovoj oblasti animirali ljudski resursi potrebni za kvalitetno sprovođenje prakse. Jedino to može obezbijediti izradu kvalitetnih projekt-nih predloga koji će biti finansirani iz fondova EU kako bi se nadomjestila nedostajuća sredstva u lokalnim budžetima i obezbijedilo nesmetano funkcionisanje lokalne uprave i samouprave, a na zadovoljstvo građana.

PREKOGRANIČNI IPA PROJEKAT SA ALBANIJOM "IZGRADNJA PUTEVA SARADNJE U TURIZMU KROZ RAZVOJ ZANATSTVA"

Naziv jedinice lokalne samouprave:

OPŠTINA PODGORICA

Kratka informacija o jedinici lokalne samouprave (do 100 riječi):

Podgorica, kao glavni grad Crne Gore, predstavlja jedinicu lokalne samouprave u kojoj je smješten najveći broj administrativnih, kulturnih, sportskih i drugih institucija. U sklopu Glavnog grada egzistiraju i dvije gradske opštine - Tuzi i Golubovci.

Podgorica je grad dinamičnog razvoja čija se lokalna uprava trudi da privuče što veći broj investitora koji bi svoj kapital uložili u infrastrukturu i razvoj preduzetništva.

Po nezvaničnim procjenama, u gradu živi oko 200 000 stanovnika različitih nacionalnosti i vjerskih pripadnosti.

U svom trećem uzastopnom mandatu, funkciju gradonačelnika obavlja Dr Miomir Mugoša.

Sažeti prikaz primjera dobre prakse (do 200 riječi):

Javno-privatno partnerstvo između Glavnog grada Podgorice i Zanatsko-preduzetničke komore Crne Gore rezultiralo je zajedničkim EU projektom čiji su ciljevi:

- Intenziviranje privredne saradnje u unutrašnjem i prekograničnom turizmu
- Povećanje dostupnosti autentičnih zanatskih proizvoda na tržištu
- Poboljšanje tržišne pozicije zanatskih proizvoda i usluga
- Predstavljanje zanatstva u njegovoj raznolikosti i autentičnosti
- Promocija zanatskih proizvoda, brendova i usluga na živopisan način
- Omogućavanje kontakata zanatskim firmama i preduzetnicima sa ciljnim grupama
- Kreiranje imidža zanatstva kao atraktivne privredne graneKroz saradnju sa državnim, međuopštinskim, regionalnim i međunarodnim organizacijama, uz neznatne finansijske troškove, uspjeli smo na kvalitetan način realizujemo ovu dobru praksu i obezbijedimo održivost njenih rezultata u budućnosti.

Osoba u jedinici lokalne samouprave zadužena za sprovođenje/koordinaciju projekta koji nominujete:

Vladimir Rajčić

Pozicija u jedinici lokalne samouprave:

Samostalni savjetnik u Službi menadžera Glavnog grada

Kontakt adresa:

Njegoševa 13, Podgorica

Telefon:

+382 67 633 337

+382 20 665 077

e-mail:

vladimir.r@pggrad.co.me

Potvrđujem da su podaci u prijavi istiniti.

Predsjednik opštine

Dr Miomir Mugoša

Informacije o primjeru dobre prakse

1. Glavni problemi opštine

U Podgorici se pretpostavlja da ima oko 10.000 srednjestaleških preduzeća koja se bave zanatstvom i turizmom. Dosadašnji način registracije privrednih društava i preduzetnika posredstvom Privrednog suda nudio je pretežno informacije o vrsti pravne forme ali ne i o zanatima koji se obavljaju.

To je bio glavni razlog što se servisi lokalne samouprave nisu mogli planirati po mjeri specifičnih ciljnih grupa. Međutim, usvajanjem zakona o zanatstvu u 2009. godini (Sl. list CG 054/2009) registracija zanatskih preduzeća se vrši i preko lokalnog Sekretarijata za preduzetništvo i Zanatske komore, što je otvorilo vrata saradnje sa predstavnicima svih zanatlija za razliku od dosadašnje prakse podrške usko-specijalizovanim lokalnim strukovnim udruženjima.

2. Opis problema koji primjer dobre prakse treba da riješi

Početak globalne ekonomske krize tržište zanatskih preduzeća se znatno smanjilo. To se podjednako odnosi na građevinarstvo, unutrašnju gradnju i restauraciju, drvopreradu, elektro-metalske zanate, odjevni, tekstilni i kožarski sektor, prehrambeno zanatstvo, turističko-ugostiteljski sektor, zdravstveno zanatstvo, njegu tijela i kože, hemijske zanate i čišćenje, komunikaciono zanatstvo, umjetničko zanatstvo kao i djelatnosti slične zanatu.

S druge strane otvorena ekonomija i bogata ponuda iz uvoza su pojačale tržišnu utakmicu u kojoj se domaća mala i srednja preduzeća teže snalaze i imaju potrebu za adekvatnom podrškom.

3. Ciljevi dobre prakse

Uz pomoć evropskih fondova željeli smo da ublažimo posljedice navedenih problema i odlučili smo da u saradnji sa zanatlijama izgradimo nekoliko atraktivnih platformi za dolazak lokalnih preduzeća na tržište i osvajanje novih niša.

Pri tome treba naglasiti da je naša platforma bila otvorena za sva preduzeća ne samo iz prihvatljivog prekograničnog područja sa Albanijom, nego i iz čitave Crne Gore, jer kao Glavni grad imamo dodatnu obavezu i odgovornost.

4. Iniciranje i priprema dobre prakse

Inicijativu za rješavanje problema je pokrenuo Glavni grad. Ponudili smo krovnoj organizaciji srednjestaleške privrede u Crnoj Gori one resurse, koje oni kao mlada organizacija, koja se ne finansira iz sredstava poreskih obveznika, nisu imali, a to je bilo kofinansiranje u iznosu od 15% od ukupnog budžeta. Glavni grad je podržao prijedlog projekta sa kojim je izašla zanatska samouprava i u okviru jednog efikasnog timskog rada, u koji su bile uključene kolege iz Skadra i opština Guri i Zi, došlo se do prijedloga projekta koji je od 21 aplikacije dobio najveći broj bodova u svim kategorijama. Korisnici projekta su zanatlije, turistička preduzeća i potrošači.

5. Realizacija dobre prakse

Ovaj projekat je predviđao nekoliko aktivnosti kao npr. izradu info-navigatora uz pomoć kojeg će građani i turisti imati pristup zanatskim i turističkim proizvodima i uslugama putem web sajta i mobilnih telefona.

Sljedeća aktivnost je stvaranje uslova za zadržavanje turista u Glavnog gradu koji je do sada pretežno služio kao tranzit. Tu je predviđeno da se bogata postavka gradskog muzeja obogati autentičnim proizvodima i suvenirima koje će turisti moći da kupe na jednom mjestu.

Međutim, ključna aktivnost je organizacija prodajne izložbe festivalskog tipa pod nazivom Zanatska pijaca - Crafts Bazaar na kojoj će različite ciljne grupe poput mladih, nezaposlenih, vlasnika privatnih preduzeća, seniora i potrošača imati priliku da dožive veličinu zanatstva, njegov društveni značaj, snagu inovacija, raznolikost i blizinu stvarnom životu.

Sve aktivnosti su realizovane u uskoj saradnji sa nevladinim udruženjem Zanatsko-preduzetničkom komorom Crne Gore odnosno preko zajedničkog Organizacionog odbora.

Strukovne aktivnosti je vodio naš Partner. Naša uloga kao vodećeg aplikanta u projektu je podrazumijevala administrativnu odgovornost i stvaranje uslova za realizaciju projektnih aktivnosti kao npr. donošenje odluke o lokaciji za održavanje manifestacije, uključivanje raznih gradskih službi u rješavanju organizacionih i logističkih problema, koordinaciju sa organima javne uprave.

Ovaj jednogodišnji projekat je počeo 01.02.2011. godine i u trenutku pisanja ovog dokumenta projekat još uvijek traje.

Do sada nije bilo neočekivanih problema. Manje poteškoće su se rješavale konsultacijama i uz pomoć izgrađenog povjerenja.

Projekat ima u sebi uključenu snažnu komponentu vidljivosti. Pored svakodnevnih sastanaka, telefonske i elektronske komunikacije izrađeni su letfeti, otvoren je profil na Facebook portalu, zaposlen je jedan PR menadžer i jedan Market menadžer radi obezbjeđenja samoodrživosti manifestacije, izabrana je medijska kuća sa najboljom multiplikatorskom ponudom, organizovan je TV i Radio prenos Zanatske pijace uključujući niz gostovanja, pripremljeni su koncerti sa domaćim muzičarima i u svakom javnom nastupu se pominju Glavni grad, Zanatsko-preduzetnička komora Crne Gore i Delegacija EU u CG.

6. Rezultati dobre prakse

Više od 100 zanatlija je dobilo priliku da izloži svoje proizvode i usluge širokoj javnosti u jednom afirmativnom okruženju. Mladi ljudi, koji se još uvijek traže, opipali su i saznali šta je zanat i iskazali svoju kreativnost kroz takmičenja za sve uzraste upoznavši pri tome druge zanatlije koji su profesionalno ostvareni i finansijski nezavisni. Nezaposlene osobe su kroz takmičenja i poklone Komore u vidu Uputstava za start u privrednu samostalnost i besplatnih poklon obuka dobile nove ideje za izlazak iz uobičajenih okvira razmišljanja. Seniori o kojima društvo objektivno ne vodi dovoljno računa, dobili su društvenu afirmaciju i poštovanje. Hendikepirane osobe su imale priliku da se upoznaju sa jednostavnim zanatima i mogućnostima generisanja prihoda. Uspješni privrednici i donosioci odluka

su podignuti na pijedestal najboljih menadžera Crne Gore. Građani Podgorice i Crne Gore su dobili prostor da na organizovan način provedu ugodno vrijeme i saznaju više za svoju sopstevnu budućnost. Između privrede i školstva je došlo do direktnih kontakata i interakcije. Strukovna udruženja su dobila priliku da predstave svoj rad i društveni značaj. Nove tehnologije koje otvaraju nova radna mjesta i omogućuju uštede su bile dostupne preduzetnicima i potrošačima. Brojni sponzori su osjetili benefite od snažnog medijskog događaja i marketinga u jednom pozitivnom socijalnom okruženju u kome su prednostima svojih proizvoda i usluga dodali uzbudljivo iskustvo i doživljaj.

O svakoj aktivnosti se vodi stroga administracija u skladu sa zahtjevima Evropske Unije. Tu spadaju tenderske procedure, time sheetovi saradnika, narativni i finansijski izvještaji, ugovori, evidencije posjeta, protokoli sa sastanaka, pismene odluke, press clipping.

Evidenciju vodi Zanatsko-preduzetnička komora Crne Gore kao stručni partner i koordinator projekta.

Projekat je promovisan u medijima, na konferencijama za novinare, preko Facebook portala, u školama, na fakultetima, u direktnim kontaktima sa građanima i poslodavcima.

Na kraju manifestacije je predviđena analiza koja će pokazati koliko su različite ciljne grupe zadovoljne ovakvim vrstama manifestacija. Prema dosadašnjim komentarima na Facebooku postoji pozitivan stav prema Zanatskoj pijaci.

Od same najave manifestacije vlasnici zanatskih preduzeća su počeli da se registruju u Zanatsko-preduzetničkoj komori Crne Gore i pokazuju interesovanje za ono što se radi. Potpisano je niz pristupnica i izvršene uplate na ime dobrovoljnih članarina.

Zanatsko-preduzetnička komora Crne Gore smatra da je odnos zanatlija prema opštini promjenjen u pozitivnom smislu i da je doživljavaju kao instituciju koja vodi brigu o njima.

7. Resursi

Ukupan projekat iznosio je oko 150.000 Eura. Od toga 85% finansira Delegacija Evropske Unije u Crnoj Gori a 15% opština Podgorica. Zanatsko-preduzetnička komora Crne Gore je dala svoj doprinos kroz angažman više od 50 volontera.

Za realizaciju projekta su bile zadužene 3 stalno zaposlene osobe u Zanatsko-preduzetničkoj komori Crne Gore, dvije osobe iz službe Menadžera grada i 6 honorarno angažovanih osoba plus oko 50 volontera iz 15 strukovnih udruženja pri Komori. Za koordinaciju projekta korišćene su dvije kancelarije, postojeća i nova infrastruktura Zanatsko-preduzetničke komore Crne Gore, koja je nabavljena kroz projekat.

8. Održivost dobre prakse

Ovo je prva Zanatska pijaca u Crnoj Gori i očekuje se da će da preraste u tradicionalnu manifestaciju zato što postoji izgrađena infrastruktura, lokalni know-how i zainteresovanost zanatlija i građana za ovakvu vrstu događaja.

Osim toga finansijski izvještaj će pokazati da li su privatni sponzori, kao ključni akteri za održivost manifestacije, pronašli svoj interes da je i dalje podržavaju.

9. Podrška drugim jedinicama lokalne samouprave koji žele da preuzmu dobru praksu

Na kraju projekta će biti sprovedena evaluacija koja treba da da prve naznake da li se efekat gljiva odnosno nicanja sličnih inicijativa u drugim gradovima Crne Gore može očekivati. Prema riječima predstavnika Zanatsko-preduzetničke komore Crne Gore zanatlije u drugim gradovima su veoma zainteresovane za održavanje slične manifestacije. Potrebno je napraviti kontakte i povezati priređivače manifestacija kako bi objedinili svoje resurse i na taj način smanjili troškove a povećali atraktivnost za lokalno stanovništvo i turiste.

Glavni grad i Zanatsko-preduzetnička komora Crne Gore su iskazali javno spremnost da ponude svoj know-how svim zainteresovanim gradovima u Crnoj Gori.

10. Naučene lekcije - preporuke

Naš prekogranični projekat čiju je manifestaciju preuzela i susjedna Albanija, pokazivao je od samog početka međunarodni karakter. Partneri Zanatsko-preduzetničke komore Crne Gore iz Bugarske, Makedonije, Srbije i Kosova su od samog objavljivanja početka projekta izrazili otvoreno interesovanje da učestvuju na Zanatskoj pijaci i više od 50 osoba je došlo tom prilikom u Podgoricu. Ono što bi trebalo uraditi je internacionalizacija i brendiranje ovakvog događaja koji može postati značajan dio turističke ponude.

4

**ODRŽIVI RAZVOJ I
ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE**

PODIZANJE NIVOA EKOLOŠKE SVIJEŠTI GRAĐANA PARTNERSTVOM SVIH ZAINTERESOVANIH STRANA U OPŠTINI BERANE

Naziv jedinice lokalne samouprave:

OPŠTINA BERANE

Kratka informacija o jedinici lokalne samouprave (do 100 riječi):

Opština Berane se nalazi na sjeveroistoku Crne Gore, zauzima površinu od 717 km², sa 35.068 stanovnika. Preovlađuje brdsko-planinsko zemljište. Planinski masivi zbog prirodnih ljepota, bogatstva šuma, pašnjaka i voda, uz raznovrsne oblike klime predstavljaju izuzetan turistički potencijal. Doline Lima i njegovih pritoka obezbjeđuju dostupnost i saobraćajnu povezanost sa bližom i daljom okolinom, što je od velikog značaja za razvoj Berana i okolnih mjesta.

Organima lokalne uprave rukovodi predsjednik Opštine, a u najužem rukovodstvu su i četiri potpredsjednika i glavni administrator. Sekretarijati lokalne uprave su: Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu životne sredine, Sekretarijat za finansije i ekonomski razvoj, Sekretarijat za opštu upravu i društvene djelatnosti, Sekretarijat za stambeno komunalne poslove i saobraćaj, Sekretarijat za inspeksijske poslove, Uprava lokalnih javnih prihoda, Direkcija za imovinu. Službe za vršenje specifičnih poslova su: Komunalna policija, Služba zaštite, Informacioni centar, Agencija za investicije i izgradnju, Služba za zajedničke poslove i Služba skupštine, a za vršenje stručnih i drugih poslova su: Služba predsjednika Opštine, Služba glavnog administratora i Služba menadžera.

Opština je osnivač 5 javnih preduzeća: JP Centar za kulturu, JP Komunalne djelatnosti, JP Vodovod i kanalizacija, JP Sportski centar, JP Polimski muzej.

Sažeti prikaz primjera dobre prakse (do 200 riječi):

Opština Berane je, u saradnji sa JU OŠ Radomir Mitrović iz Berana, pripremila predlog projekta za Prvi poziv dodjele grantova koji je objavio Regionalni centar za životnu sredinu za Centralnu i Istočnu Evropu (REC), kroz projekat Obrazovanje za održivi razvoj na zapadnom Balkanu, čiji finansijer je Ministarstvo za spoljne poslove Republike Finske. Projekat je odobren i njegova realizacija je u toku.

Cilj planiranih projektnih aktivnosti je bila promocija sistema selektivnog prikupljanja otpada kroz partnerski odnos lokalne samouprave, škole, zajednice (stanovništva), organizacija civilnog sektora i ostalih relevantnih institucija. Edukacijom, medijskom kampanjom i drugim aktivnostima željelo se doprinijeti većoj informisanosti učenika i građana, poboljšati njihova svijest kada su u pitanju teme vezane za upravljanje čvrstim otpadom i reciklažu, ali i unaprijediti stanje životne sredine u opštini.

Osoba u jedinici lokalne samouprave zadužena za sprovođenje/koordinaciju projekta koji nominujete:

Rita Barjaktarović

Pozicija u jedinici lokalne samouprave:

Savjetnik za zaštitu životne sredine u Službi menadžera Opštine Berane

Kontakt adresa:

IV crnogorske 1, Berane

Telefon:

+382 51 231 973

+382 67 232 791

e-mail:

ritabarjaktarovic@gmail.com

Potvrđujem da su podaci u prijavi istiniti.

Predsjednik opštine

Vuk Golubović

Informacije o primjeru dobre prakse

1. Glavni problemi opštine

Plan upravljanja otpadom u opštini Berane za period 2010-2014. predstavlja osnovni dokument kojim se određuju srednjoročni ciljevi i obezbjeđuju uslovi za održivo i racionalno upravljanje čvrstim otpadom na lokalnom nivou. Iako su aktivnosti na pripremi projektne dokumentacije za izgradnju Regionalne sanitarne deponije sa reciklažnim centrom, za opštine Berane, Andrijevića, Plav i Rožaje pri samom kraju, mora se konstatovati da se čvrstim otpadom i dalje ne upravlja na adekvatan način. Otpad se odlaže na gradskom smetlištu, a pored velike akcije lokalne samouprave i JP Komunalno, na čišćenju mapiranih nelegalnih odlagališta, mogu se i dalje ponegdje uočiti ista. Sistem selektivnog prikupljanja otpada još uvijek nije zaživio.

2. Opis problema koji primjer dobre prakse treba da riješi

Posljednjih decenija svjedoci smo ubrzanog porasta stanovništva, procesa nagle urbanizacije i industrijalizacije. Sve to je prouzrokovalo i produkciju enormnih količina otpada, i otvorilo pitanje adekvatnog upravljanja istim. Globalno gledano, taj problem se već riješio, odnosno, riješava se.

Kada je riječ o Crnoj Gori, u funkciji je samo jedna regionalna sanitarna deponija u Podgorici, dok veći dio opština i dalje otpad odlaže na postojećim smetlištima. Govoreći o selektivnom prikupljanju otpada i reciklaži istog, situacija je slična. Tokom 2010. godine stavljeni su u funkciju reciklažni centri u Podgorici i Herceg Novom, dok se u drugim opštinama i dalje ne vrši selekcija otpada.

Dodatan problem predstavljaju i nelegalna odlagališta otpada. Nedovoljno razvijena svijest stanovništva o značaju adekvatnog upravljanja čvrstim otpadom i njenoj ponovnoj upotrebi, reciklaži, je jedan od razloga tome. Naravno, poznato je da se neadekvatnim upravljanjem čvrstim otpadom ugrožavaju sve komponente životne sredine i time direktno ugrožava status ekosistema i zdravlje stanovništva.

3. Ciljevi dobre prakse

Realizacijom projekta Podizanje nivoa svijesti i edukacija učenika i građana o selektivnom prikupljanju otpada i reciklaži kroz saradnju škole, zajednice, organizacija civilnog društva, lokalne samouprave i ostalih relevantnih institucija Opština Berane i JU OŠ Radomir Mitrović su željele dati doprinos unapređenju stanja životne sredine, kroz akcije čišćenja, ali i podizanja nivoa ekološke svijesti stanovništva.

Konkretno, cilj projekta je bio poboljšati nivo znanja 500 učenika i 250 građana iz četiri zajednice o selektivnom prikupljanju otpada i reciklaži putem edukacije, medijske kampanje i drugih aktivnosti vezanih za podizanje nivoa svijesti u periodu od osam mjeseci. Pomenuti cilj je u skladu sa Strateškim master planom za upravljanje otpadom Crne Gore.

4. Iniciranje i priprema dobre prakse

Regionalni centar za životnu sredinu za Centralnu i Istočnu Evropu (REC), je početkom decembra 2010. godine objavio Prvi poziv za dostavljanje predloga projekata koji bi bili finansirani kroz projekat Obrazovanje za održivi razvoj na zapadnom Balkanu, a čiji donator je Ministarstvo za spoljne poslove Republike Finske. Obaveza je bila da lokalna samouprava u saradnji sa JU OŠ Radomir Mitrović, pripremi predlog projekta u cilju poboljšanja saradnje datih institucija na primjeni principa održivog razvoja na lokalnom nivou.

U tom cilju formirano je Koordinaciono tijelo koje se sastojalo od predstavnika lokalne samouprave, JU OŠ Radomir Mitrović i Savjeta roditelja, NVO FORS Montenegro i Fondation Caritas Luxembourg. Dogovoreno je da se pripremi predlog projekta koji bi se ticao podizanja nivoa svijesti građana kada je riječ o upravljanju čvrstim otpadom. Odlučeno je da vodeći aplikant bude navedena škola, a drugi Opština Berane. Određeni su koordinatori projekta ispred obje institucije, a podršku projektu su dali NVO FORS Montenegro, kao partner, a Fondation Caritas Luxembourg, JP Komunalno, Berane i NVO Enfants kao zainteresovane strane.

Projekat pod nazivom Podizanje nivoa svijesti i edukacija učenika i građana o selektivnom prikupljanju otpada i reciklaži kroz saradnju škole, zajednice, organizacija civilnog društva, lokalne samouprave i ostalih relevantnih institucija, je odobren i njegova realizacija je započela u februaru ove godine, a završetak projekta se planira za oktobar iste. Prepoznati problem nedovoljno razvijene ekološke svijesti je identifikovan i u Strateškom master planu za upravljanje otpadom Crne Gore i u Planu upravljanja otpadom u opštini Berane za period 2010-2014., te će se realizacijom navedenog projekta doprinijeti i implementaciji datih dokumenata. Kako je izgradnja Regionalne sanitarne deponije sa reciklažnim centrom, za opštine Berane, Andrijevića, Plav i Rožaje planirana uskoro, realizacijom ovog projekta građanima će se približiti tematika adekvatnog upravljanja čvrstim otpadom i ona vezana za reciklažu, te će samim tim isti lakše prihvatiti novine sa kojima će se susresti izgradnjom i stavljanjem funkciju navedene Deponije i Centra.

Ciljne grupe su učenici od V do IX razreda, nastavno i vannastavno osoblje JU OŠ Radomir Mitrović, ali i ostalih gradskih osnovnih škola: Vuk Karadžić i Vukašin Radunović, roditelji, zaposleni u lokalnoj samoupravi i stanovništvo lokalnih mjesnih zajednica (Hareme, Donje Luge, Talum i Budimlja), što čini ukupno 750 direktnih korisnika. Krajnji korisnici ovog projekta biće svi stanovnici opštine Berane, cca 35 000. Projektom su obuhvaćene i marginalizovane grupe uključujući: djecu, žene, omladinu, djecu ometenu u razvoju i pripadnike RAE (Romi, Aškalije i Egipćani) populacije. Uključivanjem djece, pripadnika RAE populacije, koja žive u ciljanim mjesnim zajednicama i pohađaju O.Š. Radomir Mitrović i djece ometene u razvoju, koja pohađaju O.Š. Vuk Karadžić, u aktivnosti predviđene projektom doprinijecemo njihovoj lakšoj inkluziji u obrazovni sistem Crne Gore, ali i u širu zajednicu.

5. Realizacija dobre prakse

U cilju ostvarivanja prvog rezultata: **Formiran Eko klub i patrole Čuvari životne sredine u osnovnoj školi**, sprovedene su dvije aktivnosti. Prva, formiran je Eko klub, a druga, obrazovane su Patrole Čuvari životne sredine. Uključivanjem djece u patrole, a učenika,

roditelja, zaposlenih iz škole i predstavnika Komunalne policije u Klub, isti su uvedeni u aktivnosti zaštite životne sredine putem konkretnih akcija predloženih u projektu (predavanja za učenike i odrasle, akcije čišćenja, rad sa komunalnom inspekcijom itd.). Kroz rad patrola i edukaciju koja im je obezbijedena djeca su imala priliku da stečena znanja o selektivnom sakupljanju otpada i reciklaži prenesu svojim vršnjacima, ali i članovima svojih porodica i šire zajednice. Aktivnosti su vodila oba koordinatora, i ispred Opštine Berane i iz navedene škole, a realizovale su se tokom mjeseca marta tekuće godine.

U cilju ostvarivanja drugog rezultata, **Povećan nivo informisanosti učenika i članova zajednice o selektivnom prikupljanju otpada i reciklaži** organizovano je ukupno 12 predavanja za učenike, zaposlene u školi i lokalnoj samoupravi, kao i za građane četiri okolne mjesne zajednice tokom aprila, maja i juna ove godine, partnerskim radom oba koordinatora. Kako realizaciju ovog projekta prati i predviđena medijska kampanja, do avgusta je urađeno sljedeće: održana su dva gostovanja na lokalnom radiju i data četiri obavještenja, urađena je jedna TV reportaža, objavljena su dva članka u novinama i tri teksta na školskom i opštinskom web-sajtu i zakupljen je bilbord u centru grada. Navedenom kampanjom željelo se promovisati dati projekat, ali i uticati na podizanje nivoa svijesti građana naše opštine. Tokom mjeseca maja održano je i likovno i literarno takmičenje na temu Hajde da svijet učinimo ljepšim za sve, za učenike sve tri gradske osnovne škole. Sve realizovane aktivnosti su sprovedene partnerskim radom koordinatora škole i Opštine Berane.

U cilju ostarivanja trećeg rezultata, **Smanjen nivo zagađenosti na lokalnom nivou**, realizovane su sljedeće aktivnosti: kupljene su kante za selektivno odlaganje otpada, koje su postavljene u JU OŠ Radomir Mitrović, kao i neophodna oprema za akcije čišćenja u navedenoj školi, ali i okolnim mjesnim zajednicama koje su obuhvaćene ovim projektom. Tokom marta i aprila su organizovane dvije akcije čišćenja koje su obuhvatile školsko dvorište i pojedine lokacije u tri mjesne zajednice (Donje Luge, Hareme, Budimlju) na kojima se već duže nelegalno odlagao otpad.

Očišćene lokacije su ozelenjene. Obje akcije čišćenja su sprovedene zajedničkom akcijom učenika, nastavnog, vannastavnog kadra i Savjeta roditelja date škole, predstavnika lokalne samouprave, Komunalne policije, zaposlenih JP Komunalno sa mehanizacijom, predstavnika NVO FORS Montenegro i Fondation Caritas Luxembourg. privatnih preduzetnika sa njihovom mehanizacijom, kao i građana navedenih mjesnih zajednica.

Iako je vodeći partner bila JU OŠ Radomir Mitrović, sve dosad realizovane aktivnosti su se sprovodile partnerskim radom obje institucije. Realizacija projekta je započela u februaru ove godine, a završetak projekta se planira za oktobar iste. Može se konstatovati da do sad problema u sprovođenju projektnih aktivnosti nije bilo.

Kako je realizacija projekta u toku, potrebno je navesti aktivnosti koje su preostale da se realizuju: nastavak edukacije učenika i građana i aktivnosti na čišćenju nelegalnih odlagališta, nastavak medijske kampanje i kao finalna aktivnost, organizovanje ekološke predstave.

Kao što je već navedeno, lokalna samouprava je u saradnji sa JU OŠ Radomir Mitrović, pripremila predlog projekta u cilju poboljšanja saradnje datih institucija na primjeni principa održivog razvoja na lokalnom nivou.

U tom cilju formirano je Koordinaciono tijelo koje se sastojalo od predstavnika lokalne samouprave, JU OŠ Radomir Mitrović i Savjeta roditelja, NVO FORS Montenegro i Fondation Caritas Luxembourg i pripremljen je predlog projekta. Projektom je predviđen niz

predavanja za učenike i građane, kao i raznovrsna medijska kampanja, i do avgusta je urađeno sljedeće: organizovano je ukupno 12 predavanja, održana su dva gostovanja na lokalnom radiju i data četiri obavještenja, urađena je jedna TV reportaža, objavljena su dva članka u novinama i tri teksta na školskom i opštinskom web-sajtu i zakupljen je bilbord u centru grada.

6. Rezultati dobre prakse

Edukacijom učenika o značaju pravilnog upravljanja čvrstim otpadom i njegovoj ponovnoj upotrebi željelo se postići usvajanje novih znanja i uspostavljanje pravilnih navika, što bi dovelo do poboljšanja ekološke svijesti i savjesti kod njih. Tako izgrađene ličnosti biće spremne da sve naučeno prenose i na druge, što će imati multiplicirajući efekat i doprinijeti održivosti ovog projekta.

Edukacijom odraslih, znači, zaposlenih u školama i lokalnoj upravi, roditelja i stanovnika ciljnih mjesnih zajednica očekuje se mijenjanje starih, pogrešnih navika, kada je riječ o odnosu prema sredini u kojoj žive. Sve to će doprinijeti i unapređenju stanja životne sredine na teritoriji opštine Berane.

Ciljne grupe su učenici od V do IX razreda, nastavno i vannastavno osoblje JU OŠ Radomir Mitrović, ali i ostalih gradskih osnovnih škola: Vuk Karadžić i Vukašin Radunović, roditelji, zaposleni u lokalnoj samoupravi i stanovništvo lokalnih mjesnih zajednica (Hareme, Donje Luge, Talum i Budimlja), što čini ukupno 750 direktnih korisnika.

Krajnji korisnici ovog projekta biće svi stanovnici opštine Berane, cca 35 000, prvenstveno zbog sveobuhvatne i raznovrsne medijske kampanje kojom se očekuje da će doći do poboljšanja nivoa ekološke svijesti, dok se predviđenim akcijama čišćenja pojedinih lokacija i kasnijim održavanjem istih očekuje i unapređeno stanje životne sredine, za sve njih. Projektom je predviđeno da koordinatori obe partnerske institucije pripremaju, mjesečne i fazne, kako narativne, tako i finansijske izvještaje, ali i prate realizaciju svih aktivnosti. Takođe, na kraju projekta je predviđen i finalni izvještaj.

Kako je jedna od projektnih aktivnosti bila i medijska kampanja, može se konstatovati da je u dosadašnjem toku implementacije projekta stanovništvo opštine Berane imalo priliku da se upozna sa samim projektom, ali i usvoji neka nova znanja, kada je riječ o upravljanju čvrstim otpadom i reciklaži.

Kako se ovaj projekat realizuje u sklopu većeg projekta Obrazovanje za održivi razvoj na zapadnom Balkanu, koji REC implementira u 25 opština Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Srbije, a koje se nalaze u slivu rijeke Drine, činjenica je da su se tokom sastanaka i seminara koje je organizovao REC proteklih mjeseci, sve te opštine upoznale i sa ovim projektom

Realizacijom dosadašnjih aktivnosti može se konstatovati da su lokacije koje su bile zahvaćene akcijama čišćenja i uređenja ostale i dalje uređene i čiste, što se može objasniti promijenjenim navikama kako učenika škole u kojoj se realizuje projekat, tako i građana okolnih mjesnih zajednica.

Takođe, učenici, nastavno i vannastavno osoblje JU OŠ Radomir Mitrović su prihvatili metod selektivnog odlaganja otpada zahvaljujući ne samo opremi koja je za to postavljena, već i kvalitetno organizovanim predavanjima na tu temu i radu patrola Čuvari životne sredine i Ekološkog kluba. U radu Patrola i Kluba se dokazalo da partnerstvom

škole, lokalne samouprave (Komunalne policije) i građana možemo, ne samo unaprijediti stanje životne sredine, već i poboljšati nivo ekološke svijesti građana, a što je osnovni preduslov za implementaciju principa održivog razvoja na lokalnom nivou.

7. Resursi

Ukupna vrijednost projekta je 19.340,06 €, od čega je donacija RECa 11.760,00 €, učešće Opštine Berane je 5.122,17 €, a JU OŠ Radomir Mitrović 2.457,89 €. Osim finansijskog učešća lokalne samouprave i škole, ove dvije ustanove su realizovale dosadašnje aktivnosti uz veliko učešće pojedinih zaposlenih (koordinatori projekta, predstavnici Komunalne policije) kao i korišćenje kancelarija i kancelarijskog materijala, ali i ostale opreme.

Veliki doprinos u radnoj snazi i mehanizaciji je dalo JP Komunalno u akcijama čišćenja. Podršku projektu su pružile i JU Centar za kulturu, JU OŠ Vuk Karadžić i JU OŠ Vukašin Radunović. NVO FORS Montenegro i Fondation Caritas Luxembourg su pružile savjetodavne usluge, kako u pripremi samog predloga projekta, tako i u realizaciji pojedinih aktivnosti. NVO Enfants je pružio pomoć pri animiranju djece i odraslih, pripadnika RAE populacije, za učešće u pojedinim aktivnostima. Takođe, u akcijama čišćenja su doprinos u mehanizaciji dali i pojedini privatni preduzetnici.

8. Održivost dobre prakse

Predviđenom edukacijom učenika o značaju pravilnog upravljanja čvrstim otpadom i njegovoj ponovnoj upotrebi želi se postići usvajanje novih znanja i uspostavljanje pravilnih navika, što bi dovelo do poboljšanja ekološke svijesti i savjesti kod njih. Tako izgrađene ličnosti biće spremne da sve naučeno prenose i na druge, što će imati multiplicirajući efekat i doprinijeti održivosti ovog projekta.

Edukacijom odraslih, znači, zaposlenih u školama i lokalnoj upravi, roditelja i stanovnika ciljnih mjesnih zajednica očekuje se mijenjanje starih, pogrešnih navika, kada je riječ o odnosu prema sredini u kojoj žive. Na taj način obezbijediće se i unapređenje stanja životne sredine. Kako je izgradnja Regionalne sanitarne deponije sa reciklažnim centrom, za opštine Berane, Andrijevića, Plav i Rožaje planirana uskoro, realizacijom ovog projekta građanima će se približiti tematika adekvatnog upravljanja čvrstim otpadom i ona vezana za reciklažu, te će samim tim isti lakše prihvatiti novine sa kojima će se susresti izgradnjom i stavljanjem funkciju navedene Deponije i Centra.

9. Podrška drugim jedinicama lokalne samouprave koji žele da preuzmu dobru praksu

Što se tiče preduslova za realizaciju ovakvog ili sličnog projekta, može se konstatovati da osim dobre volje pojedinih, važnih aktera u jednoj lokalnoj zajednici da pripreme kvalitetan predlog projekta koji bi onda dobio i finansijsku podršku od strane nekog donatora, ništa drugo nije potrebno.

Opština Berane je spremna da svim zainteresovanim lokalnim samoupravama prenese svoje iskustvo i stečeno znanje prilikom realizacije ovog projekta, u vidu organizovanih posjeta, obuka, seminara i sl.

10. Naučene lekcije - preporuke

Kako je realizacija ovog projekta još u toku, nije moguće u potpunosti dati odgovor na ovo pitanje. Ono što se utvrdilo prilikom realizacije dosadašnjih aktivnosti, jeste da je dati projekat i pitanje adekvatnog upravljanja otpadom animirao cjelokupnu zajednicu u beranskoj opštini i da formirano partnerstvo svih zainteresovanih aktera daje rezultate kada je u pitanju primjena principa održivog razvoja na lokalnom nivou.

PODSTICANJE SELEKTIVNOG PRIKUPLJANJA OTPADA NA TERITORIJI OPŠTINE BUDVA - "PRIKUPI DA SE NE BACI"

Naziv jedinice lokalne samouprave:

OPŠTINA BUDVA

Kratka informacija o jedinici lokalne samouprave (do 100 riječi):

Budva je primorska opština sa dominantnom turističkom privredom. Predstavlja turističku destinaciju koja ostvaruje najveći procenat učešća u ukupnom prihodu od turizma u Crnoj Gori mjereno, kako fizičkim pokazateljima (ostvaren promet: broj noćenja, i dr.), tako i finansijskim pokazateljima. Struktura turista obuhvata sve evropske destinacije - države, kao i države nekadašnjeg SSSR područja i države sa područja Balkana. Mali procenat turista dolazi sa ostalih kontinenata. Područje oko grada i duž obale poznato je i kao Budvanska rivijera. Nalazi se na Jadranskom moru, u Crnoj Gori, na 42°17'7"N i 18°50'37"E. Teritorija opštine Budva se proteže od uvale Jaz (na sjeverozapadu) do Buljaričkog polja (na jugoistoku), ima obalu dugu 36 km i zauzima površinu od 124 km².

Prema podacima sa poslednjeg popisa stanovništva na teritoriji opštine Budva živi oko 19.500 stanovnika. Prosječan broj članova domaćinstava je 2,7, sa gustom naseljenosti od 157 stanovnika po km².

Opštinu Budva, kao lokalnu upravu, čine 7 sekretarijata, 4 stručne službe i 4 posebne službe. Nadležni sekretarijat saradnik za realizaciju predmetnog projekta je sekretarijat za prostorno planiranje i održivi razvoj i javno preduzeće čiji je osnivač Opština - Komunalno javno stambeno preduzeće Budva - KSJP Budva koje je odgovorno za organizovanje poslova sakupljanja, transporta i odlaganja otpada na teritoriji opštine Budva.

Sažeti prikaz primjera dobre prakse (do 200 riječi):

Inicijativu za realizaciju projekta "Pokupi da se ne baci" je pokrenula NVO "Nezavisna građanska inicijativa", iz Budve, u saradnji sa Opštinom Budva. Cilj projekta je organizovano prikupljanje selektiranog komunalnog otpada na teritoriji opštine Budva. Trenutno postoje uslovi za prikupljanje samo papira što je i određeno kao predmet projekta. Prvi dio ovog projekta predstavlja uspostavljanje infrastrukturne osnove: reciklažno dvorište i kanali prodaje prikupljenih sekundarnih sirovina, tj. papira. Ciljnu grupu predstavljaju građani i privreda. Korisnici su turistička privreda - hoteli i trgovina. Projekat u ovom dijelu obezbijeduje i unaprijeđuje poslovni ambijent za turističku privredu na način što utiče na smanjenje troškova za prikupljanje smeća za kompanije. Druga ciljna grupa su građani. Projekat je podržalo Ministarstvo prostornog planiranja i održivog razvoja i učestvovalo na način što je obezbijedilo 50 specijalizovanih kontejnera za prikupljanje papira. Drugi dio projekta čini edukativna kampanja i odnosi se na promociju ekoloških vrijednosti, edukaciju u vezi načina prikupljanja čvrstog komunalnog otpada npr. u

zemljama Evropske unije - selekcija i podizanja svijesti u vezi za značajem selektivnog prikupljanja komunalnog otpada i reciklaže. Ciljnu grupu predstavljaju djeca i građani, kao i privredne kompanije.

Nosioci projekta su Opština Budva, KSJP Budva, NVO "Nezavisna građanska inicijativa", NVO "Green.me", NVO "Eko forum", Turistička organizacija opštine Budve, JP "Mediteran reklame, TV i Radio Budva i privatna kompanija Advertising Group.

Projekat predstavlja odličan koncept saradnje nevladinih organizacija i građana sa javnom upravom i javnim sektorom na pitanjima koji su od životnog značaja za jednu turističku opštinu u Crnoj Gori, kao ekološkoj državi, a to su ekologija i unaprijeđenje ekološke svijesti i primjena savremenih metoda u ovom smislu, pri čemu projekat omogućava kvalitet plus - unaprijeđenje poslovnog ambijenta.

Projekat je realizovan i ima razvojni karakter.

Osoba u jedinici lokalne samouprave zadužena za sprovođenje/koordinaciju projekta koji nominujete:

Anda Popović

Pozicija u jedinici lokalne samouprave:

Samostalni savjetnik I u Sekretarijatu za prostorno planiranje i održivi razvoj

Kontakt adresa:

Opština Budva, Trg Sunca br. 3, Budva

Telefon:

+382 33 451 287

e-mail:

urbanizam.bd@t-com.me

Potvrđujem da su podaci u prijavi istiniti.

Predsjednik opštine

Lazar Rađenović

Informacije o primjeru dobre prakse

1. Glavni problemi opštine

Problem neriješenog pitanja adekvatnog odlaganja i tretmana otpada postao je Opštini Budva limitirajući faktor razvoja, uzimajući u obzir da su na svim drugima poljima napravljeni značajani i u mnogome vidljivi napreci u dostizanju visokog mjesta na evropskoj/svjetskoj ljestvici turističkih metropola.

Prepoznavši problem upravljanja otpadom, kao jedan od ključnih, a cijeneći da je potrebno planirati i uspostaviti održivo upravljanje otpadom i postaviti viziju i ciljeve u smislu dugoročnog rješavanja ovog problema, izgradnja reciklažnog centra i sistematičnije upravljanje otpadom se nameću kao prioritetni projekat i zadatak.

2. Opis problema koji primjer dobre prakse treba da riješi

Opština Budva već duže vrijeme ima problem sa odlaganjem komunalnog otpada uslijed nepostojanja regionalne sanitarne deponije. Problem datira od 2008. godine kada je opština Budva imala vanrednu situaciju u opštini uslijed nepostojanja prostora za odlaganje komunalnog otpada. U međuvremenu otkazana je upotreba deponije Lovanja i KSJP Budva odlaže smeće u Podgorici od 2008. godine.

Budva je lider u crnogorskom turizmu i samim tim ima dodatnu obavezu da komunalnu čistoću održava na nivou koji je standard u Evropskoj uniji. Komunalna čistoća je jedan od kriterijuma pristupa tour operatera i mega agencija iz Evropske unije.

Imajući u vidu da je praksa selektivnog prikupljanja komunalnog otpada i reciklaža standard u ovim zemljama koje predstavljaju ciljnu grupu za produženje turističke sezone u pred i podsezoni, opština Budva je u obavezi da pored rješavanje problema prostora odlaganja komunalnog otpada prethodno započne i realizuje projekat selektivnog prikupljanja otpada i njegove reciklaže.

Projektom se započelo sa ustanovljenjem svijesti i podrške građana koja proizilazi iz spoznaje značaja zaštite životne sredine. Takođe, promovisani su benefiti privrednim kompanijama (hotelske kompanije i mega marketi) od ustanovljenja ovog projekta, što znači da je projekat doprinio i unaprijeđenju poslovnog ambijenta u opštini Budva.

Odlaganje komunalnog otpada, zbirno, u opštini Podgorica proizvodi enormne troškove, koji ozbiljno ugrožavaju rentabilnost rada opštinskog preduzeća KSJP i znače visoke cijene mjesečnih računa za građane i privredu.

3. Ciljevi dobre prakse

1. Podizanje svijesti građana o značaju zdrave životne sredine i njene zaštite;
2. Razvoj novog i održivog sistema ekoloških vrijednosti kroz uključivanje djece u projekat;

3. Razvoj svijesti i edukacija građana o načinima i evropskom standardu odlaganja komunalnog otpada (selekcija) u kontekstu budućeg održivog rješenja u načinu odlaganja čvrstog komunalnog otpada u vidu fabrike za prikupljanje i reciklažu u opštini Budva;
4. Razvoj podrške građana selektivnom načinu prikupljanja smeća - čvrstog komunalnog otpada;
5. Smanjenje troškova komunalnog preduzeća KSJP Budva u kontekstu smanjivanja fakturisanih usluga po predmetnom privredi i građanstvu;
6. Ostvarivanje prihoda od prodaje sekundarnih sirovina - papira;
7. Saradnja NVO i javne uprave i javnog setora u uvođenju novih rješenja i rješavanju problema odlaganja čvrstog komunalnog otpada;
8. Modelirati mogućnost uticaja građana na donošenje odluka i funkcionisanje lokalne vlasti;

4. Iniciranje i priprema dobre prakse

NVO "Nezavisna građanska inicijativa" je pokrenula inicijativu prema opštini Budva. Podrška opštine Budva inicijativi ove NVO je rezultirala saradnjom iste sa Komunalno stambenim preduzećem Budva (KSJP Budva). Kontakt osoba u ime Opštine Budva je bila Anđa Popović, samostalni savjetnik I, u Sekretarijatu za prostorno planiranje i održivi razvoj. Konačno, NVO "Nezavisna građanska inicijativa" je u saradnji sa KSJP Budva razradila korake za sprovođenje dobre prakse putem predloga projekta, izradom akcionog plana i media plana. Ovaj projekat je zasnovan na preporukama Lokalnog ekološkog akcionog plana Opštine Budva, koji je u prilogu.

Za ovu inicijativu NVO "Građanska inicijativa" se odlučila radi pokretanja projekta nove prakse i podrške naporima KSJP Budva da zaokruži održivu strategiju obrade i odlaganja čvrstog komunalnog otpada u vidu centra za reciklažu.

Ciljna grupa su građani, djeca posebno, i privreda, posebno hotelska i trgovinska velika preduzeća - mega marketi.

Projektom se započelo dakle sa ustanovljenjem i podizanjem na viši nivo svijesti i podrške građana koja će proizići iz spoznaje značaja zaštite životne sredine. Takođe, promovisani su benefiti korisnicima - privrednim kompanijama (u projektu su uključeni u ovoj fazi hotelska preduzeća i mega marketi) od ustanovljenja ovog projekta. Ovo znači da je projekat doprinio unaprijeđenju poslovnog ambijenta u Opštini. Ciljne grupe predmetnog projekta koji Opština kandiduje kao primjer dobre prakse su obje gore navedene, plus djeca koja obezbijeduju trajnost novom sistemu ekoloških vrijednosti. Projekat je otvoren za proširenje specijalizovanih ciljnih grupa u privredi i stvaranje benefita kroz akcije za građane.

Kompletnu pripremu projekta (izrada kompletne dokumentacije, koordinacija, priprema propagandnih materijala i slično) izvršila je NVO "Nezavisna građanska inicijativa".

Nosioci projekta su: KSJP Budva i Opština Budva.

Razlog zbog koga je ova inicijativa podržana od strane opštine Budva, a onda i od nadležnog Ministarstva za prostorno planiranje i održivi razvoj je sadržan u značaju koji problem odlaganja komunalnog otpada u opštini Budva ima.

5. Realizacija dobre prakse

1. Uspostavljanje infrastrukture za realizaciju dobre prakse predstavlja ustanovljenje reciklažnog dvorišta, koje podrazumijeva: natkriveni hangar i presu za papir. Nosilac obaveze ustanovljenja i funkcionisanja reciklažnog dvorišta je KSJP Budva. Reciklažno dvorište obuhvata slijedeće aktivnosti: presovanje i skladištenje papira. U ovoj organizacionoj jedinici zapošljena su 2 fizička radnika i jedan poslovođa. Lokacija je: naselje Vještica u Bečićima.

Trajanje realizacije: neograničeno (do unaprijeđenja rješenja).

Inicijalne faze formiranja reciklažnog dvorišta realizovane su 2006. godine u saradnji KSJP Budva, opštine Budva i donatora USAID/IRD.

2. Nabavka i distribucija kontejnera - specijalizovanih za prikupljanje papira je obuhvatila saradnju sa Ministarstvom prostornog planiranja i održivog razvoja, koje je podržalo projekat sa dokumentom broj 08 - 121/7 od 20.08.2010. godine. Ovo Ministarstvo je nabavilo 50 kontejnera, a KSJP je izvršila lociranje i distribuciju istih u opštini Budva, imajući u vidu raspored hotelskih i velikih trgovinskih preduzeća i gustinu naseljenosti stanovništva.

Trajanje realizacije: septembar 2010. - januar 2011.

3. Javna kampanja za podizanje svijesti o značaju reciklaže. Trajanje mart - jun 2011. godine. Sprovedena na lokalnim medijima (intervju, konferencije za štampu, gostovanja, specijalizovane emisije) i distribucijom flajera (500 komada) i postera (50 komada) od strane NVO "Nezavisna građanska inicijativa" i NVO "Green.me"

4. Postojeći autosmečar u KSJP Budva je prenamijenjen u kamion za prikupljanje papira. Istim gazduje i upotrebu organizuje KSJP Budva.

5. Pronalaženje kanala prodaje sekundarne sirovine: Preduzeće koje otkupljuje ove sekundarne sirovine je "Sveti Nikola", iz Nikšića. Prerada se obavlja u Srbiji. Cijena otkupa ove sirovine (papira) je 64,48 eura po toni.

Trajanje uspostavljanja kanala prodaje je od 31.05.2011. do daljnjeg.

6. Postavljanje INFO tabli (signalizacija projekta) na kontejnerskim stanicama koje obezbijeduju informisanost građana i privrede o postojanju kontejnera sa specijalnom namjenom; Table je postavilo i izradilo preduzeće "Advertising group" u periodu od 1. do 15. aprila 2011. godine.

Drugi dio projekta obuhvata edukativnu kampanju u vezi sa promocijom ekoloških vrijednosti i podizanjem svijesti o značaju selektivnog prikupljanja komunalnog otpada i reciklaže.

7. Sredstva za dizajniranje javne kampanje donirala je Turistička organizacija opštine Budva (osnivač: Opština Budva).

8. Javno preduzeće "Mediteran reklame" (osnivač: Opština Budva) je ustupilo bez naknade prostore za outdoor promociju projekta (bilboard, citylight). Donaciju ovog tipa uradila je i privatna kompanija za reklamiranje Advertising group iz Budve. Reklama je trajala od marta do juna 2011. godine.

9. Edukativna kampanja - direktan kanal: Sve tri NVO su organizovale, u saradnji sa vođom projekta u opštini Budva, Anđom Popović, nastavnicima i direktorima 3 osnove škole (OŠ "S.M. Ljubiša" - Zdenka Grbavčević, direktor, OŠ "Mirko Srzentić" - Slavko Dašić, direktor i OŠ "Druga osnovna škola" - Zorica Stanković, direktor), tri predavanja na temu "Značaj

selektivnog prikupljanja otpada i reciklaže" za generaciju 7. razreda osnovne škole ili 10 odjeljenja (oko 250 učenika). Na predavanjima učenicima su podijeljeni lifleti, sa mapom rasporeda kontejnera za papir.

Predavanja su organizovana u maju 2011. godine.

10. Akcije na stimulaciji vrijednosti projekta dobre prakse: Sve tri NVO su tokom trajanja projekta organizovale 4 posebne akcije prikupljanja starog papira u budvanskim školama, koje su rezultirale nagradama koje je obezbijedila Opština Budva. Učestovale su sve osnovne škole: OŠ "S.M.Ljubiša" - prikupila oko 3.000 kg papira, OŠ "Druga osnovna škola" - prikupila 500kg papira i OŠ "Mirko Srzentić" - prikupila oko 2.000 kg papira i Srednja škola "Danilo Kiš" - prikupila oko 500 kg papira

Akcija je trajala tokom maja 2011. godine.

Nagradu u vrijednosti od po 500 EUR su dobile OŠ "Stefan Mitrov Ljubiša" koja je prikupila najveću količinu i OŠ "Mirko Srzentić" koja je prikupila najviše papira po učeniku.

Proces primjene dobre prakse je vodila NVO "Nezavisna građanska inicijativa", u saradnji sa KSJP Budva i Opštinom Budva.

Projekat je počeo u avgustu 2010.g i trajao do juna 2011. godine. Projekat je do kraja sproveden u prvoj fazi. Tokom druge faze je potrebno obezbijediti reciklažno dvorište mnogo većeg kapaciteta i svu potrebnu opremu i sredstva za rad sa plastikom, staklom idr. komunalnim otpadom. U zavisnosti od toga koja vrsta otpada se sakuplja i dovozi u reciklažno dvorište određiće se i neophodna oprema, kao što su: specijalizovana vozila za određene vrste otpada, kontejneri, koševi, transporter, prese za papir, drobilice za staklo, kidalice, prese za plastiku, i sl.

Problem u sprovođenju projekta dobre prakse je bio pronalaženje kupca za presovani stari papir. Naime, u Crnoj Gori nema kompanija koje se bave otkupom sekundarnih sirovina - papir i njenom preradom na veliko. Kompanija sa kojom je uspostavljena saradnja "Sveti Nikola" iz Nikšića se bavi špedicijom. Za ozbiljnije uključivanje svih opština u Crnoj Gori u ovaj projekat dobre prakse potrebno je da se nadležno Ministarstvo uključi sa stimulacijama za osnivanje novih ili proširenje kapaciteta postojećih preduzeća, koja se bave otkupom i preradom ne samo papira, već i stakla, plastike i ostalog otpada. Navedeno je u početnoj fazi neophodno dok tržište ne uspostavi odnose ponude i tražnje koji će nametnuti biznis ideje bez uključivanja Ministarstava.

Iskustvo u okruženju kaže da postoje kompanije koje se predmetnim otkupom bave na veliko. Međutim, njihovo interesovanje je ekonomski neisplativo jer su troškovi prevoza sekundarnih sirovina veliki i bitno smanjuju prodajnu cijenu iste za KSJP Budva.

Ovo može biti ograničavajući faktor za neki budući period za primjenu ove dobre prakse u svakoj opštini u Crnoj Gori.

Javnu kampanju u trajanju mart - jun 2011. godine organizovale su 3 nevladine organizacije iz Budve: NVO "Nezavisna građanska inicijativa", NVO "Green.me" i NVO "Eko forum" i obuhvatila je medijsku prezentaciju projekta na TV Budva i Radio Budva, bez naknade.

Dvije konferencije (avgust 2010. godine i maj 2011. godine) za novinare su obezbijedile informisanje crnogorske javnosti i to preko dnevnih nacionalnih listova i TVCG. (Prilog 2 teksta objavljena u Vijestima)

Sredstva za dizajniranje javne kampanje donirala je Turistička organizacija Opštine

Budva (osnivač: opština Budva).

Javno preduzeće "Mediteran reklame" (osnivač: opština Budva) je ustupilo bez naknade prostore za outdoor promociju projekta (billboard, citylight). Donaciju ovog tipa uradila je i privatna kompanija za reklamiranje Advertising Group iz Budve.

Edukacija - direktan kanal: Sve tri NVO su organizovale u saradnji sa vođom projekta u opštini Budva, Anđom Popović i direktorima 3 osnovne škole (OŠ "S.M. Ljubiša", OŠ "Mirko Srzentić" i OŠ "Druga osnovna škola") 3 predavanja na temu značaja selektivnog prikupljanja otpada i reciklaže za generaciju 7. razred osnovne škole.

Tri NVO su obezbijedile i 500 kom lifleta kojima su promovisane vrijednosti projekta dobre prakse. Signalizacija projekta je obuhvatila postavljanje INFO tabli na svakoj kontejnerskoj stanici.

Akcije na stimulaciji vrijednosti projekta dobre prakse: Sve tri NVO su tokom trajanja projekta organizovale 4 posebne akcije prikupljanja starog papira u budvanskim osnovnim školama koje su rezultirale nagradama koje je obezbijedila opština Budva. Učestovale su sve 3 pomenute osnovne škole i srednja škola tj. sve škole koje u Budvi postoje.

6. Rezultati dobre prakse

Tokom i nakon realizacije projekta došlo je do smanjivanja količine komunalnog otpada koji se odlaze na deponije, do smanjenja troškova komunalnog preduzeća i povećanje prihoda komunalnog preduzeća.

Jedan broj preduzeća (hoteli, supermarketi) iz Budve smanjio je troškove odvoza otpada.

Hotel Maestral odvaja papir i kartonsku ambalažu i vrši njeno presovanje. Komunalno preduzeće besplatno odvozi tako selektovan papir.

PRIMJER:

HOTEL MAESTRAL - HIT MONTENEGRO - NOVA GORICA, SLOVENIJA, smješten u Pržnom, Sv. Stefan - Budva.

Na taj način hotel štedi 28 eura dnevno (cijena odvoza jednog kontejnera) , što na godišnjem nivou iznosi cca 10.000EUR.

KSJP Budva prodaje papir (cijena oko 60 eura po toni).

IZVOD IZ KNJIGOVODSTVENE EVIDENCIJE KSJP BUDVA:

1 bala papira ima u prosjeku 193 kg.

Dnevno KSJP Budva uspije da balira 4 tone.

Datumi i količine odveženog papira od strane preduzeća "Sveti Nikola" iz Nikšića:

31.05.2011. - 33780 kg

06.06.2011. - 33480 kg

28.06.2011. - 34820 kg

16.07.2011. - 34780 kg

06.08.2011. - 34780 kg

Imajući u vidu da je projekat koji kandidujemo lokalnog karaktera, primat je dat promociji istog na lokalnom nivou opštine Budva. Projekat je promovisan na elektronskim medijima koji pokrivaju opštinu Budva, TV Budva i Radio Budva, i koji predstavljaju izvor informisanosti o lokalnim dešavanjima za građane i privredu opštine Budva. Promocija je obuhvatila emitovanje reklamnog radio spota u trajanju od 10 sekundi, u periodu april-maj 2011. i telopa na televiziji u trajanju od 5 sekundi, u aprilu 2011. godine.

Dvije konferencije za štampu, koje su održane u avgustu 2010. godine i maju 2011. godine, obezbijedile su informisanost crnogorske javnosti i naravno budvanske javnosti kroz izvještavanje 3 dnevne nacionalne novine i TVCG.

Outdoor promovisanje reklamnog postera na billboard i city light površinama (3 billboard-a i 30 city light površina reklamnog prostora) u vlasništvu JP Mediteran reklame i AG Group trajalo je dva mjeseca (april-maj 2011.)

Signalizacija putem INFO table (na 4 lokacije - kontejnerske stanice + specijalna vozila KSJP Budva) sa podacima, što projekat dobre prakse predviđa, još uvijek traje i biće aktuelna do promovisanja novih faza projekta.

Promovisanje putem promotivnih materijala tipa brošure, lifleti i sl. je obavljena štampanjem i podijelom 500 komada lifleta koji su pokrili osnovna pitanja vezana za životnu sredinu i značaj selektivnog prikupljanja čvrstog komunalnog otpada sa mapom lokacija sa kontejnerima za papir. Lifleti su podijeljeni djeci 7. razreda svih osnovnih škola u Opštini.

Sprovođenjem ovog Projekta (u svim fazama) razvija se takav sistem upravljanja otpadom, kojim bi se:

- olakšalo iznalaženje pravilnog i trajnog načina za zbrinjavanje neiskorištenog otpada i ujedno eliminisao njegov negativni uticaj na životnu sredinu i zdravlje ljudi,
- koristile ekonomske mogućnosti koje nastaju iz otpada
- razvijao sistem ponovne upotrebe otpada i reciklaže (postizanje smanjenja ukupne količine otpada za cca 30%) što bi doprinijelo održivom i racionalnom korišćenju prirodnih resursa i
- smanjenjem količine otpada koju bi trebalo odložiti na konačno odlagalište (deponiju) smanjili bi se finansijski izdaci koje Opština Budva (građani) imaju zbog naknada koje se plaćaju .

7. Resursi

Izvori finansiranja:

1. Budžet opštine Budva: 3.500EUR

2. Državni budžet (nadležno Ministarstvo): cca 16.000EUR

3. Budžet: Turistička organizacija Budve: _____

4. Donatori (JP Mediteran reklame, Advertising group i TV Budva i Radio Budva): besplatno ustupljen reklamni (billboard i city light) i medijski prostor

5. Budžet KSJP Budva - mjesečna zarada komunalnog preduzeća: cca 7.700EUR od prodaje papira i cca 8.400EUR uštede od odvoženja na deponiju "Livade" u Podgorici.

6. Budžet KSJP Budva (infrastruktura - reciklažno dvorište): cca 16.000 EUR;
7. Budžet KSJP Budva(lični dohodci i druga davanja + materijalni troškovi): cca 15.000 (mjesečno)

Troškovi:

1. Nabavka kontejnera: cca 16.000EUR
 2. Troškovi komunalnog preduzeća: (hangar) cca 16.000EUR
Mjesečni troškovi komunalnog preduzeća
(plate zaposlenih na kamionu i presi, gorivo, ICB): cca 15.000EUR
 3. Izrada propagandnih materijala (lifleti,...): 1.831EUR
 4. Troškovi organizacije predavanja: 500EUR
 5. Nagrade školama: 2X500EUR
- Kadrovski resursi: članovi NVO, nastavnici u školama, zaposleni u KSJP Budva.

8. Održivost dobre prakse

Projekat će biti nastavljen proširivanjem na selektivno prikupljanje plastike, limenki i stakla. Sredstva će biti obezbijeđena prodajom starog papira i drugih vrsta prikupljenih sekundarnih sirovina. Mehanizam koji garantuje nastavak u budućnosti je uspostavljena poslovna praksa i resursi KSJP Budva koje je finansijski zainteresovano da nastavi projekat. Promjena ponašanja, u smislu prihvatanja nove prakse, preduzeća i građana je takođe evidentna, što olakšava proširenje projekta.

9. Podrška drugim jedinicama lokalne samouprave koji žele da preuzmu dobru praksu

Ne postoje posebni preduslovi koje bi druge opštine trebalo da ispune kako bi mogle da iskoriste ovaj projekat.

Učesnici u ovom projektu su spremni da svim zainteresovanim ponude kompletnu dokumentacionu osnovu projekta (plan projekta, akcioni plan, media plan), šemu logistike projekta, kalkulacije troškova i prihoda i sve druge informacije, savjete i slično.

Sve vrste obuka i stručne pomoći (na primjer organizacija predavanja) takođe su raspoložive.

10. Naučene lekcije - preporuke

Bolje uraditi:

- komunikacija komunalnog preduzeća i prodavnica koje bacaju kartonsku ambalažu;
- informisati građane i trgovce o obaveznosti selekcije otpada;
- organizovati otkup drugih sekundarnih sirovina (plastika, limenke, staklo).

Prepreke:

- nedovoljno razvijena ekološka svijest građana o značaju reciklaže;
- nepostojanje sistema sankcija za nedozvoljene načine odlaganja otpada;
- nekooperativnost trgovaca koji bacaju kartonsku ambalažu.

Pouke:

- za uspješan posao treba puno upornosti;
- ovakvi projekti teško opstaju na dugi rok bez podrške lokalne samouprave;
- za ovakve projekte, pored finansijskih sredstava, treba puno entuzijazma;
- finansijska održivost je neophodna za trajanje projekta.

USPOSTAVLJANJE I PROMOCIJA MODELA ODRŽIVOG RAZVOJA NA LOKALNOM NIVOU

Naziv jedinice lokalne samouprave:

OPŠTINA DANILOVGRAD

Kratka informacija o jedinici lokalne samouprave (do 100 riječi):

Opština Danilovgrad pripada centralnom dijelu Crne Gore. Nalazi se u centralnoj regiji u dolini rijeke Zete i dolinama njenih pritoka tj. u Bjelopavličkoj ravnici. Površina opštine Danilovgrad iznosi 501 km². Prema podacima popisa iz 2003. godine opština broji 16.523 stanovnika.

Područje opštine presijecaju sledeći djelovi primarne putne mreže Crne Gore, a to su Magistralni put M-18 (Podgorica-Danilovgrad-Nikšić 22,8km) i Regionalni put R-23 (Danilovgrad-Čevo 12km). Na području opštine prolazi i jednokolosiječna željeznička pruga Podgorica-Nikšić, u dužini od 31,3 km.

Geografski položaj opštine se može ocijeniti kao vrlo povoljan, jer je u susjedstvu Podgorice kao glavnog grada, prijestonice Cetinje i Nikšića drugog grada po veličini.

Sažeti prikaz primjera dobre prakse (do 200 riječi):

Januara 2010. godine počela je realizacija projekta "Promocija i jačanje koncepta održivog razvoja u Crnoj Gori" u saradnji Kancelarije za održivi razvoj Vlade Crne Gore i Vlade Holandije. Projekat je sadržao dvije komponente, od kojih se prva odnosila na izradu Nacionalne komunikacione strategije održivog razvoja, a druga na uspostavljanje i promociju modela održivog razvoja na lokalnom nivou.

Opština Danilovgrad je definisana kao pilot opština za sprovođenje druge komponente navedenog projekta, što je za rezultat imalo donošenje Strategije održivog razvoja opštine Danilovgrad i formiranje Lokalnog savjeta za održivi razvoj, čime je opština postala prva u Crnoj Gori koja je uspostavila i promovisala model održivog razvoja na lokalnom nivou.

Osoba u jedinici lokalne samouprave zadužena za sprovođenje/koordinaciju projekta koji nominujete:

Vidoje Pavićević

Pozicija u jedinici lokalne samouprave:

Potpredsjednik opštine Danilovgrad

Kontakt adresa:

Trg 9. decembra, Danilovgrad

Telefon:

+382 20 812 088

e-mail:

sodanilovgrad@t-com.me

Potvrđujem da su podaci u prijavi istiniti.

Predsjednik opštine

Branislav Đuranović

Informacije o primjeru dobre prakse

1. Glavni problemi opštine

Glavi problemi opštine su:

- nedovoljna valorizacija prirodnih resursa
- nedovoljna valorizacija mogućnosti radno aktivnog stanovništva
- nedovoljna valorizacija geo-strateškog položaja
- nedovoljna valorizacija kulturnih dobara
- nedovoljno razvijen odnos prema životnoj sredini

Pravci djelovanja u ovoj oblasti dati su sledećim dokumentima:

- Prostorni plan opštine Danilovgrad do 2020. godine
- Generalni urbanistički plan Danilovgrada
- Vizija održivog razvoja Danilovgrada 2007-2025. godine
- Višegodišnji investicioni plan 2010-2014. godine
- Plan upravljanja otpadom u opštini Danilovgrad 2010-2014. godine

2. Opis problema koji je primjer dobre prakse treba da riješi

PStrategija održivog razvoja opštine Danilovgrad je definisala probleme u različitim oblastima. U dijelu zaposlenosti, preduzetništva i javno privatnog partnerstva: nedostatak investicija i neodgovarajuća finansijska situacija.

Poljoprivreda: zasićenost poljoprivrednog zemljišta vodama, slaba zainteresovanost za poljoprivredu, usitnjenost posjeda, nedostatak investicija, nepostojanje otkupa poljoprivrednih viškova i nedovoljni prerađivački kapaciteti.

Šumarstvo: aerozagađenje, kisjele kiše, bespravna sječa i učestali požari. Biodiverzitet: nedostatak adekvatne kontrole i stepena zaštite. Lovstvo i ribolovstvo: nedostatak monitoringa sistema, upravljanja i nadzora nad sistemom.

Turizam: nedostatak evidencije o posjetama manastirima (kod vjerskog turizma), nepostojanje snimljenih prihoda i društveno ekonomskog efekta, niti monitoringa, nepostojanje jasne vizije o načinu realizacije specijalne turističke ponude (lovni, speleološki, seoski turizam...).

Mineralni resursi: tehnologija proizvodnje mora obezbijediti zaštitu životne sredine. Prostorno planiranje: nepoštovanje prostorno-planske dokumentacije i njenih smjernica može biti značajna prijetnja konceptu održivog razvoja.

Obrazovanje: nedostatak znanja iz oblasti ekologije i održivog razvoja.

Saobraćaj: neophodna rekonstrukcija i održavanje lokalnih puteva. Energetska efikasnost: smanjiti gubitke na mreži.

Otpad: nedostatak selektivnog sakupljanja otpada, nedovoljna tehnička opremljenost, nedostatak učešća privatnog sektora i loše navike građana. Kvalitet životne sredine: nedostatak podataka o kvalitetu zemljišta.

3. Ciljevi dobre prakse

Strategija održivog razvoja opštine Danilovgrad predstavlja dugoročni plan razvoja opštine, njenog ekonomskog, društvenog i ekološkog razvoja zasnovanog na principima i načelima održivog razvoja. Strategija polazi od analize stanja i karakteristika opštine i daje smjernice za njen razvoj na način koji zadovoljava potrebe sadašnjih generacija, ali pritom ne ugrožava mogućnost da buduće generacije zadovolje svoje potrebe.

Opština Danilovgrad je formirala Lokalni savjet za održivi razvoj, koji broji 24 člana, iz reda lokalne uprave, privrednog sektora, nezavisnih eksperata i NVO sektora. Lokalni savjet za održivi razvoj će se starati o poštovanju principa održivog razvoja kroz iniciranje, koordinaciju i sprovođenje. Ima mandat da sprovodi misiju održivog razvoja opštine Danilovgrad.

4. Iniciranje i priprema dobre prakse

Kancelarija za održivi razvoj Vlade Crne Gore je krajem 2009. godine aplicirala za sredstva Vlade Holandije sa projektom "Promocija i jačanje koncepta održivog razvoja u Crnoj Gori". Tokom 2010. godine je došlo do realizacije istog u saradnji Kancelarije za održivi razvoj Vlade Crne Gore i Vlade Holandije. Opština Danilovgrad je u navedenom projektu definisana kao pilot opština i to u cilju promocije održivog razvoja na lokalnom nivou.

Korake za sprovođenje dobre prakse razradio je tim eksperata Vlade Holandije, Kancelarija za održivi razvoj Vlade Crne Gore i Opština Danilovgrad, a prof. dr. Mihailo Burić je angažovan kao glavni ekspert u navedenom projektu.

Strategija održivog razvoja, kao dugoročni plan razvoja opštine i formirani Lokalni savjet za održivi razvoj su rezultati navedenog projekta. U okviru Lokalnog savjeta za održivi razvoj formiraće se i stalna radna grupa koja će imati mandat praćenja sprovođenja Akcionog plana Strategije održivog razvoja opštine Danilovgrad.

Strategija održivog razvoja u sebi sadrži i komunikacionu politiku, koja ima dva cilja. Jedan od ciljeva je da se lokalna zajednica u Danilovgradu informiše o postojanju Lokalnog savjeta za održivi razvoj, kao i o misiji i procedurama koji se odnose na Lokalni savjet za održivi razvoj. Drugi cilj proizilazi iz same strategije.

To znači da Lokalni savjet za održivi razvoj mora da širi svijest o konceptu održivog razvoja na lokalnom nivou, o izazovima za održivi razvoj na lokalnom nivou, kao i načinima da se na njih odgovori. Naravno, značajno je da se opština Danilovgrad informiše i uključi na nekoliko nivoa u inicijative koje se odnose na održivi razvoj.

Na primer, opština Danilovgrad, građani uopšte, poslovna zajednica, nevladine organizacije, škole i lokalni mediji. Značajnije je uključiti ove interesne grupe i podstaći ih i podržati u tome da sami preuzmu inicijative.

5. Realizacija dobre prakse

Priprema Strategije održivog razvoja opštine Danilovgrad počela je u januaru 2010. godine posjetom ekspertskog tima holandske Vlade Crnoj Gori. Tokom posjete opštine Danilovgrad, održani su sastanci sa rukovodstvom Opštine i sa širokim krugom predstavnika različitih društvenih struktura, razmatrani su pravci razvoja projekta i moguće prioritetne oblasti, te potencijali opštine, koji bi mogli biti dio Strategije održivog razvoja. Početak projekta je predstavljen na sjednici Nacionalnog savjeta za održivi razvoj i praćen od strane medija.

U martu 2010. godine Kancelarija za održivi razvoj je, nakon konsultacija sa Opštinom i ekspertskim timom Vlade Holandije, angažovala prof. dr Mihaila Burića kao glavnog nacionalnog eksperta za izradu strategije. U daljem nastavku rada, Opština Danilovgrad je efikasno izašla u susret potrebama kako nacionalnog eksperta, tako i Kancelarije za održivi razvoj Vlade Crne Gore, te je formirana posebna kancelarija za potrebe projekta.

Krajem maja/početkom juna 2010. godine održane su radionice za široki krug zainteresovanih strana u procesu uspostavljanja lokalnog sistema održivog razvoja u opštini Danilovgrad. Radionice su vodili eksperti holandskog tima i predstavnik Kancelarije za održivi razvoj. Pored predstavnika opštine, na radionici su učestvovali predstavnici javnih preduzeća, nevladinog sektora, kulturnih, sportskih centara kao i predstavnici poslovnog sektora. Rezultati radionice su poslužili kao osnova za izradu prvog nacrtu Strategije održivog razvoja opštine Danilovgrad.

U junu 2010. godine organizovana je studijska posjeta Holandiji, u okviru koje je predstavnik opštine imao priliku da se upozna sa najboljim lokalnim i nacionalnim praksama vezanim za održivi razvoj u Holandiji.

Drugi nacrt strategije je, pored holandskog tima eksperata, Kancelarije za održivi razvoj Vlade Crne Gore, razmatrao i Lokalni savjet za održivi razvoj, koji je formiran 3. decembra 2010. godine. Treći nacrt je predstavljen 20. decembra 2010. godine na završnoj Konferenciji u okviru projekta održanoj u ReSPA-i, na kojoj su zvanično predstavljeni i članovi Lokalnog savjeta za održivi razvoj opštine Danilovgrad.

Izradu Strategije održivog razvoja opštine Danilovgrad je vodila jedinica lokalne samouprave u saradnji sa glavnim ekspertom prof. dr Mihailom Burićem i Kancelarijom za održivi razvoj Vlade Crne Gore.

Uvid u nacrtu Strategije održivog razvoja opštine Danilovgrad imali su i eksperti Vlade Holandije, a kasnije po formiranju i članovi Lokalnog savjeta za održivi razvoj. Nacrt ovog dokumenta je zvanično predstavljen 20. decembra 2010. godine, na završnoj Konferenciji projekta, kada su predstavljeni i članovi Lokalnog savjeta za održivi razvoj.

Nakon navedenog, nacrt ovog dokumenta je upućen na javnu raspravu, da bi 05. aprila 2011. godine na sjednici Skupštine opštine Danilovgrad Strategija održivog razvoja opštine Danilovgrad bila usvojena.

S obzirom na značaj navedenog projekta Opština Danilovgrad je uputila dopise svim institucijama i ustanovama na njenoj teritoriji, privrednicima, NVO sektoru i pozvala ih da dostave svoje ideje, mišljenje i predloge, kako bi doprinijeli izradi ovog dokumenta.

Takođe, svi zainteresovani su se mogli i putem web sajta Opštine Danilovgrad, upoznati sa navedenim projektom, a na istom su se nalazili i kontakti gdje su mogli dostaviti svoje ideje, mišljenje i predloge.

6. Rezultati dobre prakse

Strategija održivog razvoja opštine Danilovgrad je dala konkretne predloge za rješavanje prisutnih problema. Strategijom održivog razvoja su opisani uzroci, posljedice i način prevazilaženja problema. Ovim dugoročnim dokumentom su jasno definisani pravci održivog razvoja i prioritetne oblasti razvoja opštine Danilovgrad, koji su u skladu sa principima održivog razvoja.

Akcionni plan Strategije održivog razvoja, biće detaljno razrađen u narednom periodu, te će se istim definisati konkretne aktivnosti, mjere za njihovo sprovođenje, rokovi, nosioci aktivnosti i indikatori za praćenje i ocjenu stepena implementacije.

Rezultati su definisani održivi projekti, koji su utemeljeni na principima uravnoteženog ekonomskog i društvenog razvoja uz poštovanje principa zaštite i unapređenja životne sredine.

S obzirom da je za potrebe projekta formirana kancelarija u opštini Danilovgrad, u istoj se nalazi evidencija vezana za cjelokupan proces realizacije projekta, takođe isto se može naći i u Kancelariji za održivi razvoj Vlade Crne Gore. Razni izvještaji, zapisnici sa radionica, sastanaka su potvrda o samom postupku realizacije navedenog projekta.

Takođe, Odluka o obrazovanju Lokalnog savjeta za održivi razvoj ("Sl. list CG-opštinski propisi", br. 41/10), Rješenje Predsjednika opštine Danilovgrad o imenovanju članova Lokalnog savjeta za održivi razvoj od 03.12.2010. godine. Takođe i Odluka o donošenju Strategije održivog razvoja opštine Danilovgrad ("Sl. list CG-opštinski propisi", br. 13/11).

Nacrt Strategije održivog razvoja opštine Danilovgrad je predstavljen na završnoj Konferenciji održanoj 20.12.2010. godine u ReSPA-i u Danilovgradu. Konferenciji su pored eksperata Vlade Holandije, predstavnika Kancelarije za održivi razvoj Vlade Crne Gore i opštine Danilovgrad, prisustvovali i predstavnici ambasada, međunarodnih institucija u Crnoj Gori, kao i predstavnici ostalih opština u Crnoj Gori. Osim sa nacrtom ovog dokumenta, prisutni su se upoznali i sa članovima Lokalnog savjeta za održivi razvoj opštine Danilovgrad.

Takođe, informacije o aktivnostima sprovedenim tokom realizacije navedenog projekta su objavljivane na web sajtu opštine Danilovgrad, kao što su radionice i završna konferencija.

Tokom trajanja javne rasprave svi zainteresovani su imali uvid u tekst strategije na opštinskom web sajtu. Trenutno je na web sajtu dostupna i informacija o novom projektu, koji je nastavak uspješne saradnje Vlade Holandije, Kancelarije za održivi razvoj Vlade Crne Gore i opštine Danilovgrad, a odnosi se na izradu Akcionog plana Strategije održivog razvoja opštine Danilovgrad, uz mogućnost preuzimanja konačnog teksta ovog dugoročnog dokumenta.

Izrada Strategije održivog razvoja opštine Danilovgrad omogućila je bolji uvid u trenutno stanje i način poboljšanja istog. Definisani su konkretni koraci u cilju podizanja kvaliteta života. Strategijom su definisani uzroci i posljedice problema navedenih pod tačkom 1, te su na osnovu navedenih problema definisane i aktivnosti i ciljevi.

Akcionim planom Strategije održivog razvoja opštine Danilovgrad, čijoj izradi će se pristupiti u narednom periodu, biće definisane prioritetne aktivnosti, mjere za njihovo sprovođenje, rokovi, nosioci navedenih aktivnosti, kao i indikatori za praćenje i ocjenu stepena implementacije.

U okviru Lokalnog savjeta za održivi razvoj formirana je radna grupa, koja će pristupiti izradi Akcionog plana.

7. Resursi

Sredstva za realizaciju cjelokupnog projekta obezbijedila je Vlada Holandije, a odnosila su se na organizovanje radionica, studijske posjete Holandiji, troškove izrade Strategije održivog razvoja opštine Danilovgrad, sa sredstvima obezbijeđenim za dizajniranje izgleda dokumenta sa pripremom za štampu, kao i prevod dokumenta na engleski jezik.

Kancelarija, sa svom neophodnom opremom za potrebe realizacije projekta, formirana je u opštini Danilovgrad. Službenica opštine je bila angažovana da pruži podršku glavnom ekspertu tokom izrade teksta Strategije održivog razvoja opštine Danilovgrad.

Takođe, po potrebi su i ostali službenici opštine angažovani za dostavljanje određenih podataka. Podaci o učesnicima u procesu kreiranja strategije, kao i ko je sve doprinio izradi istog se nalaze u tekstu Strategije održivog razvoja opštine Danilovgrad.

8. Održivost dobre prakse

Dobra praksa će biti nastavljena, najprije izradom Akcionog plana Strategije održivog razvoja opštine Danilovgrad, a zatim njegovom primjenom. Osnovni oblici finansiranja pojedinih projekata strategije, kako je to i navedeno u istoj, treba da se realizuju kroz tendere, BOT aranžmane, kredite i direktna ulaganja.

Za finansiranje sprovođenja ove strategije, treba imati u vidu i Instrument predpristupne pomoći (IPA). Jasni mehanizmi postoje i predstavljeni su samim dokumentom, čija dalja primjena je uslovljena donošenjem Akcionog plana u narednom periodu, za čiju izradu su sredstva obezbijeđena putem novog projekta, koji predstavlja nastavak uspješne saradnje Kancelarije za održivi razvoj Vlade Crne Gore, Vlade Holandije i opštine Danilovgrad.

9. Podrška drugim jedinicama lokalne samouprave koji žele da preuzmu dobru praksu

Jedinicama lokalne samouprave koje žele donijeti ovakav dokument možemo pomoći prenošenjem znanja i iskusta putem posjeta, stručne pomoći, savjeta i postojećeg materijala. Tekst Strategije održivog razvoja opštine Danilovgrad je dostupan na opštinskom web sajtu.

10. Naučene lekcije - preporuke

Pri donošenju dugoročnog dokumenta, kao što je strategija, potrebno je prikazati što objektivnije stanje u opštini. Najveću pažnju je potrebno posvetiti definisanju problema, njihovih uzroka i posljedica, a potom jasno postaviti ciljeve za svaki problem. Za uspješnost strategije neophodno je kontinuirano praćenje procesa njenog sprovođenja, odnosno uspostavljanje stalnog mehanizma monitoringa i izvještavanja o progresu implementacije.

Lokalni savjet za održivi razvoj ima mandate da sprovodi misiju održivog razvoja. Takođe i da daje doprinose za dobijanje podrške za sprovođenje same misije (na nacionalnom i međunarodnom planu). Postavljanje odgovarajućih predstavnika različitih interesnih grupa u savjet je jedan od ključnih faktora u ostvarivanju ciljeva.

SANACIJA I REKULTIVACIJA BIVŠEG RUDNIKA OLOVA I CINKA "BRSKOVO" U MOJKOVCU

Naziv jedinice lokalne samouprave:

OPŠTINA MOJKOVAC

Kratka informacija o jedinici lokalne samouprave (do 100 riječi):

Opština Mojkovac nalazi se u sjeveristočnom dijelu Crne Gore, u dolini rijeke Tare, između nacionalnih parkova Biogradske gore i Durmitora. Zahvata prostor od 367 km² i ima, po zadnjem popisu 8.600 stanovnika. Mojkovac je opštinski centar koji je udaljen od Podgorice 95 km, magistralnim putem, a nalazi se i na željezničkoj pruzi Bar-Beograd.

Pravci razvoja Mojkovca su turizam, proizvodnja hrane organskog porijekla i razvoj malog i srednjeg preduzetništva.

Sažeti prikaz primjera dobre prakse (do 200 riječi):

Poslije zatvaranja bivšeg rudnika olova i cinka u Mojkovcu 1991. godine, ostalo je flotacijsko jalovište-mojkovačka ekološka crna tačka.

Jalovište zahvata prostor od oko 18 ha, ograničeno je sa juga i zapada rijekom Tarom, sa istoka magistralnim putem (ul. Junaka mojkovačke bitke) i sa sjevera Juškovića potokom. Procjenjuje se da na Jalovištu ima oko 2.600.000 m³ flotacijskog materijala od kojih su dijelom teški metali, fenoli, sumpor i razni aditivi koji skupa značajno zagađuju životnu sredinu i utiču na veliki procenat kancerogenih oboljenja u Mojkovcu.

Početkom 1993. godine Služba za urbanizam lokalne uprave Mojkovac, dala je predlog sa analizom potrebnih finansijskih sredstva, mehanizacije i radne snage za zatrpavanje nepotopljenog dijela Jalovišta, u pov. od oko 10 ha. Angažovanjem odgovornih iz lokalne uprave kod državnih organa i institucija, naišlo se na razumijevanje i odobrena su sredstva iz Budžeta RCG, tako da je 1994. g. "Crnagoraput", u svojstvu izvođača, izvršila zatrpavanje nepotopljenog dijela, šljunkom iz rijeke Tare i Rudnice.

Ovim je spriječeno podizanje prašine sa Jalovišta u sušnom periodu godine, čime je smanjen procenat zagađivanja životne sredine. U narednom periodu na Jalovištu se odlagao svakojaki otpad i smeće a iz oštećenog fekalnog kolektora direktno su se izlivala otpadne vode.

Početkom 2002. godine, lokalna uprava uradila je nacrt programskog zadatka za sanaciju i rekultivaciju Jalovišta i isti prosljedila Ministarstvu za uređenje prostora i zaštitu životne sredine VCG. Odlukom Ministarstva formirana je Komisija koja je izradila Projektni zadatak za sanaciju Jalovišta.

Obrađivač glavnog projekta bio je građevinski fakultet iz Podgorice.

Osoba u jedinici lokalne samouprave zadužena za sprovođenje/koordinaciju projekta koji nominujete:

Vojislav Radović

Pozicija u jedinici lokalne samouprave:

Savjetnik za građevinarstvo

Kontakt adresa:

Trg Ljubomira Bakoča bb, Mojkovac

Telefon:

+382 69 376 364

+382 50 470 320

e-mail:

ekoparkbjelasica@t-com.me

Potvrđujem da su podaci u prijavi istiniti.

Predsjednik opštine

Radojica Vlaović

Informacije o primjeru dobre prakse

1. Glavni problemi opštine

Glavni problemi opštine su sadržani u sledećim dokumentima:

- Strateški plan opštine Mojkovac (2004-2007)
- Zelena Agenda usvojena 2010. godine
- Prostorno urbanistički plan opštine Mojkovac (2011-2020)

Deponija industrijskog otpada je sanirana 2011. godine, sistem za prečišćavanje gradskih otpadnih voda je u funkciji, a glavni problem opštine Mojkovac sada je deponija komunalnog otpada i određivanje lokacije za gradsko groblje Mojkovac, ograđivanje zona izvorišta u Gojakovićima gradskog vodovoda, stočne pijace u Gornjim Poljima i Slatini i zaštita životne sredine na teritoriji opštine Mojkovac.

2. Opis problema koji primjer dobre prakse treba da riješi

Sredinom 70-tih godina prošlog vijeka izgrađena je deponija za odlaganje materijala iz procesa flotacije olovo-cinkane rude rudnika "Brskovo" u Mojkovcu. Deponija je izgrađena uz samu desnu obalu rijeke Tare i magistralnog puta tj. ulice "Junaka mojковаčke bitke" i Juškovića potoka. U periodu od 16. godina na prostoru od oko 18 ha. Deponovano je 2.600,000 tona jalovinskog materijala. Jalovinski materijal sadrži teške metale (olovo, cink i dr.) kao i aditive iz procesa flotiranja koji zračenjem i zaprašivanjem okoline negativno utiču na građane Mojkovca i prigradskih naselja Tutiće i Gornja Polja, kao i na biljni i životinjski svijet na ovom području.

U vremenu postojanja deponije izražen je kod građana veliki procenat kancerogenih oboljenja disajnih puteva i plućnih organa. Ispitivanjem na oglednoj parceli od strane zavoda za subtropske kulture iz Bara utvrđen je 5-7 puta veći procenat teških metala u stabljikama trave, takođe i Institut za nuklearna istraživanja iz Vinče utvrdio je visok procenat zračenja koje se povezuje sa povećanim brojem kancerogenih oboljenja stanovništva svih uzrasta u Mojkovcu.

3. Ciljevi dobre prakse

Lokalna uprava Mojkovac željela je da prostor deponije jalovinskog materijala bude saniran i da se njegovom rekultivacijom privesti namjeni prema planskom dokumentu za koji je prethodno bio i namijenjen tj. zona "Sporta i rekreacije", a prevashodno da zaštitimo životnu sredinu (stanovništvo, biljni i životinjski svijet) od zaprašivanja otrovnom prašinom sa deponije.

Takođe cilj nam je bio da se izvrši prečišćavanje fekalnih otpadnih voda koje su se dijelom izlivala u samu deponiju a drugi dio u Juškovića potok i rijeku Taru, tj. da rijeku Taru i njenu utvrđenu prvu A klasu ne dovodimo u pitanje od strane Grada Mojkovca.

4. Iniciranje i priprema dobre prakse

Lokalna uprava Mojkovac je pokrenula inicijativu za rešenje problema sanacije i rekultivacije deponije u Mojkovcu. Lokalna uprava Mojkovac uradila je nacrt programskog zadatka za sanaciju i rekultivaciju deponije flotacijskog jalovišta olovo-cinkane rude rudnika "Brskovo" iz Mojkovca, a Ministarstvo uređenja prostora kroz akcioni plan utvrdilo je projektni zadatak, dalo na tender izradu glavnog projekta kojim je definisana sanacija i rekultivacija u tri faze:

I faza: saniranje kolektora otpadnih voda, izgradnja sistema za prečišćavanje otpadnih voda i regulacija Jušković potoka-završena u oktobru 2008.godine; II faza: soldifikacija terena na projektovane kote Jalovišta, završena krajem 2009. godine, III faza: zatrpavanje Jalovišta zemljanim materijalom i izgradnja atmosferske kanalizacije, završena jula 2011. godine.

Dobra praksa lokalne uprave Mojkovac zasnovana je na strateškom planu 2004-2007. godine Zelenoj Agendi iz 2010. godine. Lokalna uprava se odlučila za ovu inicijativu jer su deponija i otpadne vode predstavljale crnu ekološku tačku u Mojkovcu. Ugroženo je cjelokupno stanovništvo grada sa prigradskim naseljima (Tutiće, Gornja Polja i dr.) i rijeka Tara koja je pod zaštitom UNESKA. Procjena je da je broj ugroženih korisnika oko 4.100. Prema nezvaničnim podacima između dva poslednja popisa Mojkovac je napustilo oko 1.400 stanovnika.

5. Realizacija dobre prakse

Aktivnost je podrazumijevala iniciranje problema kod državnih organa i institucija u cilju iznalaženja finansijskih sredstava za zatrpavanje nepotopljenog dijela deponije. Aktivnost je vodio predsjednik opštine i stručne službe. Aktivnost je trajala od marta 1993. godine do maja 1994. godine. Aktivnost se realizovala dijelom u Podgorici oko planiranja obezbjeđenja finansijskih sredstava i izbora izvođača, dok su radovi zatrpavanja nepotopljenog dijela jalovišta šljunkom izvedeni u Mojkovcu. 2002. godine u roku od tri mjeseca lokalna uprava je izradila nacrt programskog zadatka za sanaciju jalovišta a nadležno Ministarstvo formiralo je Komisiju i utvrdilo projektni zadatak, pripremiilo tender za izbor najpovoljnijeg obrađivača glavnog projekta u roku od devet mjeseci.

I faza realizacije projekta bila je tokom 2006, 2007 i 2008. godine. II faza urađena je tokom 2009. godine. III faza rađena je od sredine 2010 do jula 2011. godine. Partneri lokalne uprave bili su: Ministarstvo uređenja prostora i zaštite životne sredine, Ministarstvo finansija i Direkcija javnih radova. Medijsku aktivnost podržale su NVO Tara, Eko-turs i Društvo prijatelja Bjelasice i Komova, međunarodna organizacija CHF Internacional, FORS Montenegro i dr. Finansijska pomoć dobijena je od strane Republike Češke i Kraljevine Holandije.

Jedinica lokalne uprave bila je dežurni inicijator a partner je sprovodio primjenu dobre prakse. Primjena dobre prakse trajala je sa prekidima od 1993-94, pa nastavljena od 2002-2011. Praksa je u potpunosti primijenjena.

Problemi u primjeni prakse su se ogledali u nedostatku finansijskih sredstava a isti su prevaziđeni sredstvima iz Budžeta Crne Gore i od donatora.

Informacije su se plasirale preko medija, brošura-flajera, tribina, sastanaka (formirana radna grupa od predstavnika lokalne uprave, građana i NVO koja je radila na informisanju o problemima Jalovišta).

6. Rezultati dobre prakse

Rezultati prakse su pozitivni, jer uz razumijevanje svih nadležnih državnih organa i institucija i međunarodnih organizacija sanacija i rekultivacija je izvršena u cjelini.

Dobra praksa je sprovedena kroz program kapitalnih investicija CG a iz Budžeta su obezbjeđivana sredstva, dijelom od donatora.

Za korisnike usluga - sve stanovnike Mojkovca i prigradskih naselja riješeno je ,maltene životno pitanje u pogledu zdrave životne sredine i sanirana crna ekološka tačka.

Od dobre prakse,oko 50% stanovništva opštine koje gravitira gradskim područjem ima neposrednu korist, dok ostatak ima posrednu korist.

Evidencija se vodi u nadležnom sekretarijatu za poslove uređenja porstora i zaštite životne sredine kao i kod nadležnih državnih organa (ispitivanje kvaiteta vode i vazduha).

Dobra praksa je promovisana na sve gore navedene načine, preko kojih su upoznati građani opštine i države, i maksimalno zadovoljni učinjenim.

Nije poznato da je neka druga jedinica lokalne uprave otpočela sa primjenom predmetne dobre prakse.

Sa sanacijom i rekultivacijom Jalovišta , riješena su 3 od više glavnih problema: sanirana deponija; izgrađen sistem za prečišćavanje otpadnih voda i regulisan je bujični Juškovića potok.

7. Resursi

Troškovi relizacije iznose oko 10,6 miliona €, od toga je iz Budžeta CG finasirano 8,6 milona € a 2 milona € je donacija Republike Češke i Kraljevine Holandije.

Resursi su obezbjeđeni najvećim dijelom od lokalne uprave i GTZ(kancelarija, kompjuteri, oprema i sl.)

Saniranjem jalovišta opština je dobila prostor prema planskom dokumentu sa namjenom za "Sport i rekreaciju" i u fazi je izrada DUP-a ove zone, tako da se mogu privući zainteresovani investitori da ulože znatna sredstva i poboljšaju turističku ponudu Mojkovca.

8. Održivost dobre prakse

Dobra praksa biće nastavljena kod rešavanja glavnih problema opštine Mojkovac kao što su:

- deponija komunalnog otpada (u fazi je izrada plana upravljanja otpadom, njegova javna rasprava i usvajanje)
- gradsko groblje Mojkovac (formirana je Komisija za izbor lokacije u skladu sa Prostorno urbanističkim planom opštine Mojkovac)
- stočna pijaca (definisana je DUP-om Zone komunalnih objekata u Babića Polju, predstoji aktivnost na izradi glavnog projekta).

Uticaj dobre prakse nam daje smjernice kako da u skladu sa planskim dokumentima i uz pomoć Partnera rešavamo jedan problem za drugim i tako stvaramo bolje uslove za

izgradnju potrebne infrastrukture i bolje ponude za privlačenje investitora za pokretanje biznisa i otvaranje novih radnih mjesta. U budućnosti se stvaraju uslovi za promjenu navika ponašanja kroz demokratizaciju odnosa.

9. Podrška drugim jedinicama lokalne samouprave koji žele da preuzmu dobru praksu

Ne postoje neki specifični preduslovi kao što su: organizacioni, finansijski, geografski i dr. već se dobra praksa može primjenjivati u drugim jedinicama.

Drugim jedinicama lokalne uprave možemo ponuditi projekte (primjer je slična deponija u opštini Pljevlja rudnika olova i cinka "Šuplja stijena"), obuku, stručnu pomoć i savjete.

10. Naučene lekcije - preporuke

Za rešavanje ovakve vrste problema potrebna je motivacija i velika upornost da se istraje, da ne dođe do zaustavljanja na brojnim pragovima ograničenja.

Postojala je mogućnost da se rešenje sistema prečišćavanja otpadnih voda riješi na drugačiji način tako da u eksploataciji bude jeftinije za iznos utroška za električnu energiju, međutim staro je pravilo "ne ljuti onoga od koga zavisiš".

Naučena je lekcija da je uzajamno pomaganje zajednički napredak.

IZVOĐENJE JAVNIH RADOVA U CILJU ODRŽIVOG RAZVOJA I ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Naziv jedinice lokalne samouprave:

OPŠTINA PLJEVLJA

Kratka informacija o jedinici lokalne samouprave (do 100 riječi):

Sekretarijat za komunalno stambene poslove, saobraćaj i vode Opštine Pljevlja vrši poslove lokalne uprave, koje se odnose na: obavljanje komunalnih djelatnosti, snadbjevanje vodom za piće, javnom čistoćom, javnom rasvjetom, uređivanjem i održavanjem javnih površina, održavanje groblja, učestvuje u izradi Nacrta plana upravljanja otpadom, regulacija i održavanje rječnih korita, vodi evidenciju komunalnih i otpadnih voda i zagađivača, prati održavanje i zaštićuje opštinske puteve, reguliše i definiše prevoz u opštini, vrši nadzor nad javnim preduzećima iz stambeno komunalne oblasti, kao i druge poslove koji su predviđeni članom 3 Odluke o organizaciji i načinu rada lokalne uprave Opštine Pljevlja.

Sažeti prikaz primjera dobre prakse (do 200 riječi):

Kandidovani primjer dobre prakse pokazuje kako jedna lokalna jedinica lokalne samouprave (Sekretarijat za stambeno komunalne poslove, saobraćaj i vode Opštine Pljevlja), uz partnerstvo sa javnim preduzećem (JP Čistoća), Biroom rada Pljevlja, lokalnim nevladinim sektorom i lokalnim mjesnim zajednicama, doprinosi očuvanju zaštite životne sredine na teritoriji opštine Pljevlja putem javnih radova. Pomenuti Sekretarijat, u saradnji sa mjesnim zajednicama i nevladinim sektorom, prvo razmotri probleme iz oblasti održivog razvoja i zaštite životne sredine u opštini, i predlaže aktivnosti koje bi doprinijeli rješavanju tih problema putem javnih radova. Zatim pristupa pisanju programa i aktivnosti javnog rada, i sa time konkuriše kod Zavoda za zapošljavanje Crne Gore. Ove javne radove, nakon odobravanja od strane ZZCG, realizuje u partnerstvu sa Javnim preduzećem Čistoća, preko kojih se nezaposlena lica, sa evidencije Biroa rada u Pljevljima, upošljavaju. Konkretan primjer ove dobre prakse pomenutog Sekretarijata je realizacija 3 javna rada u 2010. godini: Anketiranje mještana prigradskih naselja Pljevalja o potrebama komunalnih usluga (uposlene 2 osobe), Čišćenje divljih deponija na putnom pravcu Komini-Dobra voda (uposleno 5 lica), Čišćenje i uređenje divlje deponije u Gotovuši (uposleno 5 lica), i 2 javna rada u 2011. godini: II faza čišćenja divlje deponije kod Srdanovog Groba i čišćenje deponije u Boljanićima (uposleno 6 lica), Čišćenje i uređenje korita rijeke Vezišnice (uposlena 4 lica).

Preko ovih javnih radova se uradilo i radiće se na zaštiti životne sredine, kroz uklanjanje divljih deponija i rješavanjem odlaganja komunalnog otpada. Takođe, ovo je dobar primjer i saradnje Sekretarijata sa javnim preduzećem, Biroom rada, mjesnim zajednicama i nevladinim sektorom. Isto tako, preko javnih radova se rješavaju i socijalni problemi, to jeste upošljavanje teže uposlivih lica sa evidencije Biroa rada.

Osoba u jedinici lokalne samouprave zadužena za sprovođenje/koordinaciju projekta koji nominujete:

Vaso Knežević

Pozicija u jedinici lokalne samouprave:

Samostalni namještenik II za zaštitu životne sredine

Kontakt adresa:

Ulica Kralja Petra I, br. 48, Pljevlja

Telefon:

+382 67 821 399

e-mail:

vasoknezevic@yahoo.com

Potvrđujem da su podaci u prijavi istiniti.

Predsjednik opštine

Dr Filip Vuković

Informacije o primjeru dobre prakse

1. Glavni problemi opštine

Glavni problemi iz djelokruga Sekretarijata za stambeno komunalne poslove, saobraćaj i vode Opštine Pljevlja su: odlaganje komunalnog otpada na seoskom i prigradskom području, veliki broj divljih deponija, psi lutalice, stara vodovodna infrastruktura u gradu i vodosnadbjevanje grada i sela, loša gradska putna i seoska infrastruktura, nedostatak gradske sanitarne deponije, nedostatak mehanizacije za odvoz komunalnog otpada i slično. Ovi problemi su navedeni u Prostorno-urbanističkom planu opštine Pljevlja, u Strategiji ruralnog razvoja opštine Pljevlja, Lokalnom akcionom planu za biodiverzitet i Strategiji za upravljanje komunalnim otpadom. Problem zaštite životne sredine je i problem u cijeloj Crnoj Gori, iako je proglašena za ekološku državu, a naročito je problem u opštini Pljevlja, kao najzagađenijoj sredini u Crnoj Gori.

2. Opis problema koji primjer dobre prakse treba da riješi

Glavni problem, koji se ovim primjerom dobre prakse želi da riješi, su divlje deponije i neuređen prostor, s jedne strane, a sa druge strane nezaposlenost teže uposljivih lica. Glavni uzroci za stvaranje divljih deponija su najviše mentalitet ljudi, zatim nepostojanje komunalnih usluga na seoskom području, kao i manjak posuda za odlaganje otpada u gradu. Ovim problemom su najviše pogođeni stanovnici naselja gdje se nalaze takve divlje deponije i neuređen prostor (prigradska naselja Pljevalja), turisti i vozači, jer se većina deponija nalazi pored putnih pravaca, kao i ribolovci i ljubitelji prirode, jer se otpad odlaže i na obale rijeka kao i u same rijeke.

Drugi problem je i veliki broj nezaposlenih lica na Birou rada u Pljevljima, koji spadaju u teže uposliva lica. Preko javnih radova mi želimo da ovaj broj nezaposlenih smanjimo, i da jednim dijelom riješimo socijalni problem. Takođe, problem je i što za javne radove nevlada zainteresovanost među lokalnim samoupravama. Crna Gora kao ekološka država ima veliki broj divljih deponija, smeća i neuređenog prostora. Pljevlja kao jedan od najzagađenijih gradova u Crnoj Gori, a i na Balkanu su grad kod koga je ovaj problem naizraženiji, jer usljed postojanja zagađivača kao što je Termoelektrana, Rudnik uglja, kotlarnice ljudi malo vode računa o očuvanju životne sredine, jer kod njih vlada potpuna nezainteresovanost i ne postoji dovoljno razvijena svijest o očuvanju prirode.

3. Ciljevi dobre prakse

Ovim primjerom dobre prakse željeli smo da postignemo sledeće: društveno koristan rad, tj. očuvanje životne sredine kroz čišćenje divljih deponija i korita rijeke Vežišnice, očuvanje životne sredine, kroz anketiranje mještana prigradskih naselja smo željeli da ustanovimo mišljenja tog stanovništva o potrebama za komunalnim uslugama (pošto u tim naseljima ne postoje posude za odlaganje otpada), rješavanje socijalnih pitanja (upošljavanje teže uposljivih lica), a sve to kroz partnerstvo sa javnim preduzećem JP

Čistoća, i u saradnji sa mjesnim zajednicama i nevladinim sektorom. Ovim primjerom smo željeli da animiramo i ostale opštine, javna preduzeća, nevladin sektor, da preko javnih radova upošljavaju nezaposlena lica i da ostvaruju društveno koristan rad u oblasti zaštite životne sredine.

4. Iniciranje i priprema dobre prakse

Inicijatori ove dobre prakse je bio Sekretarijat za komunalno stambene poslove, saobraćaj i vode Opštine Pljevlja, jer je on i naručilac javnih radova. Naravno, predloge za javne radove su davali i građani, nevladin sektor, javno preduzeće Čistoća i Biro rada Pljevlja. Naš Sekretarijat je na osnovu takvih predloga i ideja sačinio pomenute javne radove, na dobrobit svih predlagača.

Na osnovu takvih predloga i sastanaka sa svim zainteresovanim licima i predlagačima, razrađeni su projekti iz kojih su proistekli ovi javni radovi. Treba napomenuti, da su svi javni radovi u skladu sa Strategijom upravljanja otpadom Opštine Pljevlja, a kroz budžetske stavke pomenuti Sekretarijat je predviđao javne radove i opredjeljivao određene finansijske troškove.

Ovaj primjer dobre prakse je zasnovan na više različitih planova: Strategija upravljanja komunalnim otpadom, Strategija zapošljavanja u opštini Pljevlja i Budžetom za 2010. i 2011. godinu. Na osnovu ovoga vidi se da se sredstva i aktivnosti za pomenute javne radove unaprijed planiraju.

Za ovu inicijativu smo se odlučili zbog toga što udruženim razmišljanjima i zajedničkim ostvarivanjima ciljeva, realizujemo javne radove koji rješavaju određene probleme u Pljevljima (nezaposlenost, nelegalno odlaganje otpada, neuređenost prostora). Na ovaj način se postiže više rezultata, i primjer je dobre prakse i saradnje na različitim nivoima i među različitim subjektima.

Korisnici ove dobre prakse su, između ostalog i uposlena lica preko javnih radova (za 2010. uposleno je bilo 12 lica, a za 2011. 10 lica). Isto tako, korisnici su i svi građani opštine Pljevlja, jer ovim primjerom dobre prakse se utiče na čistiju okolinu i unapređenje komunalnih usluga na području opštine. Korisnici su i prolaznici i turisti, koji prolaze našim putevima, pored rijeka, izletišta, kao i ljubitelji prirode, ribolovci, lovci, ekolozi, a i šira društvena zajednica Crne Gore.

5. Realizacija dobre prakse

Ovaj primjer dobre prakse se sastoji iz više aktivnosti, tj. javnih radova. U 2010. godini su realizovana 3 javna rada, a u 2011. godini su u toku 2 javna rada.

U 2010. javni radovi su bili sledeći:

1) "Anketiranje mještana prigradskih naselja Pljevalja o potrebama komunalnih usluga", gdje su uposlene bile 2 osobe, koje su anketirale 380 domaćinstava u prigradskom području Pljevalja gdje ne postoje komunalne usluge. Kroz ankete se saznalo kako stanovništvo komentariše nelegalno odlaganje otpada, gdje oni odlažu otpad, da li bi pristali da im se postave posude za odlaganje otpada i da plaćaju komunalne usluge.

Kroz ovaj javni rad, koji je trajao 2 mjeseca, dobili smo povratnu informaciju od građana, i na neki način smo ih uključili u process rješavanja problema odlaganja otpada.

2) "Čišćenje divljih deponija na putnom pravcu Komini-Dobra voda", gdje je uposleno 5 lica, na 2 mjeseca, a rezultat je bio da su pomenute deponije očišćene, a prostor nekadašnjih deponija uređen.

3) "Čišćenje i uređenje divlje deponije u Gotovuši", gdje je uposleno 5 lica, na 2 mjeseca, a rezultat je bio da su pomenute deponije očišćene, a proctor nekadašnjih deponija uređen.

U 2011. javni radovi su:

1) "Čišćenje i uređenje korita rijeke Vezišnice", gdje je uposleno 4 lica, na 2 mjeseca, a javnim radom je predviđeno uklanjanje divljih deponija na obalama Vezišnice, kao i čišćenje samog korita rijeke od otpada.

2) "Čišćenje divlje deponije u Boljanićima i na Srdanovom grobu", gdje je uposleno 6 lica, na 2 mjeseca, na uklanjanju pomenutih deponija koje se nalaze na seoskom području Pljevalja.

Svi ovi javni radovi su osmišljeni od strane pomenutog Sekretarijata, a u saradnji sa građanima, javnim preduzećem, NVO sektorom, mjesnim zajednicama i Biroom rada u Pljevljima. Sa ovim predlozima za javne radove, a u partnerstvu sa JP Čistoća, naš Sekretarijat je dao predloge Birou rada za odobravanje ovih javnih radova. Kada ZZZCG odobri javne radove, Biro rada Pljevlja izvrši odabir nezaposlenih lica, na osnovu kriterijuma koje smo tražili, i nezaposlena lica se vode preko JP Čistoća kao uposleni preko javnih radova. Sekretarijat obezbjeđuje nadzorni organ i sredstva za rad, kao i opremu za rad i nadoknadu za odvoz otpada JP Čistoći. JP Čistoća je dužna da void šihte za uposlena lica i da vrši isplatu plata kada im ZZZCG uplati na njihov račun. JP Čistoća, takođe, vrši odvoz otpada od mjesta sakupljanja do gradske deponije.

Svaki od pomenutih javnih radova je trajao po 2 mjeseca.

Proces primjene dobre prakse je vodio Sekretarijat za komunalno stambene poslove, saobraćaj i vode Opštine Pljevlja. On je i naručilac i nadzorni organ za pomenute javne radove.

Primjenu ove dobre prakse smo započeli u 2010. godini, i dalje traje.

Praksa je u potpunosti primjenjena za 2010. godinu, dok je za 2011. godinu još uvijek u toku, i nastaviće se i dalje sa ovim primjerom dobre prakse, jer se ovim primjerom rješava više problema zastupljenih u opštini Pljevlja. Javni radovi za 2011. godinu su u toku, i trajaće do 15 avgusta ove godine.

U toku realizovanja javnih radova dolazilo je do određenih problema, najviše u smislu obezbjeđivanja prevoza uposlenih lica do mjesta obavljanja radova. Takođe, problem su predstavljali i otežani uslovi za ove vrste radova, jer usled velikih vrućina, zaraslih deponija, prisustva zmija i nehigijenskih uslova, ipak su bili realizovani javni radovi u 2010., a uspješno se realizuju i u 2011. godini. Jedan od problema je bio i manjak finansijskih sredstava Opštine Pljevlja i vršenje isplate JP Čistoća za komunalne usluge prilikom javnih radova. Međutim, uz dobre partnerske odnose i razumjevanje i ti problemi su prevazilazeni.

Prije konkurisanja za javne radove kod Biroa rada, naš Sekretarijat je putem raznih sastanaka sa građanima, predstavnicima mjesnih zajednica i nevladinih organizacija, sastavljao planove za buduće javne radove.

Takođe, u saradnji sa JP Čistoća, predlozi za javne radove su finalizovani i kao takvi učestvovali na Konkursu za javne radove. Nakon toga, informacije o javnim radovima su prenošene putem lokalne televizije, radija i lokalnih novina. Sve aktivnosti su bilježene i fotoaparatom, tako da na transparentan način prikazuju kako je nekad bilo, i kako je posle realizovanih javnih radova.

Preko medija smo apelovali i na nesavjesne građane da ne odlažu nelegalno otpad i da ne zagađuju životnu sredinu, već da zajedno sa njima rješavamo probleme nelegalnog odlaganja otpada i zaštite životne sredine u Pljevljima.

6. Rezultati dobre prakse

Naša dobra praksa je uticala na djelimično rješavanje problema nelegalnog odlaganja otpada, na zapošljavanje teže uposlivih lica sa evidencije Biroa rada, na uređenje prostora i očuvanje životne sredine, na promjenu ponašanja stanovnika Pljevalja, kao i na promjenu ponašanja nadležnih organa zaduženih za očuvanje javnog reda i čuvanja od nelegalnog odlaganja otpada (kao npr. JP "Čistoća", komunalna policija, nadležni u Opštini Pljevlja, pljevaljski zagađivači i dr.). Ovim pozitivnim primjerom se dosta uradilo na poboljšanju i očuvanju životne sredine, a takođe će se nastaviti i u narednom periodu, tako da se očekuju maksimalno pozitivni rezultati na ovom polju.

Ovaj primjer dobre prakse je umnogome doprinio da se obrati pažnja po pitanju rješavanja komunalnog otpada na ovaj funkcionalan način, tako da su ovu problematiku prepoznali i predsjednik Opštine Pljevlja, kao i odbornici, tako da se od prošle godine budžetom izdvajaju veća sredstva za aktivnosti predviđene javnim radovima.

Korisnici usluga su najviše bili stanovnici mjesta u čijim blizinama su se nalazile divlje deponije, kao i ona domaćinstva koja ranije nijesu imala posude za odlaganje otpada ni komunalne usluge.

Svi oni su bili zadovoljni postignutim rezultatima. Takođe, korisnici su i uposlena lica preko javnih radova, koji su izrazili zadovoljstvo zbog upošljavanja.

Korist od ovih javni radova je imala šira društvena zajednica, i teško je procijeniti kolikav je to procenat od ukupnog broja stanovnika u opštini Pljevlja, jer su korist imali stanovnici seoskog i prigradskog područja u blizini kojih su se nalazile divlje deponije, ali od toga su imali koristi i građani jer su često prolazili tim putevima, kao i izletnici, turisti, ljubitelji prirode, lovci i ribolovci, i prolaznici u tranzitu koji nijesu iz Pljevalja. Može se slobodno zaključiti da korist ima i šira društvena zajednica čitave države Crne Gore kaoekološke države, koja treba još mnogo da radi po pitanju zaštite životne sredine i orživog razvoja, kao i na promjeni ponašanja i loših navika kod stanovnika u Crnoj Gori.

Zvaničnu evidenciju o rezultatima realizovanih javnih radova vrši nadzorni organ za javne radove iz Sekretarijata za komunalno stambene poslove, saobraćaj i vode Opštine Pljevlja. Na osnovu ovih evidencija se vrši obračun prikupljenog i odveženog otpada, satnice uposlenih lica, fotografisanje aktivnosti i narativni izvještaj koji se predaje Birou rada nakon realizovanih javnih radova. Na osnovu ove evidencije se može zaključiti šta je sve urađeno i realizovano javnim radovima.

Javne radove smo promovisali preko sredstava javnog informisanja: lokalnih novina, televizije koja je obilazila terene koji su se čistili i uređivali, kao i preko javnih nastupanja.

Građani su podržali ove aktivnosti iz više razloga, jer se rješavaju donekle socijalni problemi (upošljavaju se teže uposliva lica), čiste se i uređuju divlje deponije, postavljaju se posude za odlaganje otpada, poboljšava se redovnost komunalnih usluga i slično.

Druge Opštine nijesu mnogo upoznate sa našim aktivnostima, i za sada je bila mala zainteresovanost u drugim Opštinama da i oni realizuju na ovakav način javne radove. U drugim opštinama najčešće javne radove organizuju javna komunalna preduzeća, bez učešća Opština kao naručioca poslova.

U Opštini Pljevlja nijedna druga jedinica lokalne samouprave ne primjenjuje ovaj primjer dobre prakse. Međutim, pojedine nevladine organizacije u našem gradu realizuju ove javne radove.

Ovaj primjer dobre prakse je uticao najviše na polju ekologije i uređenja prostora, jer je preko javnih radova očišćen veliki broj divljih deponija pored puteva, rijeka i drugih mjesta. Takođe, znatno se uticalo i na promjenu ponašanja građana, koji su pozdravili ove aktivnosti i ocjenili ih kao vrlo dobre. Kroz ove primjere dobre prakse se uticalo i na povećanje svijesti nadležnih institucija i organa, koji su do skoro malo pažnje posvećivali ovoj problematici.

7. Resursi

Troškovi realizacije javnih radova nijesu baš mala finansijska sredstva, jer se pod troškovima podrazumjevaju plate nezaposlenima koje finansira Zavod za zapošljavanje Crne Gore (neto 250 eura + troškovi doprinosa), sredstva iz budžeta Opštine Pljevlja koja su predviđena za javne radove (iznose oko 10 000 eura) i koja se najviše odnose na opremu za lica koja se upošljavaju i za plaćanje usluga javnog preduzeća, kao i sredstva javnog preduzeća (alat za rad, obezbjeđene mašine i njihova amortizacija). Tako da se sredstva koriste najviše iz 2 izvora: budžeta Opštine Pljevlja i sredstava ZZZCG.

Potrebni resursi za javne radove su: mehanizacija, sredstva za rad, oprema za rad, ljudski resursi (teže uposliva lica sa evidencije Biroa rada), prevoz lica do mjesta rada, ljudski kadrovi koji osmišljavaju i upravljaju javnim radovima.

Ovi primjeri dobre prakse su se pokazali kao uštedljivi za opštinski budžet, jer plate uposlenima finansira ZZZCG, tako da se opštinskim budžetskim stavkama finansiraju najviše prevoz otpada i mehanizacija prema javnim preduzećima. Usled nedostatka ljudskih resursa Opština bi morala da plaća i radnike koji bi čistili divlje deponije, tako da bi troškovi za Opštinu bili znatno veći.

8. Održivost dobre prakse

Primjena dobre prakse, putem javnih radova, će se i dalje nastaviti, a funkcionisaće po sistemu kao i do sada. A to je: predviđanje finansijskih stavki u opštinskom budžetu, koje će biti namjenjene za određene aktivnosti za javne radove; korišćenje sredstava od Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, jer oni svake godine izdvajaju sredstva za finansiranje plata nezaposlenim licima za javne radove; kao i podrška javnih preduzeća u smislu mehanizacije i sredstava za rad. U budućnosti će se ovaj primjer dobre prakse popularizovati,

a područja koja budu očišćena i uređena biće primjer te dobre prakse, koja će vremenom uticati na promjenu mentaliteta kod naroda da ne odlažu otpad pored puteva, u rijeke i slična mjesta. Ovaj proces promjene ponašanja građana je već primjetan, jer na mjestima divljih deponija sada su uređene površine, bez otpada, tako da se sada građani teže odlučuju da na ta ista mjesta odlažu otpad, ali teže se odlučuju i da na druga mjesta prave divlje deponije.

9. Podrška drugim jedinicama lokalne samouprave koji žele da preuzmu dobru praksu

Primjer naše dobre prakse, tj. izvođenja javnih radova treba da zadovolji nekoliko preduslova, a to su: dobra saradnja pojedinih jedinica lokalne samouprave sa nevladinim sektorom, građanima, mjesnim zajednicama i drugim subjektima od značaja za realizaciju javnih radova, zatim predviđene budžetske stavke za tekuću godinu za izvošenje javnih radova, volja pojedinaca za ovim radom i iznalaženje problema koji bi se na ovakav način mogli riješiti ne samo iz oblasti zaštite životne sredine, već i iz drugih oblasti.

Ove primjere dobre prakse preporučujemo i drugim Opštinama, i spremni smo da putem savjeta i međusobnih posjeta pomognemo da doprinesemo da se javni radovi u lokalnim samoupravama što više realizuju.

10. Naučene lekcije - preporuke

Glavne preporuke za ove naše primjere dobre prakse su da se i ostale Opštine u Crnoj Gori aktiviraju i zainteresuju za javne radove, jer preko njih mogu da ostvare niz aktivnosti iz raznih akcionih planova i strategija opština, ali isto tako da ostvare i rješavanje socijalnih problema kroz upošljavanje teže uposlivih lica. Javni radovi su dobar primjer dobre prakse u oblasti zaštite životne sredine, jer se putem njih na konkretan način rješavaju konkretni problemi. Kroz ove javne radove, ono što bi trebalo unaprijediti je da se obavezno prevozi za uposlena lica, kako bi oni na siguran način i na tačno vrijeme stizali da realizuju predviđene aktivnosti.

Pouke koje smo izvukli prilikom sprovođenja primjera dobre prakse jesu: jedinstvo i dobro partnerstvo u zajednici mogu da dovedu do rješavanja opštih problema kao što su: socijalni problemi, ekološki problemi. A kroz realizaciju primjera dobre prakse sprovode se lokalne politike, mijenja svijest zajednice o značaju očuvanja životne sredine, širi se svijest o Crnoj Gori kao ekološkoj državi, a dobrim sprovođenjem javnih radova u zajednici se formira pozitivno mišljenje o njihovom sprovođenju i realizaciji istih.

EDUKACIJA U OBLASTI ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Naziv jedinice lokalne samouprave:

OPŠTINA PODGORICA

Kratka informacija o jedinici lokalne samouprave (do 100 riječi):

Glavni grad Podgorica predstavlja najveću urbanu aglomeraciju države Crne Gore i u njemu su koncentrisani brojni administrativni, kulturni, prosvjetni i zdravstveni centri, kao i veliki privredni kapaciteti. U Glavnom gradu, građani ostvaruju lokalnu samoupravu, radi zadovoljavanja potreba od neposrednog i zajedničkog interesa utvrđenih zakonom i Statutom. Shodno nadležnostima u okviru Glavnog grada obrazovani su organi uprave i osnovane su posebne i druge službe. Stručne službe organizovane su kao Služba Gradonačelnika, Služba Glavnog administratora, Služba menadžera i Služba za zajedničke poslove. Organi uprave Glavnog grada obrazovani su kao sekretarijati, uprave i direkcije. U cilju stvaranja uslova za što neposrednije i efikasnije vršenje poslova lokalne samouprave i zadovoljenja određenih zajedničkih potreba i interesa građana na teritoriji glavnog grada obrazovano je 57 mjesnih zajednica, od kojih je na gradskom području 23, a na prigradskom 34.

Kako je proces decentralizacije pojedinih pitanja u oblasti zaštite životne sredine donio veće nadležnosti odnosno odgovornosti lokalnih samouprava to je Glavni grad, odgovarajući na postavljene obaveze, formirao Sektor za životnu sredinu i održivi razvoj u okviru Sekretarijata za planiranje i uređenje prostora i zaštitu životne sredine. Organizaciona struktura navedenog organa odnosi se na angažovanje različitih profesionalnih i obrazovnih profila koji su zaduženi za sprovođenje politike i uspostavljanje sistema zaštite i unaprjeđenja životne sredine Glavnog grada, izradu strategija i drugih razvojnih dokumenata, programa i projekata iz oblasti zaštite životne sredine, kao i sprovođenje odredbi sedam zakona u ovoj oblasti.

Sažeti prikaz primjera dobre prakse (do 200 riječi):

Strateško opredjeljenje Glavnog grada prepoznato je kroz prihvatanje koncepta održivog razvoja, čija važna komponenta jeste jačanje svijesti o potrebi zaštite i unaprjeđenja životne sredine. Vizija razvoja dobila je svoje okvire kroz izradu i usvajanje Lokalnog plana zaštite životne sredine za period 2010-2014., čime su se i formalno definisale aktivnosti koje je neophodno sprovesti da bi se ostvarili zacrtani ciljevi održivog razvoja i dostizanja evropskih standarda u ovoj oblasti.

U tom smislu, svjesni potrebe da očuvanje sredine u kojoj živimo, njenih izvornih vrijednosti i specifičnosti moraju postati sastavni dio našeg ponašanja, te vođeni saznanjima o značaju uloge obrazovanja upravo radi dostizanja opisanih ciljeva, opredijelili smo se za model uključivanja najmlađih sugrađana u edukativne programe, organizovanjem prezentacija/predavanja u školama.

U periodu april 2010 - jun 2011. godine, održali smo prezentacije/predavanja u 17 obrazovnih institucija gradskog i vangradskog područja, na temu grad i životna sredina. Tim predavanjima pokušali smo, na prihvatljiv način i kroz interaktivnu komunikaciju približiti djeci osnovne pojmove iz oblasti zaštite životne sredine, upoznati ih sa najizraženijim problemima ugrožavanja naše planete, kao i sa mogućnostima i načinima njihovog prevazilaženja i ublažavanja.

Ono što je bilo fascinantno jeste znanje i zainteresovanost koja su djeca tom prilikom pokazala. Upravo iz tih razloga planiramo da u narednom periodu nastavimo sa ovom aktivnošću kako bismo obuhvatili sve školske ustanove na teritoriji Glavnog grada. Takođe, uzimajući u obzir reakcije koje smo dobili od djece, smatramo da ovaj proces ima svoju održivost u budućnosti tako da već radimo na osmišljavanju novih aktivnosti.

Osoba u jedinici lokalne samouprave zadužena za sprovođenje/koordinaciju projekta koji nominujete:

Lazarela Kalezić

Pozicija u jedinici lokalne samouprave:

Pomoćnica Sekretara Sekretarijata za planiranje i uređenje prostora i zaštitu životne sredine

Kontakt adresa:

Ul. Vuka Karadžića br. 41, Podgorica

Telefon:

+382 20 622 388

e-mail:

lkalezic@pggrad.co.me

Potvrđujem da su podaci u prijavi istiniti.

Predsjednik opštine

Dr Miomir Mugoša

Informacije o primjeru dobre prakse

1. Glavni problemi opštine

Analizom postojećeg stanja u oblasti zaštite životne sredine, koja je rađena za potrebe izrade navedenog Lokalnog plana zaštite životne sredine, prepoznat je određeni broj problema vezanih za pitanja očuvanja životne sredine i racionalnog korišćenja raspoloživih resursa.

Pored već od ranije prisutnih problema industrijskog zagađenja, Glavni grad se u predhodnom periodu suočio sa naglim povećanjem broja stanovnika, što samo po sebi podrazumjeva veći broj ljudskih aktivnosti i veći pritisak na životnu sredinu. Prije svega tu se misli na neplansko korišćenje zemljišta koje je ugroženo bespravnom izgradnjom, koje nije mogla pratiti izgradnja odgovarajuće infrastrukture.

Dalje, čini se "najvidljiviji", problem skoro svih urbanih sredina jeste povećan broj automobila i neadekvatno upravljanje otpadom. Iako je Glavni grad napravio značajne korake na ovom polju izgradnjom sanitarne deponije "Livade", formiranjem Reciklažnog centra i još nekih sadržaja ipak smo svjedoci neodgovornog ponašanja pojedinaca što za posledicu ima postojanje velikog broja nelegalnih ("divljih") deponija, prisustvo velikih količina raznovrsnog otpada u riječnim koritima i veliki broj zapuštenih prostora.

Nedovoljno razvijena svijest građana o potrebi očuvanja i unaprjeđenja kvaliteta sredine u kojoj žive, za posledicu ima i nizak stepen učešća javnosti u donošenju odluka, u javnim raspravama, tribinama, odnosno nepreuzimanje odgovornosti za sopstveni razvoj.

Kako je već napomenuto, navedena problematika je prepoznata u Lokalnom planu zaštite životne sredine Glavnog grada, a određena pitanja bila su predmet i Akcionog plana za održivo korišćenje energije koji je urađen u maju o.g.

2. Opis problema koji primjer dobre prakse treba da riješi

Zaštita i unaprjeđenje životne sredine već duži niz godina stavljeni su u prioritetne aktivnosti savremene civilizacije, ravnopravno uz mir, ekonomski rast, socijalnu pravdu i demokratiju. Uživanje ljudskih prava i njihova zaštita teško su zamislivi bez pitanja zaštite životne sredine, jer kada govorimo o zagađenoj životnoj sredini isto se mora dovesti u kontekst prava na život i zdravlje.

Životna sredina i ljudska prava predmet je i mnogih međunarodnih dokumenata, ali i nacionalnog zakonodavstva. Demokratizacija politike životne sredine predstavlja jedan od nekoliko vodećih zahtjeva u razvoju demokratije uopšte. Procesima u oblasti životne sredine su prije svega naglašavani zahtjevi za jasnim formulisanjem položaja građana (kao pojedinca ili udruženja).

Pravo na zdravu životnu sredinu i na blagovremeno i potpuno obavješćavanje predstavlja pravo svakog pojedinca, definisano je i Ustavom Crne Gore. S druge strane, svako je obavezan da čuva i unapređuje životnu sredinu.

Međutim, može se reći da je navedeno pravo, u određenoj mjeri stavljeno pod znak pitanja, upravo usljed nemarnog odnosa i nedovoljne spremnosti za preuzimanjem sopstvene odgovornosti, kako pojedini tako i ostalih subjekata.

Ono što u svim sferama, pa i u sferi životne sredine uspostavlja određena pravila djelovanja jeste institucionalizovan i po pravilu od države propisan i obavezan društveni odnos.

Međutim pored njih imamo i kulturne obrasce koji predstavljaju elementarne vrijednosno-normativne društvene tvorevine koje osmišljavaju, usmjeravaju i uređuju djelovanje i ponašanje ljudi na svim važnim poljima društvenog života.

Dakle, kao ciljna grupa na koju su usmjerene edukativne aktivnosti, mogu se definisati sve grupe građana, međutim naša opisana aktivnosti odnosila se na najmlađe upravo iz razloga što budućnost pripada njima i kako bi se stvorila energična pokretačka snaga, u smislu aktivnog uključivanja u prepoznavanje i efikasno rješavanje zajedničkih problema na ovom polju.

3. Ciljevi dobre prakse

Pored formalnih obrazovnih programa, kao sastavnih djelova školskog sistema, važnu ulogu u formiranju odgovornog društva, spremnog da se suoči sa izazovima savremenih trendova razvoja, predstavljaju i neformalne edukativne aktivnosti.

Obzirom na važnost pitanja zaštite životne sredine, namjera nam je bila da afirmišemo osnovne vrijednosti koncepta "održivog razvoja" kao novog modela društvenog razvoja i koji po svom smislu pretpostavlja:

- Da je danas zaštita i unapređenje životne sredine značajan globalni problem savremenog društva. Njegovo rješavanje inicira uspostavljanje većeg stepena udruživanja na regionalnom nivou u cilju efikasnije implementacije globalnih zahtjeva i politika.
- Da dati model daje jasno definisanje obaveza zaštitite interese građana, naročito budućih generacija, a s druge strane, daje i mogućnosti koje će u dovoljnoj mjeri stvoriti pretpostavke za ekonomski razvoj (balans na liniji privreda - resursi - potrebe građana - zaštita životne sredine).

Kao posebne ciljeve izdvojićemo:

- uspostavljanje saradnje sa obrazovnim institucijama i njihovo upoznavanje sa aktivnostima koje Glavni grad realizuje na očuvanju životne sredine
- povećanje stepena saznanja kod djece školskog uzrasta o zaštiti i očuvanju životne sredine i stvaranja osnove za prepoznavanje njihove uloge u rješavanju postojećih i sprječavanju budućih problema;
- promocija prirodnih vrijednosti Podgorice radi njihove zaštite i očuvanja;
- intenziviranje saradnje i obezbjeđivanje podrške od strane medija.

4. Iniciranje i priprema dobre prakse

Nosilac realizacije opisanih aktivnosti u cjelini, uključujući pokretanje, osmišljavanje, pripremu i samu implementaciju, je Sektor za životnu sredinu i održivi razvoj u okviru

Sekretarijata za planiranje i uređenje prostora i zaštitu životne sredine Glavnog grada Podgorice. Kao što je i napomenuto, shvatajući značaj obrazovanja u priči o očuvanju životne sredine, a naročito potaknuti dokumentom poznatijim pod nazivom Tbilisi deklaracija koja je usvojena na prvoj konferenciji vlada različitih zemalja svijeta o edukaciji u oblasti životne sredine, organizovane od strane UNESCO-a i UNEP-a još 1977. godine kao najznačajnijeg dokumenata na ovom polju, usmjerili smo aktivnosti na osmišljavanju početnih koraka i odgovarajućeg modela edukacije.

Takođe, sprovođenje edukativnih aktivnosti sastavni je dio Akcionog plana Lokalnog plana zaštite životne sredine Glavnog grada.

Dakle, postavili smo pred sebe ciljeve koji se tiču unaprjeđenja: svijesti - u smislu podsticanja osjetljivosti po svim pitanjima i problemima u oblasti zaštite životne sredine; znanja - koje podrazumjeva sticanje različitih iskustava i usvajanje primarnog razumjevanja problematike na datom polju; stavova - u pravcu zauzimanja adekvatnog odnosa prema svim segmentima životne sredine i motivacije za aktivno učešće u njihovom unaprjeđenju; vještina - koje će omogućiti adekvatnu identifikaciju i rješavanje prepoznatih problema; učešća - kroz omogućavanje aktivne participacije u organizovanim aktivnostima.

Vođeni navedenim ciljevima procjenili smo da je najcelishodnije prije svega usmjeriti edukativne aktivnosti na djecu školskog uzrasta, kao budućih donosilaca odluka. Pri tome procjenjeno je da najmlađe starosno doba, lako usvaja sveobuhvatne informacije i modele odgovornog ponašanja te da se radi o njihovoj budućnosti.

Iskustva iz predhodnog perioda pokazuju da su djeca jako zainteresovana i spremna da usvoje nova znanja, i da posjeduju energiju koja bi pravilnim kanalisanjem predstavljala dobar osnov za formiranje odgovornog stanovnika naše ugrožene planete.

U tom smislu i prezentacije osmišljene su da daju osnovne informacije i da budu podsticaj za njihova dalja istraživanja u smislu sticanja znanja o vrlo širokom dijapazonu pitanja zaštite i očuvanja životne sredine.

Detaljni plan realizacije razrađen je u skladu sa brojem osnovnih škola gradskog i prigradskog područja, vremenskim i kadrovskim mogućnostima u smislu kvalitetne pripreme i realizacije i naravno, poštujući vrijeme i mogućnosti svake škole.

5. Realizacija dobre prakse

U periodu april 2010 - jun 2011. godine, predstavnici Sektora za životnu sredinu i održivi razvoj, održali su prezentacije/predavanja u 17 obrazovnih institucija gradskog i vangradskog područja.

Date aktivnosti realizovane su u školama, u vidu powerpoint prezentacija, što je podrazumjevalo korišćenje laptopa i video bima. U zavisnosti od tehničkih mogućnosti pojedinih škola, potrebna oprema obezbjeđena je od strane Centra za informacioni sistem Glavnog grada.

Predviđeno trajanje prezentacija bilo je minimum šezdeset minuta, pri čemu je ostavljena mogućnost produženja, u zavisnosti od interesovanja djece.

Realizacija navedenih aktivnosti vezana je za značajne ekološke datume, čije je obilježavanje prepoznato kao dobar povod da se ukaže na postojeće probleme na polju zaštite životne sredine i neopohodnost sveobuhvatnog doprinosa njihovom rešavanju.

U pitanju su 22. april - Dan planete zemlje, 22. maj - Međunarodni dan biodiverziteta, 5. jun - Svjetski dan zaštite životne sredine i 20. septembar - Dan proglašenja Crne Gore ekološkom državom.

Kako je istaknuto, prezentacije su osmišljene tako da pruže osnovne informacije o odabranim temama, odnosno da predstavljaju podsticaj za dalja istraživanja u smislu sticanja znanja o vrlo širokom dijapazonu pitanja zaštite i očuvanja životne sredine.

Sadržajno, prezentacije su prilagodjene školskom uzrastu i odnosile su se na upoznavanje sa pojmovima vezanim za zaštitu životne sredine, informacijama o značajnim međunarodnim i nacionalnim strateškim dokumentima i zakonodavstvu, a poseban osvrt bio je na dokumentima i aktivnostima koje sprovodi Glavni grad.

Pored osnovnih informacija, u zavisnosti od zadate teme akcenat je stavljan na priču o tome šta *zagađuje/uništava?*; *šta se zagađuje/uništava?*; *Ko zagađuje?*; *Koje su posledice?* i *Kako se borimo?* ili se pak govorilo o pojedinom segmentu životne sredine kao što je zaštita biodiverziteta.

Održavanje svake prezentacije pratio je i posebni slogan, u skladu sa temom pod kojom su pojedini datumi obilježavani na globalnom nivou. U pitanju su "Za budućnost naše djece - Za Podgoricu" (22. april 2010.), "Mnogo vrsta. Jedna planeta. Jedna budućnost" (05. jun 2010.), "Crna Gora ekološka država i Glavni grad" (20. septembar 2010.), "Milijarde zelenih akcija" (22. april 2011.), "Šume - bogatstvo planete zemlje" (22. maj 2011.) i "Djeca i zaštita životne sredine" (05. jun 2011.).

Ovdje treba naglasiti da se poseban značaj održavanja prezentacija ogleda upravo u činjenici da su iste naišle na naročito dobar odjek među školama, odnosno da je sa djecom uspostavljen aktivan dijalog, koji je često trajao duže od predviđenog vremena. U prilog tome, treba istaći da su prezentacije u brojnim školama često bile praćene i posebnim programima, koje su nastavnici i djeca organizovali ovim povodom, kao i činjenicu da smo od strane nastavnog osoblja zamoljeni da im prezentacije budu ustupljene za korišćenje u redovnim nastavnim aktivnostima.

Na kraju treba istaći da je Glavni grad samostalno implementirao navedenu aktivnost, sopstvenim kapacitetima i finansijskim sredstvima, te da su iste praćene od strane elektronskih i štampanih medija, kako njihovim direktnim prisustvom na prezentacijama tako i učešćem predstavnika Sektora u brojnim televizijskim emisijama.

Edukacija u oblasti zaštite životne sredine, koju sprovodi Sektor za životnu sredinu i održivi razvoj, započeta je 2010. godine, a osmišljena je kao dugoročna i sveobuhvatna aktivnost, u smislu vremenskog okvira, ciljnih grupa i instrumenata implementacije.

Edukativne mjere, planirane za realizaciju tokom perioda za nama, su u potpunosti implementirane, a sa početkom naredne školske godine, sprovođenje edukativnih aktivnosti biće nastavljeno.

U prilog opravdanosti budućeg djelovanja naročito ide interesovanje koje su djeca, odnosno obrazovne ustanove, do sada pokazale, kao i značaj i neophodnost što intenzivnijeg i sveobuhvatnijeg aktiviranja svih relevantnih subjekata u ovoj oblasti.

Kao što je i predhodno navedeno nosilac realizacije opisanih aktivnosti u cjelini, uključujući pokretanje, osmišljavanje, pripremu i samu implementaciju, je Sektor za životnu sredinu i održivi razvoj, potpuno samostalno, sopstvenim kapacitetima i finansijskim sredstvima Glavnog grada.

U realizaciji navedenih aktivnosti naišli smo na naročito dobar prijem i gotovo uvijek smo imali poruku da opet organizujemo istu ili sličnu akciju.

Obzirom da su ciljna grupa naših aktivnosti bila djeca školskog uzrasta, uspostavljena je direktna komunikacija sa predstavnicima (direktorima, pedagogima, profesorima, itd.) školskih ustanova, u cilju preciziranja i definisanja mogućnosti održavanja prezentacija.

Takođe, u cilju podsticanja njihovog interesovanja i uključivanja u aktivnosti na polju očuvanja životne sredine, upućen je poziv medijima da prorate realizaciju prezentacija. Poziv je prihvaćen od strane brojnih elektronskih i štampanih medija, koji su prisustvovali održavanju prezentacija i o istima na kvalitetan način izvještavali.

6. Rezultati dobre prakse

Govoreći o zaštiti životne sredine, uvijek imamo na umu upravo uspostavljanje određenih pravila djelovanja koja su definisana zakonskim rješenjima i koja se manifestuju kroz sankcionisanje u slučajevima njihovog nepoštovanja. Međutim, pomenuli smo i kulturne obrasce koji predstavljaju elementarne vrjednosno-normativne društvene tvorevine koje osmišljavaju, usmjeravaju i uređuju djelovanje i ponašanje ljudi na svim važnim poljima društvenog života. Takođe, naveli smo nedovoljnu svjesnost o potrebi očuvanja životne sredine. U tom smislu čini se potpuno svrsishodnim djelovanje kroz osmišljavanje i sprovođenje edukativnih aktivnosti na različitim nivoima.

Moramo istaći da je za nas sprovođenje ove aktivnosti bilo potpuno novo iskustvo i njegova priprema i realizacija potakla nas je da istražujemo i proširimo svoja znanja novim podacima i informacijama. U realizaciju aktivnosti ušli smo sa postojećim kapacitetima Sektora. Kao što je navedeno, prezentacijama je, do sada, obuhvaćeno 17 školskih ustanova gradskog i vangradskog područja, odnosno učenici uzrasta između petog i devetog razreda. Obzirom na strukturu i relativno mali broj učenika, prezentacijama koje su održane u školama vangradskog područja prisustvovali su svi učenici.

Prezentacije su osmišljene tako da pruže osnovne informacije o odabranim temama, odnosno da predstavljaju podsticaj za dalja istraživanja u smislu sticanja znanja o vrlo širokom dijapazonu pitanja zaštite i očuvanja životne sredine. Pored navedenog može se reći da su bile i posebno iskustvo za najmlađe, naročito kada su u pitanju djeca iz prigradskih škola u dijelu uspostavljanja dijaloga po značajnim pitanjima i dobijanja potvrde da su njihova razmišljanja ispravna. Takođe za njih je to bila prilika da pričaju o "životnim stvarima", koje nijesu dio školskog programa.

Reakcije djece, njihova pitanja i komentari, pokazuju da su najmlađi jako zainteresovani i spremni da usvoje i podijele nova znanja i da posjeduju energiju koja bi pravilnim kanalsanjem predstavljala dobar osnov za formiranje odgovornog stanovnika naše ugrožene planete. Sprovedene aktivnosti su pozitivno ocijenjene i od strane nastavnog osoblja, koje je iskazalo interesovanje da prezentacije ubuduće koristi u redovnim nastavnim aktivnostima, kao i spremnost da se saradnja nastavi i proširi učešćem u sličnim aktivnostima koje Sektor planira da realizuje u budućem periodu.

Sektor za životnu sredinu i održivi razvoj priprema mjesečne izvještaje o radu, kao i godišnji izvještaj o realizovanim aktivnostima definisanim pomenutim Lokalnim akcionim planom zaštite životne sredine. Takođe, treba napomenuti da je izrađen novi sajt Glavnog grada, čija je finalizacija u završnoj fazi, a na kojem će se naći izvještaji o

sprovedenim aktivnostima, dokumentovani i fotografijama koje predstavljaju propratne elemente svih aktivnosti koje Sektor sprovodi.

Imajuću u vidu dobar odziv obrazovnih institucija, odnosno iskazanu zainteresovanost i spremnost na učešće u planiranim aktivnostima, može se konstatovati da su akcije od strane ciljne grupe na koju su bile usmjerene ocijenjene kao pozitivne. Takođe, zajednički zaključak organizatora i korisnika dobre prakse jeste da sa njenom realizacijom treba aktivno nastaviti i u budućem periodu.

Kao što je navedeno, održavanje prezentacija bilo je praćeno od strane sredstava informisanja, a istima je prethodilo i gostovanje predstavnika Sektora za životnu sredinu i održivi razvoj u elektronskim medijima. Treba istaći i činjenicu da se interesovanje medija za izvještavanje o navedenim aktivnostima može označiti kao sve izraženije.

Zaštita životne sredine je vrlo kompleksna tematika i traži svakodnevno i dugoročno bavljenje. Usled svih aktivnosti koje čovjek realizuje uvijek je prisutan novi izazov koji nije moguće riješiti primjenom pojedinačnih instrumenata i metoda, već isto zahtjeva sveobuhvatno djelovanje, na različitim nivoima i od strane različitih subjekata. Pomenuli smo da neodgovorno ponašanje pojedinaca, kada je u pitanju neadekvatno odlaganje otpada, a obzirom da su se naše prezentacije i komunikacija sa djecom odnosila i na ovo pitanje, čini se da stvaranje odgovornog pojedinca umnogome će doprinijeti rješavanju navedenih problema.

Dakle, realizacija navedenih aktivnosti bila je usmjerena na doprinos upoznavanju najmlađe populacije sa postojećim problemima i naporima koji se preduzimaju na njihovom rješavanju, ali i mogućnostima učešća u akcijama koje Glavni grad sprovodi na polju očuvanja životne sredine. Isto tako, značajno je interesovanje medija, koji izvještavanjem o sprovedenim aktivnostima doprinose širokoj promociji navedenih aktivnosti.

7. Resursi

Realizacija opisanih edukativnih aktivnosti nije podrazumjevala posebne finansije izdatke. Kao glavni faktor implementacije mogu se označiti kadrovski resursi Sektora, odnosno službenici koji su osmislili i realizovali cjelokupne aktivnosti uključujući i prezentacije.

Prezentacije su održavane u prostorijama školskih ustanova, a u zavisnosti od njihove opremljenosti i tehničkih mogućnosti, bilo je potrebno obezbjediti opremu (laptop i video bim), koju nam ustupa Centar za informacioni sistem Glavnog grada.

Angažovanje sopstvenih postojećih kadrova, višestruko je značajno, kako u smislu jačanja kapaciteta lokalne samouprave kada je u pitanju oblast zaštite životne sredine, tako i usled činjenice da je izbjegnuto trend angažovanja eksperata sa strane, koje zahtjeva izdvajanje značajnih finansijskih sredstava, a ne daje uvijek očekivane rezultate.

8. Održivost dobre prakse

Kao što je navedeno, edukacija u oblasti zaštite životne sredine na nivou Glavnog grada osmišljena je kao dugoročna, kontinuirana aktivnost, čija realizacija će biti zasnovana na kadrovskim i ostalim resursima Glavnog grada. Takođe, planirano je i obogaćivanje budućih aktivnosti novim sadržajima i metodama implementacije.

Dugoročna projekcija efekata sprovedene aktivnosti može se sagledati kroz vjerovanje da se jača svjesnost o potrebi očuvanja i unapređenja okruženja u kojem djeca žive te da se stvaraju osnove za odgovorno ponašanje prema životnoj sredini u njihovom budućem bitisanju.

Lokalnim planom zaštite životne sredine definisano je kontinuirano sprovođenje edukativnih aktivnosti, za različite generacije i po raznovrsnim oblastima.

Isto tako, zainteresovanost škola odnosno djece sa kojima je uspostavljena saradnja i komunikacija u dosadašnjem periodu, svakako predstavljaju potvrdu opravdanosti budućeg djelovanja u ovom pravcu i obezbjeđuje njegovu održivost.

9. Podrška drugim jedinicama lokalne samouprave koji žele da preuzmu dobru praksu

Preduslov uspješne realizacije edukativnih aktivnosti na polju zaštite životne sredine svakako je odgovarajući organizacioni okvir, tj. postojanje službe koja djeluje u ovoj oblasti. Isto tako, obzirom na potrebu uspostavljanja kvalitetnog dijaloga sa djecom, treba istaći i značaj pojedinaca koji posjeduju izražene sposobnosti komunikacije, adekvatnog prenošenja znanja i informacija, kao i animiranja učenika da uzmu učešće u razgovoru, odnosno razmjeni ideja. Treba imati u vidu i neophodnost kontinuiranog praćenja trendova na globalnom nivou kada je u pitanju ovaj vid aktivnosti.

Obzirom na značaj sprovođenja edukativnih aktivnosti na svim nivoima, kao i činjenicu da se sve jedinice lokalne samouprave susrijeću sa sličnim izazovima, uspostavljanje saradnje i razmjena iskustava je svakako imperativ.

U tom smislu, spremni smo da u svakom momentu zajednički razmotrimo ideje, ugodimo kolege iz ostalih lokalnih samouprava, te da u slučaju iskazanog interesa pružimo stručnu pomoć kroz obuku i razmjenu iskustava.

10. Naučene lekcije - preporuke

Ne postoji poseban okvir koji unaprijed definiše uspješnost gostovanja u pojedinoj školi. Važno je animirati djecu, tako da budu uključena, pitati ih za njihova razmišljanja o pojedinoj problematici i izbjeći suvoparno predavanje. Važno je čuti šta oni imaju da kažu i potaknuti ih da sami organizuju neku akciju, što je i bio slučaj u pojedinim školama (uređenje školskog dvorišta, sadnja drveća i sl.)

Kako je istaknuto, realizacija edukativnih aktivnosti biće nastavljena, plan nam je da u narednom periodu obuhvatimo sve osnovne škole na teritoriji Glavnog grada, a da se nakon toga okrenemo osmišljavanju novih aktivnosti obogaćenih novim sadržajima, poput organizovanja konkretnih aktivnosti koje gradske službe preduzimaju u pravcu očuvanja kvaliteta životne sredine i sl.

Kao prepreka u realizaciji može se navesti nedovoljna tehnička opremljenost pojedinih škola, usled koje je bilo neophodno obezbjediti potrebnu opremu (laptop i video bim) od strane Centra za informacioni sistem Glavnog grada ili neke druge institucije.

Svakako, osnovna preporuka odnosi se na potrebu precizno definisanog plana aktivnosti, blagovremenog uspostavljanja kontakta sa školama, kao i obezbjeđenja potrebne opreme.

Takođe, treba naročito imati u vidu i istaknutu neophodnost kontinuiranog praćenja trendova na globalnom nivou kada je u pitanju ovaj vid aktivnosti, kako bi se djeci pružile i one informacije koje nijesu sastavni dio redovnih nastavnih aktivnosti.

Na kraju treba istaći da je važna komponenta entuzijazam i dobra volja sa kojom smo mi krenuli u implementaciju opisane aktivnosti, a dobili smo zauzvrat neprocjenjiv osjećaj zadovoljstva i satisfakciju za uloženi napor.

5

UNAPREĐENJE POSLOVNOG AMBIJENTA U LOKALNOJ SAMOUPRAVI

POMOĆ PREDUZETNICIMA KROZ UREĐENJE TEHNIČKIH I LJUDSKIH RESURSA U OPŠTINI BIJELO POLJE

Naziv jedinice lokalne samouprave:

OPŠTINA BIJELO POLJE

Kratka informacija o jedinici lokalne samouprave (do 100 riječi):

Opština Bijelo Polje je privredni, saobraćajni i kulturni centar na sjeveru Republike Crne Gore. To je treća opština u Crnoj Gori po broju stanovnika, a četvrta po površini. Opština Bijelo Polje raspolaže značajnim kapacitetima u oblasti drvoprerađivačke, mesne industrije, kao i prerađivačkim kapacitetima u oblasti poljoprivrede. Ovo područje naročito je pogodno za razvoj stočarstva i voćarstva. Dugoročna perspektiva razvoja opštine je u aktiviranju nalazišta mineralnih i termalnih voda, otvaranju planine Bjelasice sa svim njenim potencijalima za razvoj turizma i poljoprivrede i otvaranje Đalovića pećine, koja po svojim gabaritima i bogastvu pećinskih ukrasa prevazilazi Postojnsku jamu u Sloveniji. Brojni su ostaci duhovne kulture iz prošlosti ovog kraja kao što su: crkva Sv. Nikole u Nikoljcu, Svetog Jovana u Zatonu, kameni most na Bistrici u mjestu Lozna Luka, Gušmirska džamija u Bijelom Polju i dr. Među spomenicima kulture svakako je naznačajnija crkva Svetog Petra i Pavla, sagrađena u 12. veku, u kojoj je napisano Miroslavljevo jevanđelje-dokument koji se nalazi na UNESCO listi najvažnijih dokumenata svjetske istorije -Pamćenje svijeta. Vođena prepoznatljivom politikom, opština je već duži niz godina na stabilnom putu evropskih i evroatlanskih integracija.

Sažeti prikaz primjera dobre prakse (do 200 riječi):

Analize i istraživanja su pokazale da je nizak nivo informisanosti preduzetnika jedan od glavnih uzročnika njihove nedovoljne uključenosti u razvojne projekte međunarodnih i domaćih donatora i finansijera, zatim i koriscenja fondova i investicionih kredita pod povoljnim uslovima. Sve ovo je uzrokovalo nizak nivo iskoriscenosti raspolozivih sredstava kod fondova ali i otezano nalazenje povoljnih izvora finansiranja. Savremeni pristup podsticanja razvoja preduzeca zasniva se prije svega na unapredjenju njihovog poslovnog okruzenja, o cemu svjedoce i medjunarodne politicke platforme u ovoj oblasti poput Akta o malim preduzecima i Bolonjske povelje OESD-a. Upravo zbog toga odgovor Lokalne samouprave je na kreiranju potrebnih instrumenata koji ce omoguciti efikasnu upotrebu finansijske i nefinansijske podrške kojom se omogucava rast i razvoj preduzetnicke ekonomije. Pomoc MSP da bolje iskoriste prilike koje im nudi trziste i da se ohrabre i podrže da iskoriste povoljnosti. Nedostajao je kvalitetan izvor informisanja koji bi na jednom mjestu pružao podatke i smjernice o finansiranju MSP iz više fondova istovremeno. Kao posledica privrednici postojeci i potencijalni propustali su prilike da koriste raspoloziva sredstva, sto se odrazava na dinamiku njihovog razvoja, jer kad su u pitanju potencijalni privrednici najveću prepreku u razvoju biznisa predstavljalo je

pitanje kako naci izvore finansiranja. Na web sajtu za privrednike je ponudjen sadrzaj koji pomaze onima koji namjeravaju da pokrenu sopstveni biznis da na jednostavan i kvalitetan nacin steknu uvid u procedure neophodne za registrovanje djelatnosti, i raspoloziva sredstva, nadalje nalaze se informacije o otvorenim konkursima kod fondova, institucija lokalnih i drzavnih kao i stranih donatora. Na sajtu su registrovani svi privrednici Opstine, i blagovremeno se obavjestavaju o povoljnostima, a poljoprivredni proizvođjaci dobijaju putem SMS-a obavjestenja o aktuelnim, za njih znacajnih novosti.

Tu je i odluka o uspostavljanju registra upravnih procedura kao i odluke o skracenim rokovima za dobijanje potrebnih odobrenja i odluke za smanjenje lokalnih komunalnih такси sto sve utice na smanjenje biznis barijera i poboljsanje poslovnog okruzenja u opštini.

Osoba u jedinici lokalne samouprave zadužena za sprovođenje/koordinaciju projekta koji nominujete:

Jela Mrdak

Pozicija u jedinici lokalne samouprave:

Savjetnik za finansije i budzetska pitanja

Kontakt adresa:

Ul. Slobode bb, Bijelo Polje

Telefon:

+382 69 215 576

e-mail:

jela.mrdak@gmail.com

Potvrđujem da su podaci u prijavi istiniti.

Predsjednik opštine

Aleksandar Žurić

Informacije o primjeru dobre prakse

1. Glavni problemi opštine

Analize i istraživanja su pokazale da je nizak nivo informisanosti preduzetnika jedan od glavnih uzročnika njihove nedovoljne uključenosti u razvojne projekte međunarodnih i domaćih donatora i finansijera, zatim i koriscenja fondova i investicionih kredita pod povoljnim uslovima. Sve ovo je uzrokovalo nizak nivo iskoriscenosti raspolozivih sredstava kod fondova, ali i otezano nalazenje povoljnih izvora finansiranja.

2. Opis problema koji primjer dobre prakse treba da riješi

Privrednici, preduzetnici, mala i srednja preduzeca, poljoprivredni proizvođači, preduzetnici početnici - kao korisnici koji će imati koristi od projekta (dobre prakse) zbog niskog nivoa informisanosti propustali su prilike da iskoriste raspolozive izvore finansiranja i samim tim dovodili svoje poslovanje u ne zavidan položaj a samim tim i povećavali se problemi zaposlenosti u Opštini.

3. Ciljevi dobre prakse

Primjenom dobre prakse kao očekivani rezultat je da se poveća broj preduzetnika početnika i da mala i srednja preduzeca prošire obim poslovanja što bi sve uticalo na otvaranje novih radnih mjesta.

Uvodjenje ovog tipa informacionih tehnologija, koriscenje internet mogućnosti ima za cilj da doprinese povećanju kvaliteta pružanja usluga, s jedne strane, i povećanja efikasnog koriscenja raspolozivih sredstava privrednika i preduzetnika s druge strane, što sve dovodi do smanjenja biznis barijera koje negativno uticu na privredne tokove. Zelimo podstaci privredni rast nase Opštine i zadovoljiti potrebe biznisa koji uvijek trazi najpovoljnije uslove za svoj rast i razvoj.

4. Iniciranje i priprema dobre prakse

Obzirom da je, USAID-ov Projekat ekonomskog razvoja osmišljen kako bi poboljšao sanse za ekonomski razvoj na sjeveru CG kroz aktivnosti koje se sprovode u 13 opština na sjeveru, projekat pruža pomoć mikro, malim, i srednjim preduzecima, lokalnim turističkim organizacijama, kao i opštinskim vlastima kako bi se poboljšao razvoj privatnog sektora kao i poboljšanje poslovnog okruženja na opštinskom nivou. Realizacija Projekta ekonomskog razvoja je omogućena kroz podršku americkog naroda preko americkog agencije za međunarodni razvoj (USAID).

Opština BP je podnijela zahtjev za saradnjom u podjeli troskova za nabavku informaticke opreme i njenu instalaciju kao i izradu web sajta za privrednike i održavanje seminara za zaposlene na temu „SISTEM 48,, gdje je prema strategiji za reformu javne uprave 2011-2016, sve lokalne samouprave bi do kraja 2016 god. trebale da uvedu Sistem 48 sati.

Radna grupa ciji je koordinator Jela Mrdak, dipl.ecc nakon nekoliko sastanaka sa privrednicima BP-a dala predlog za izradu projekta sto je i prihvaceno.

Ciljna grupa su : Privrednici, preduzetnici, mala i srednja preduzeca, poljoprivredni proizvođeci, preduzetnici pocetnici, nevladine organizacije.

5. Realizacija dobre prakse

- Analiza stanja o raspolozivim fondovima (od nadležnih institucija, Zavod za zaposljavanje, ministarstva, Investiciono razvojni fond, donatorske organizacije i sl. prikupili tacne podatke o raspolozivim fondovima namijenjenim pocetnom preduzetnistvu, pomoci MSP i nacinima njihovog koriscenja.
- Izrada baze podataka koja ce obuhvatati prikupljene informacije kao i informacije o postojećim privrednicima sa teritorije opstine BP
- Memorandum o saradnji Opstine sa nadležnim institucijama o redovnom obavjestavanju o svim raspolozivim finansijskim podrskama.
- Izrada web sajta (angazovanje dizajnera za izradu sajta na osnovu podataka koje je obezbijedila Opstina, radna grupa. Sajt je linkovan sa sajtom Opstine BP. Izrada podrazumijeva i obaveznu obuku za zaposlenog Opstine u smislu azuriranja sajta)
- Nabavka lap topa za potrebe komunikacije sa privrednicima i partnerima kao i u svrhe uredjenja i azuriranja sajta.)
- Priprema brosure koja bi predstavila projekat privrednicima.
- Promocija brosure - vodica sa press konferenciom uz prigodan koktel za ucesnike projekta, donatore i novinare.

Proces je vodila Opstinska radna grupa, implementacija traje mjesec dana, u toku je primjena. Obzirom da je projekat tek realizovan, u toku je proces registrovanja privrednika. Neocekivanih problema nije bilo tokom primjene dosadasnje.

Pored satanaka sa privrednicima, obavijesteni su e-mailom, nakon cega su putem medija, tv i stampanih, obavijesteni o projektu, zatim putem vodica - brosure i uz pres konferenciju najavili zvanicno stavljanje u funkciju sajta.

6. Rezultati dobre prakse

Privrednici ce imati informacije pravovremeno i bice u prilici da ih iskoriste prilikom pokretanja i unapredjenja biznisa i lakse prevazidju probleme u poslovanju.

Direktni korisnice ove prakse su privredna lica, ali indirektni korisnici ove prakse su građani opštine kroz zapošljavanje, lokalna samouprava kroz povećanje prihoda u budućnosti, kao i čitava lokalna zajednica kroz postojanje većeg broja društveno odgovornih preduzeća koja za uzvrat žele da podržavaju dalji razvoj lokalne zajednice.

Opstina, tj.osoba zaduzena za azuriranje sajta ima obavezu da u roku od 90 dana od pocetka projekta dostavi pismeni izvjestaj CHF-PER-u o:

1) broju ljudi i kompanija koji se služe njihovim uslugama; 2) broju sluzbenika lokalne samouprave koji su prošli obuku na "SISTEM 48".

S idejom za projekat su upoznati privrednici na jednom od sastanaka u opštini, a nakon toga im je poslato e-mailom pismo u kojem su blize upoznati sa idejom kao i poziv da daju svoje ucesce tako sto ce dati predloge i sugestije svoje i pozvani su da se ukljuce u izradu sajta - vodica jer on je prvenstveno i namijenjen njima.

O rješenom problemu ne možemo da govorimo, jer je rješavanje istog dugotrajan proces na kojem treba kontinuirano raditi. Dobra praksa utiče i uticaće na taj način što će se unaprediti komunikacija sa privrednicima i time doprinijeti poboljšanju uslova za otpočinjanje biznisa u nasoj opštini.

Prikupljanjem informacija i pronalazenjem fondova (tu se prije svega misli na blagovremeno obavjestavanje o svim modalitetima procedure apliciranja za dobijanje sredstava), stvaranjem mreže kontakata uzimajući u obzir da nije realno očekivati da ce lokalna samouprava uspjeti da riješi sve probleme privrednika, racionalna odluka bi bila da privrednici iskoriste sanse koje im se nude i izbore za svoje mjesto.

7. Resursi

Troskovi realizacije dobre prakse su simbolični. Izvori finansiranja su donatorska sredstva CHF-a i budzet Opštine Bijelo Polje. Resursi potrebni za primjenu su kadrovski unutar opštine, racunari. Troskovi održavanja elektronske mreže su simbolični i podrazumijevaju posjedovanje računara i internet konekciju, što je svakako prouzrokovalo i uštedu budžeta, imajući u vidu elektronsku formu koja se koristi, kao i nekorišćenje kurirskih i poštanskih usluga.

8. Održivost dobre prakse

Za održivost ovog projekta nijesu potrebna dodatna finansijska sredstva da bi se izdvajala budžetom, jer osoba zaposlena u opštini koja je ekonomista i zaduzena za kontakt sa privrednicima azurirace sajt, raditi na pronalazenju novih donatorskih kanala, nove odluke sa lokalnog i drzavnog nivoa koje se ticu preduzetnika, ali i sve ostale korisne informacije prosledjivace se i putem e-mail liste u koju se mogu svi zainteresovani posjetioци sajta ukljuciti nakon jednostavne registracije.

Osnovni zadatak Lokalne samouprave je da aktivno ucestvuje u procesu potsticanja razvoja preduzetništva, povecanja sa svim ranije pomenutim institucijama

Procedure koje su otvorene za privrednike biće bolje posjećene, što će se provjeriti kroz prateće formulare.

9. Podrška drugim jedinicama lokalne samouprave koji žele da preuzmu dobru praksu

Svim opstinama bi bilo korisno da imaju ovakav vid komunikacije i pomoci - podrške privrednicima kako bi im omogućili lakši i jednostavniji pristup informacijama i pomogli njihovo poslovanje, obezbijedili im korisne edukacije, i doprinijeli razvoju Opštine.

Svim zainteresovanim Opstinama mozemo, ukoliko budu prepoznali dobru stranu projekta prenijeti iskustvo i strucnu pomoc u realizaciji istog. Geografski položaj nema uticaja na primjenu dobre prakse.

10. Naučene lekcije - preporuke

Preporuke bi bile da se uključi što veći broj zainteresovanih institucija, organa i organizacija uključujući i biznis sektor, da se partnerski odnos gradi na svim nivoima.

Glavne prepreke na koje smo naišli u sprovođenju ove dobre prakse bile su nedovoljna informatička pismenost dijela preduzetnika.

Kao rezultat dobre prakse i njenih aktivnosti imamo poboljšan okvir i uslove za razvoj preduzetništva u našoj opštini. Osnovna pouka je da praksa u unapređenju biznis ambijenta mora prije svega biti okrenuta potrebama preduzetnika uz poštovanje svih zakonskih propisa. Samo tako će lokalna uprava biti prepoznata kao strateški partner poslovnim subjektima, sa kvalitetnom saradnjom zasnovanom na obostranim interesima.

MIKRO-KREDITNI FOND KAO PRIMJER UNAPREĐENJA POSLOVNOG AMBIJENTA U LOKALNOJ SAMOUPRAVI

Naziv jedinice lokalne samouprave:

OPŠTINA TIVAT

Kratka informacija o jedinici lokalne samouprave (do 100 riječi):

Opština Tivat, kao najmanja bokeška Opština, nalazi se u centralnom dijelu bokokotorskog zaliva, ispod lovcenskog ogranka Vrmca, koji se proteže sa sjeveroistočne strane grada. Nasuprot se proteže tivatski zaliv koji ujedno predstavlja i najveći od četiri zaliva u Boki Kotorskoj. Tivat zahvata površinu od 46 km², od kojih oko 5 km² izlazi na otvoreno more. Po posljednjem popisu ima oko 15.000 stanovnika. Glavna privredna grana je turizam. Skupština opštine ima 32 odbornika. Ukupan broj zaposlenih u organima lokalne uprave je 86. U Opštini Tivat posljednjih godina sprovedena je opsežna aktivnost na izradi planske dokumentacije. Donešen je PUP do 2020 godine, usvojen je veliki broj detaljnih urbanističkih planova, urbanističkih projekata i studija lokacije. Dolaskom kanadskog milionera Pitera Munka, i projektom Porto Montenegra, luksuzne marine za mega jahte, otkrivena su vrata jednom novom razvoju i imidžu Tivta, koji polako ali sigurno postaje turistički i nautički centar Crne Gore i Jadrana. U toku je realizacija još tri izuzetno značajna projekta: Luštica development - izgradnja integrisanog turističkog naselja, sa 8 hotela, golf igralištem, vilama i apartmanima; Ostrvo Sveti Marko - izgradnja centralnog hotela i 100 manjih bungalova, Qatary Diar - Izgradnja wellness i spa resorta na području uvale Pržno (Plavi horizonti). U opštini Tivat u toku je izgradnja kanalizacionog sistema kao najznačajnija investicija koja treba da stvori pretpostavke ubrzanom razvoju grada i turističkoj valorizaciji njegovih potencijala, te početak izgradnje sistema za prečišćavanje otpadnih voda - zajednička investicija sa Opštinom Kotor.

Sažeti prikaz primjera dobre prakse (do 200 riječi):

Na inicijativu Opštine Tivat, IRF i poslovna banka su krenuli u realizaciju formiranja mikro-kreditnog fonda za kreditiranje malih i srednjih preduzeća na području Opštine Tivat. Svjesni činjenice da je Tivat u posljednjih nekoliko godina drastično promjenio svoj imidž, gdje od jednog tipično industrijskog grada polako prerasta u turistički i nautički centar na Jadranu, pa i šire, službenici iz kabineta Predsjednika došli su na ideju da je potrebno osmisliti modalitet koji će omogućiti malim i srednjim preduzećima na teritoriji Opštine da relativno povoljno dodju do određenih finansijskih sredstava koja bi, sa jedne strane novoformiranim preduzećima omogućila bolju startnu poziciju i "hvatanje u koštac" sa tržišnom ekonomijom i konkurencijom, a sa druge, preduzećima koja posluju već nekoliko godina dala dodatni zamajac i osvežila njihovu ponudu. Rukovodeći se nedavno usvojenim zakonom o Regionalnom razvoju, Strategijom razvoja malih i srednjih

preduzeća 2011-2014 godine, kao i činjenicom da u Evropi mala i srednja preduzeća čine više od 90% svih preduzeća te učestvuju u BDP sa oko 60%, Opština Tivat je prva prepoznala značaj ovih preduzeća za ukupni ekonomski razvoj i napredak kako Tivta, tako i kompletne države. Iz tog razloga, još prošle godine u budžet za 2011 godinu su uvrštena sredstva u iznosu od 50.000 EUR kao pomoć malim i srednjim preduzećima. Zajedno sa IRF-om koji učestvuje sa 50.000 EUR i poslovnom bankom koja daje 100.000 EUR, na području Opštine Tivat formiran je mikrokreditni fond sa kapitalom od 200.000 EUR iz kojeg će se kreditirati mala i srednja preduzeća sa teritorije Opštine Tivat.

Osoba u jedinici lokalne samouprave zadužena za sprovođenje/koordinaciju projekta koji nominujete:

Petar Vujović

Pozicija u jedinici lokalne samouprave:

Savjetnik Predsjednika Opštine za međunarodne odnose i ekonomski razvoj

Kontakt adresa:

Trg Magnolija br.1, Tivat

Telefon:

+382 32 661 338

e-mail:

petar.vujovic@opstinativat.com

Potvrđujem da su podaci u prijavi istiniti.

Predsjednik opštine

Miodrag Kankaraš

Informacije o primjeru dobre prakse

1. Glavni problemi opštine

Lokalna samouprava je dio javnog sektora i kao takva mora uspostavljati intezivnu saradnju sa preostala dva sektora - civilnim sektorom i privatnim sektorom. Odgovorna lokalna samouprava snosi obavezu obezbjeđivanja boljih uslova za život u zajednici. Održivi razvoj i kontinuirano unapređenje potencijala kao naš krajnji cilj uslovljen je saradnjom između ostalog i sa privatnim sektorom.

Odgovoran preduzetnik će u skladu sa principom održivog razvoja ostvariti profit istovremeno pomažući i razvoj zajednice. Samo na taj način se stvara istinsko partnerstvo.

Glavni problem predstavljalo je (i još uvijek predstavlja) visoki troškovi zaduživanja malih i srednjih preduzeća kod poslovnih banaka. Imajući u vidu da su mala i srednja preduzeća glavni pokretači ekonomije jednog društva Opština Tivat je ovim projektom nastojala dati konkretnu finansijsku pomoć pomenutim preduzećima na taj način što je zajedno sa IRF-om i ERSTE bankom izdvojila određeni iznos sredstava za formiranje mikrokreditnog fonda iz kojeg bi se kreditirala mala i srednja preduzeća po značajno nižim kamatnim stopama od onih koje su trenutno prisutne na tržištu.

2. Opis problema koji primjer dobre prakse treba da riješi

Ovim primjerom dobre prakse željeli smo dati svoj puni doprinos u animiranju malih i srednjih preduzeća, kao ključnih generatora uspješnosti jedne ekonomije, da započnu ili pak unaprede svoj biznis na način da odgovore svim uslovima koje nameće tržišna privreda i zdrava konkurencija. Mišljenja smo da samo uz zdrava, finansijski stabilna, konkurentna i fleksibilna preduzeća možemo nastaviti daljim koracima ka priključenju u Evropsku uniju.

Analizirajući tržište, zaključili smo da su mala i srednja preduzeća na teritoriji Opštine nedovoljno motivisana i aktivna. Razlog za to leži i u činjenici da još uvijek postoje značajne biznis barijere koje itekako utiču na povećanje troškova prilikom započinjanja sopstvenog biznisa, kao i neadekvatna likvidnost. Ovaj projekat predstavlja logički slijed aktivnosti koje Opština Tivat preduzima u cilju poboljšanja poslovnog ambijenta i davanja stimulansa malim i srednjim preduzećima.

3. Ciljevi dobre prakse

Ovim primjerom dobre prakse nastojali smo dati konkretan stimulans i pomoć malim i srednjim preduzećima na teritoriji Opštine Tivat, da mogu, pod uslovima značajno povoljnijim od tržišnih, doći do izvora finansiranja, bilo daje riječ o započinjanju novog biznisa ili pak unapređenju poslovanja/proizvodnje postojećeg.

Na taj način Opština Tivat postaje aktivni učesnik njenog privrednog i ekonomskog razvoja a ne samo puki sudionik ili neko ko isključivo ubira prihode kroz oporezivanje privrednih subjekata.

4. Iniciranje i priprema dobre prakse

Inicijativa je došla od strane službenika u kabinetu Predsjednika Opštine, koji predstavljaju sjajan spoj mladosti i iskustva. Inicijativa je naišla na odobravanje kako od strane Predsjednika, svih organa lokalne samouprave ali i od samih odbornika koji su jednoglasno podržali i izglasali predlog budžeta za 2011 godinu, u kojem figurira i stavka od 50.000 EUR kao pomoć malim i srednjim preduzećima. Kako su isti službenici i članovi radne grupe za izradu Strateškog plana Opštine Tivat za period od 5 godina, nije im bilo teško uvidjeti značaj ovog projekta za dalji rad malih i srednjih preduzeća. Kroz radionice prilikom izrade strateškog plana, koje su između ostalog rađene i sa privrednicima, kao jedan od ključnih problema izdvojila se nelikvidnost malih i srednjih preduzeća. To je bio i glavni razlog zašto se Opština Tivat odlučila na ovaj potez.

5. Realizacija dobre prakse

Inicijativa je potekla od strane službenika zaposlenih u kabinetu Predsjednika Opštine, još 2010 godine, prilikom održavanja nekoliko radionica sa privrednicima u cilju dobijanja ulaznih informacija za izradu petogodišnjeg Strateškog plana Opštine. Već tada, privrednici, tačnije predstavnici preduzetnika, te malih i srednjih preduzeća koji su učestvovali na radionicama, kao glavni problem u obavljanju njihovog posla naveli su nelikvidnost, biznis barijere koje povećavaju troškove poslovanja, te negativan odraz ukupne ekonomske krize na njihovo privređivanje. Dodatni problem predstavljali su visoki troškovi zaduživanja kod poslovnih banaka. Pored niza aktivnosti koje je Opština Tivat preuzela i dalje preduzima u cilju uklanjanja biznis barijera, odlučili smo se da damo i konkretan finansijski stimulans odvojivši u budžetu za 2011 godinu i iznos od 50.000 EUR kao vid pomoći malim i srednjim preduzećima.

Nakon usvajanja budžeta, imajući u vidu iskustvo i slične akcije koje vrši Investiciono Razvojni Fond opredjelili smo se da, uz podršku zainteresovane banke, formiramo mikrokreditni fond na relaciji Opština Tivat - IRF - poslovna banka, te da iz tih sredstava, po značajno smanjenim kamatnim stopama pomognemo malim i srednjim preduzećima da se mogu zadužiti pod značajno povoljnijim uslovima od tržišnih.

Proces primjene dobre prakse rukovodili su službenici iz Kabineta Predsjednika. Ideja se rodila još 2010 godine kada je u lokalni budžet za 2011 godinu uvršteno 50.000 EUR kao namjenska sredstva za pomoć malim i srednjim preduzećima. Uslijedila je komunikacija sa IRF, dobijanje saglasnosti, nakon čega je upućen i zvaničan zahtjev poslovnim bankama na teritoriji Opštine Tivat za dostavljanje ponuda.

Nakon evaluacije, ispostavilo se da je ponuda ERSTE banke najprihvatljivija, te je upućen pismeni zahtjev IRF za dobijanje saglasnosti vezano za poslovnu banku i ponudjene uslove. Na sjednici odbora IRF, 14.06.2011 godine, odlučeno je da IRF krene u ovaj projekat zajedno sa Opštinom Tivat i Erste bankom, što predstavlja prvi slučaj formiranja mikrokreditnog fonda u Crnoj Gori na bazi javno-privatnog partnerstva.

Građani su od samog starta, putem javnog prenošenja sjednice lokalnog parlamenta, saznali da je u budžetu Opštine za 2011 godinu, predviđena i suma od 50.000 EUR kao vid pomoći malim i srednjim preduzećima, samo što se u tom trenutku nije znalo na koji način će se ta pomoć i implementirati. Građani su takođe preko sredstava javnog informisanja (lokalni radio, članci u novinama, hronika Tivta na MBC televiziji), ali i kroz

marketinšku službu ERSTE BANKE obaviješteni o mogućnosti apliciranja za dobijanje kredita iz novoformiranog mikrokreditnog fonda.

6. Rezultati dobre prakse

Ovaj primjer dobre prakse pružiće mogućnost malim i srednjim preduzećima, kao ključnim nosiocima ekonomije jednog društva, da relativno lako i pod povoljnim uslovima dodju do finansijskih sredstava, čime postaju konkurentna kako na domaćem, tako i na međunarodnim tržištima. Organizacija uprave je ostala ista, stim što će jedan službenik biti zadužen za koordinaciju u sprovođenju ovog projekta. Kompletna procjena boniteta klijenta prepuštena je banci imajući u vidu da oni imaju najviše iskustva u tom poslu. U ovom trenutku ne postoji evidencija o rezultatima dobre prakse.

Plan je da se dobra praksa promoviše putem sredstava javnog informisanja (lokani radio, članci u dnevnoj štampi, hronika Tivta na MBC televiziji) ali i kroz publikovanje flajera u saradnji sa ERSTE bankom na kome će se detaljno obrazložiti nova usluga kao i mogućnosti za apliciranje. Opština Tivat je objavila informaciju i na svom web sajtu, a ERSTE banka putem svoje marketinške mreže.

Ovaj primjer dobre prakse u mnogome će doprinjeti poboljšanju poslovnog ambijenta i smanjenju biznis barijera kada su u pitanju mala i srednja preduzeća i njegov efekat tek treba dase osjeti. Do uspostavljanja mikrokreditnog fonda, samo ograničeni broj preduzeća je bio u mogućnosti da aplicira za dobijanje kredita, prevashodno zbog visoke kamatne stope, i nepovoljnih uslova zaduživanja. Uspostavljanjem mikrokreditnog fonda na bazi javno privatnog partnerstva, omogućeno je većem broju preduzeća da dodju do finansijskih sredstava po povoljnijim uslovima od tržišnih, što će, sa jedne strane, doprinjeti povećanju broja novosonovanih malih i srednjih preduzeća u Opštini, što znači novi broj radnih mjesta, a sa druge strane postojeća preduzeća će dobiti finansijsku "injekciju", i tako posredno uticati na punjenje budžeta na taj način što će preduzeća sada lakše izmirivati svoje dužničke obaveze prema Opštini ali i drugim subjektima.

7. Resursi

Troškovi realizacije dobre prakse tiču se samo onog dijela sredstava koji će se godišnje odvajati za potrebe mikrokreditnog fonda. Za 2011 godinu to je iznos od 50.000 EUR. Za praćenje realizacije projekta kreditiranja iz mikrokreditnog fonda zadužena je osoba iz Kabineta Predsjednika koja to obavlja u okviru svojih redovnih zaduženja tokom radnog vremena, tako da nisu potrebna nikakva dodatna izdvajanja po tom pitanju. Sredstva rezervisana kod banke za potrebe mikrokreditnog fonda će biti deponovana na posebnom računu i na ta sredstva biće odobrena kamata, te će Opština godišnje ostvarivati prihod u visini kamate na oročena sredstva.

8. Održivost dobre prakse

Praksa je održiva jer će Opština Tivat svake godine izdvajati određena sredstva za ovu namjenu. Takođe tu su sredstva od donora i svih zainteresovanih subjekata koji su spremni da se uključe u ovaj projekat.

9. Podrška drugim jedinicama lokalne samouprave koji žele da preuzmu dobru praksu

Postoje određeni finansijski preduslovi koje bi druge Opštine morale da ispune kako bi primjenile našu dobru praksu, a tiču se izdvajanja određenog dijela sredstava iz godišnjeg budžeta za potrebe formiranja mikrokreditnog fonda. Spremni smo da ponudimo drugim jedinicama lokalne samouprave koje žele da preuzmu naš primjer punu podršku i pomoć.

10. Naučene lekcije - preporuke

Smatramo da je ovaj prvi korak u uspostavljanju javno-privatnog partnerstva na relaciji Opština - IRF - banka dovoljan za početak, a u zavisnosti od mogućnosti i donora mogu se pribaviti i veća sredstva. Postojole su male prepreke organizacione prirode jer su se morale ispoštovati sve pojedinosti počev od dobijanja saglasnosti, odabira banke i sl. Naša preporuka je da sve Opštine koje su u mogućnosti započnu ako ne istu, onda makar sličnu akciju kako bi unapredile poslovni ambijent na svojoj teritoriji, jer ne treba zaboraviti da su ključni generatori uspješnosti jedne ekonomije upravo mala i srednja preduzeća.

Izdavač:

Dizajn i priprema za štampu:

YUGRAFIC - Podgorica

Štampa:

YUGRAFIC - Podgorica

Tiraž:

200 primjeraka

Septembar 2011.